

2015
DÖRDÜNCÜ ÇEYREK

OCAK - SUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2015 – IV
ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2015-IV

I: ÖNSÖZ

ABD konut piyasasında başlayan ve likidite krizine dönüşerek tüm dünyaya yayılan küresel finansal krizin üzerinden yedi yıl geçmesine rağmen Dünya ekonomisinde halen zayıf bir görünüm hâkimdir. Bu süreçte gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerde uygulamaya konulan ekonomik tedbirler ve politikaların olumlu etkileri görülmele birlikte, küresel büyüme arzu edilen seviyelere ulaşmamıştır. Düşük emtia fiyatları, jeopolitik riskler, giderek zayıflayan küresel ticaret ve son olarak FED'in 2015 Aralık toplantısında almış olduğu faiz artırımı kararı, 2015 yılı son çeyrek döneminde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki dengelerin daha da bozulmasına neden olmuştur. Dünyanın ikinci büyük ekonomisi konumundaki Çin'de, büyümenin sert iniş yapabileceği yönündeki endişeler, yılın son çeyrek döneminde de devam etmiştir. Çin ekonomisindeki yavaşlama, finansal ve ticari bağları nedeniyle birçok ülke ekonomisini olumsuz yönde etkilemekte, küresel ekonomik büyüme üzerinde önemli bir aşağı yönlü risk unsuru olarak görülmektedir. Bu gelişmelere paralel olarak IMF, 2016 Ocak ayında güncellenmiş olduğu Dünya Ekonomik Görünüm Raporunda küresel büyümenin 2015 yılı için yüzde 3,1 olduğu, 2016 yılı için yüzde 3,6 olacağı tahmininde bulunulmuştur.

2015 yılında küresel ekonomik aktiviteyi olumsuz etkileyen faktörlerin yavaşlayarak da olsa 2016 yılında da devam etmesi beklenmektedir. FED'in para politikasında normalleşme süreci ile ilgili belirsizlikler, Çin ekonomisinin daha da yavaşlayabileceği yönünde gelen olumsuz makro veriler ve uzun zamandır istikrarsız seyrini sürdüren emtia fiyatları, 2016 yılında küresel ekonomik aktivitenin hızını kesecek en önemli unsurlar olarak değerlendirilmektedir.

Bankamız, KKTC'de bankacılık ve finans alanındaki yasal düzenlemelerin değişen koşullara ve uluslararası standartlardaki gelişmelere uyumu konusundaki çalışmalarını çerçevesinde, 2006 yılından bu yana gündemimizde olan, tüm paydaşların katkısı ile hazırlanan KKTC mali sektörüne ilişkin reform çalışmalarının omurgası konumundaki Bankacılık Yasa Tasarısı Taslağı bir kez daha Maliye Bakanlığımıza gönderilmiştir.

Bilindiği üzere çeyrek dönemler itibarıyla yılda dört kez hazırlanan KKTC Merkez Bankası Bülteni, bankacılık sektörü verilerinin Bankamıza 1 ay gecikmeli ulaştırılmasından dolayı, ilgili dönem sonundan itibaren yaklaşık iki ay sonra hazırlanabilmekteydi. Yaptığımız yeni düzenleme ile bu yılbaşından itibaren bankalarımızın verilerini ay sonları itibarıyla 15 gün içerisinde Bankamıza göndermeleri sağlanmış, böylece hem bankacılık sektörü gözetim sistemimizin daha güncel ve etkin hale gelmesi temin edilmiş, hem de bundan sonraki bültenlerimizin daha erken çıkarılmasının zemini hazırlanmıştır.

Ülke ekonomisinde önemli bir yer tutan ve 2014 verilerine göre GSMH içerisinde yüzde 35 gibi önemli bir paya sahip olan Yüksek Öğrenim sektöründe, son 10 yıl içerisinde 7 üniversitenin faaliyete geçtiği ve öğrenci sayısının 35.473'den 2015-2016 eğitim döneminde 85.375'e ulaştığı görülmektedir. Diğer sektörler gibi, bu sektördeki gelişmelerin de bankacılık sektörünün gelişimine olumlu yönde katkı sağlayacağı aşikârdır.

Yılın son çeyreğinde toplam 22 bankanın 227 şube ve 2.900 personel ile hizmet verdiği KKTC bankacılık sektörünün bilanço büyüklüğü, bir önceki çeyreğe göre binde 7 ve geçen yılın aynı dönemine göre ise yüzde 16,67 oranında büyüyerek 17.3 milyar TL'ye yükselmiştir. Mevduat toplamı bir yılda yüzde 18,49 artışla 13.9 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Brüt krediler son çeyrekte yüzde 2,54, bir önceki yıla göre yüzde 16,85 artışla 11.2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı dördüncü çeyrek itibarıyla brüt kredilerin toplam mevduat ve toplam aktifler içerisindeki payı sırasıyla yüzde 80,05 ve yüzde 64,52 düzeyindedir. Öte yandan tahsili gecikmiş alacakların (TGA) toplamı, önceki dönemlerde olduğu gibi 2015 yılında da artmış ve yılsonu itibarıyla 769 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bankacılık sektörü Sermaye Yeterlilik Standart Rasyosu (SYSR) yüzde 17,06 düzeyinde gerçekleşmiştir.

2015 yılının dördüncü çeyreği itibarıyla dünya ekonomilerine ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün ayrıntılı şekilde yansıtıldığı bu bültenin hazırlanmasında emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Dr. Bilal San
Başkan

KKTC Merkez Bankası, 2015 / IV

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Euro Bölgesi
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
FED	Amerika Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
İAB	İstanbul Altın Borsası
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
LTRO	Uzun Vadeli Kredi İmkânı (Long Term Financing Operation)
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PMI	Satın Alma Endeksi (Purchasing Managers' Index)
SYSR/SYR/SYSO	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UBB	Uluslar Arası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	Amerikan Doları, ABD Doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	iv
III: TANIMLAR	iv
IV: TABLO LİSTESİ	vii
V: GRAFİK LİSTESİ	ix
1 ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1 Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2 Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1 Büyüme.....	2
1.2.2 Enflasyon.....	3
1.2.3 Politika Faizleri.....	5
1.2.4 İşsizlik.....	7
1.2.5 Döviz Kurları.....	8
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR	9
2.1 İstihdam	9
2.2 Enflasyon	10
3 DIŞ TİCARET, TURİZM ve YÜKSEK ÖĞRENİM	13
3.1 İhracat ve İthalat Gelişmeleri	13
3.2 Turizm	15
3.3 Yüksek Öğrenim	16
4 BÜTÇE GELİŞMELERİ	19
4.1 2014 - 2015 Yılları Dördüncü Çeyrek Karşılaştırmaları	19
4.2 Gelirler	19
4.3 Giderler	20
4.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	21
4.5 Finansman Dengesi	21
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	23
5.1 Bankacılık Sektörü Genel Görünümü	23
5.1.1 Finansal Derinleşme.....	23
5.1.2 KKTC Bankacılık Sektörü Performans Rasyoları.....	23
5.1.3 Bankacılık Sektörünün Gelişimi.....	24
5.1.4 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma.....	24
5.1.5 Banka, Şube ve Personel Sayısı.....	25
5.2 Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	26
5.2.1 Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler.....	27
5.2.2 Likit Varlıklar.....	29

5.2.3	Krediler.....	30
5.2.4	Menkul Değerler Cüzdanı.....	32
5.2.5	Mevduat.....	33
5.2.6	Özkaynaklar.....	36
5.2.7	Para Arzı.....	37
5.3	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm	38
5.4	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları	41
6	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>.....	43
6.1	Sermaye Yeterliliği.....	43
6.2	Tahsili Gecikmiş Alacaklar	44
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>.....	47
EK B.	<i>İSTATİSTİK TABLOLARI</i>.....	49
EK C.	<i>NOTLAR</i>	101

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları.....	12
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat.....	13
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay).....	14
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	15
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı.....	15
Tablo 3.5 Üniversiteler Bazında Toplam Öğrenci Sayısı.....	17
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL).....	19
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL).....	19
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL).....	20
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	21
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	21
Tablo 5.1: Performans Rasyoları (%).....	23
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	24
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler.....	25
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	25
Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	26
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Yüzde Dağılımı	27
Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi	28
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL).....	29
Tablo 5.9: Kredilerin (Net) Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL).....	30
Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)	31
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	33
Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	34
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	35
Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	36
Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	37
Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi ve Adedi.....	38
Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)	39
Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)	40
Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%).....	41
Tablo 6.1 Risk Ağırlıklı Varlıklar	43
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)	45
Tablo 6.3 : Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	46
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası.....	47
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi	48
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	50
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)	51
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	52
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	53
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları	54
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	55
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%).....	56
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%).....	57
Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%).....	58
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%).....	59
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler.....	60
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL).....	61
Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	62
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	63

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	64
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	65
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL).....	66
Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)	67
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	68
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%).....	69
Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)	70
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL).....	71
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	71
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	72
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	72
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	73
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	74
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL).....	75
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	76
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	77
Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)	78
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	79
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	80
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%).....	80
Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)	81
Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	81
Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	82
Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	82
Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi).....	83
Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	83
Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları.....	84
Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları.....	85
Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)	85
Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri	86
Tablo B.45: Akaryakıt Satışı (Ton).....	87
Tablo B.46: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları	88
Tablo B.47: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre).....	89
Tablo B.48: Hane halkı İşgücü Anketi Temel Göstergeleri	90
Tablo B.49: 2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı, De-Facto Nüfus Sonuçlarının 2006 Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları İle Karşılaştırılması	91
Tablo B.50: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)	92
Tablo B.51: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)	93
Tablo B.52: KKTC'nin Önemli İhraç Malları (\$).....	94
Tablo B.53: KKTC'nin Önemli İthal Malları (\$).....	95
Tablo B.54: Turizmin KKTC Ekonomisindeki Yeri	96
Tablo B.55: KKTC'ye Hava ve Deniz Limanlarından Gelen Yolcuların Ulaşım Tercihlerine Göre Dağılımı	97
Tablo B.56: Turistik Konaklama Tesis Sayısı ve Yatak Kapasitesinin Yıllara ve Sınıflara Göre Dağılımı	98
Tablo B.57: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı.....	99

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları.....	2
Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları.....	3
Grafik 1.3: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları.....	4
Grafik 1.4: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları.....	5
Grafik 1.5: Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları	6
Grafik 1.6: Seçilmiş Gelişmekte Olan Ülkeler MB Faiz Oranları	6
Grafik 1.7: TCMB'nin Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti.....	7
Grafik 1.8: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları	7
Grafik 1.9: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları	8
Grafik 1.10: Döviz Kurları Değişim Oranları (1 Ocak 2015 =100).....	8
Grafik 2.1: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri.....	10
Grafik 2.2: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları	10
Grafik 2.3: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	11
Grafik 2.4: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Enflasyon Oranı (TÜFE)	11
Grafik 2.5: Ana Mal ve Hizmet Gruplarında Meydana Gelen, Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Endeks Değişim Oranları	11
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	13
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi ve Dengesi - Aylık (ABD Doları).....	14
Grafik 3.3: 2015 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2014 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması.....	16
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi	16
Grafik 3.5: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı.....	16
Grafik 3.6 Toplam Öğrenci Sayısı.....	16
Grafik 3.7 Uyruklara Göre Öğrenci Sayısı.....	17
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL).....	19
Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL).....	20
Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)	20
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%).....	23
Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	24
Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi.....	25
Grafik 5.4: Bankacılık Sektörü Aktif Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim.....	27
Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%).....	28
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi	29
Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)	29
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim.....	30
Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	30
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı	31
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL).....	31
Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)	32
Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)	32
Grafik 5.14: Menkul Değerler Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim.....	32
Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Payları (%).....	33
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi.....	34
Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	34
Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark.....	35
Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı.....	35
Grafik 5.20: M2'nin Yapısı.....	37
Grafik 5.21 M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	38
Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	43

<i>Grafik 6.2: Özkaynaklar, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu</i>	<i>43</i>
<i>Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktifler</i>	<i>44</i>
<i>Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı.....</i>	<i>44</i>
<i>Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi</i>	<i>44</i>
<i>Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı.....</i>	<i>45</i>
<i>Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Karşılık/TGA</i>	<i>46</i>

1 ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1 GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

2015 yılının son çeyrek döneminde de küresel büyüme 2002-2007 dönem ortalamasının oldukça altında kalmış, dünya ekonomisindeki bu zayıf görünüm ağırlıklı olarak gelişmekte olan ülkelerdeki iktisadi faaliyetlerin zayıf performansından ve gelişmiş ülkelerin yavaş toparlanmalarından kaynaklanmıştır. Kriz sonrası dönemde dünya milli geliri büyüme ortalaması yaklaşık 1 puan gerilemiştir. 2002-2007 yılları arasında ortalama yüzde 2,6 olan gelişmiş ülkeler büyüme oranı, 2010-2015 döneminde yüzde 1,8'e, aynı dönemde gelişmekte olan ülkelerde büyüme yüzde 7,1'den yüzde 5,4'e gerilemiştir.

Ocak 2016'da yayınlanan Dünya Ekonomik Görünüm Raporunda global ekonominin 2015 yılında yüzde 3,1 büyüdüğü tahmininde bulunan IMF, büyüme beklentisini 2016 yılı için yüzde 3,6'dan yüzde 3,4'e, 2017 yılı için yüzde 3,8'den yüzde 3,6'ya düşürmüştür. Aynı raporda Dünya ekonomisinin beklenenden daha yavaş toparlandığına işaret edilmiş, Çin ekonomisindeki yavaşlama, ABD Merkez Bankası'nın sıkılaştırma süreci ve emtia fiyatlarındaki düşüşün gelişen ülkeler üzerinde yarattığı baskı gibi risklerin iyi yönetilememesi durumunda büyümenin daha da düşebileceği uyarısında bulunulmuştur. Önümüzdeki dönemde gelişmiş ekonomilerin düşük verimlilik ve deflasyonist baskılara maruz kalmaya devam edeceğinin belirtildiği raporda, özellikle Avrupa ve Japonya merkez bankalarının genişletici para politikalarını sürdürmelerinin önemine vurgu yapılmıştır.

Dünya Bankası'nın Ocak 2016 "Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu"nda 2015 yılında dünya ekonomisinin yüzde 2,4 oranında büyüdüğü, 2016 ve 2017 yıllarında ise sırasıyla yüzde 2,9 ve yüzde 3,1 oranında büyüyeceği tahmini yapılmıştır. Gelişmiş ülkelerdeki ılımlı toparlanmaya bağlı olarak 2015 yılına kıyasla 2016 ve 2017 yılları için daha güçlü bir büyüme performansının yaşanacağını bekleyen Dünya Bankası, gelişen ülkelerdeki zayıflamanın ise büyüme üzerinde negatif baskı oluşturacağına vurgu yapmıştır. Gelişmekte olan ekonomilere yönelik büyüme beklentisini aşağı yönlü revize eden Dünya Bankası, bu konuda Çin ekonomisindeki yavaşlamaya ilave olarak

Rusya ve Brezilya'nın resesyona girmesinin önemli rol oynayacağını belirtmiştir. Bu çerçevede gelişen ekonomilerin 2016 yılında yüzde 4,8, 2017 yılında ise yüzde 5,3 büyüyeceği tahmini yapılmıştır. Dünya Bankası aynı raporunda, Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika gibi ülkelerin birinde meydana gelen yavaşlamanın dünyanın geri kalanı üzerinde ciddi bulaşıcılığı olabileceği uyarısında bulunulmuştur.

Küresel büyümenin motor gücü konumunda olan Çin'in üretim ve konut sektörlerindeki kapasite fazlası, özellikle son yıllarda hızlı bir şekilde artan finansal sektör borçlanması ve bu alanlarda başlayan düzeltme süreci büyüme üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır. Buna bağlı olarak Çin ekonomisindeki yavaşlamanın derinleşeceğine dair beklentiler ve jeopolitik riskler yılın son çeyreğinde küresel risk iştahını çok düşük seviyelere çekmiştir. Amerika Merkez Bankası'nın Aralık ayı toplantısında, beklentilere paralel olarak, politika faizini artırmış olması küresel risk iştahının daha da bozulmasını engelleyen en önemli unsurlardan biri olmuştur.

ABD Merkez Bankası'nın Aralık ayı toplantısında piyasa beklentileriyle uyumlu olarak politika faiz oranını, yüzde 0-0,25 aralığından, yüzde 0,25-0,50 aralığına artırmış olması, 2015 yılı dördüncü çeyrek döneminde küresel para politikası açısından en önemli gelişme olmuştur. On yıl aradan sonra ilk kez faiz artırımına giden Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC), gelecek faiz artırımlarının zamanlaması için istihdam piyasası, enflasyon beklentileri ve uluslararası gelişmelerin dikkate alınacağını açıklamıştır.

Avrupa Merkez Bankası (AMB) yüzde 2 olan enflasyon hedefine ulaşmak için para politikası duruşunun gözden geçirilmesi ve güncellenmesi gerektiğini duyurmuştur. Global piyasalardaki kur gelişmeleri, petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarının seyri, Çin ve gelişmekte olan ülkelerin büyüme görünümü ile jeopolitik risklerin para politikasının belirlenmesinde önemli olduğuna işaret eden AMB yetkilileri, 2016 yılı Mart ayı toplantısında güçlü bir parasal genişlemenin olabileceği sinyallerini vermişlerdir.

1.2 SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1 BÜYÜME

Küresel ekonomi, gelişmiş ülkelerdeki zayıf toparlanma ve gelişmekte olan ekonomilerdeki yavaşlamaya bağlı olarak zayıf ve kırılgan görünümünü sürdürmektedir. Başta Çin olmak üzere birçok gelişmekte olan ülke ekonomisinin büyüme oranlarındaki düşüş, ticaret hacminde meydana gelen azalma, özellikle ABD kaynaklı makroekonomik belirsizlikler ve süregelen jeopolitik riskler Dünya ekonomisinin büyüme performansını olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir. Buna karşılık, 2015 yılında gelişmiş ekonomilerde düşük seyreden finansman maliyetleri, istihdamda gözlenen artış, düşük seyrine devam eden petrol fiyatları ve ABD'den gelen olumlu makro göstergelerle birlikte artmaya başlayan yatırımlar, gelişmiş ülkelerin ılımlı bir şekilde büyümesine katkı sağlamıştır. Bu çerçevede IMF, 2015 yılında gelişmiş ekonomilerin yüzde 2 ve gelişmekte olan ülkelerin ise yüzde 4 oranında büyüme kaydettiği, Dünya ekonomisinin ise yüzde 3,1 oranında genişlediği tahminlerinde bulunmuştur.

2016 yılında gelişmiş ekonomilerin yüzde 2,1 oranında büyümesini bekleyen IMF, gelişmekte olan ülke ekonomilerinin yüzde 4,3 oranında büyüyeceğini öngörmüştür.

1.2.1.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

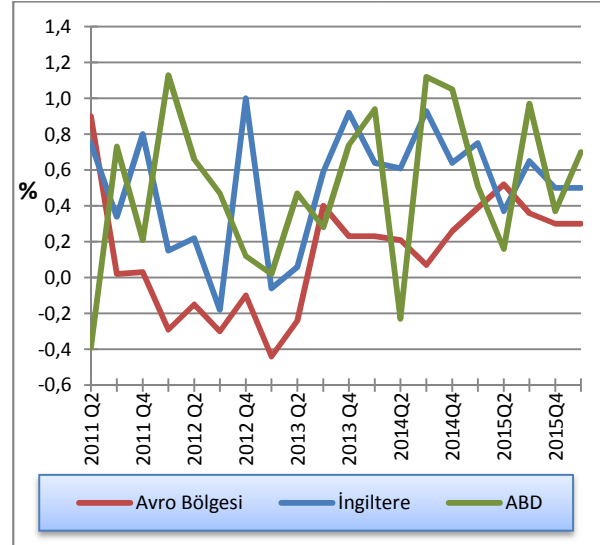
İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) tarafından açıklanan verilere göre, 2015 yılı birinci çeyreğinde, binde 4 büyüyen İngiltere ekonomisi, yılın ikinci çeyreğinde binde 5, üçüncü çeyreğinde binde 4 oranlarında büyümüştür. Ülke ekonomisi yılın son çeyreğinde binde 5 oranında büyümüş ve böylece Gayri Safi Yurtiçi Hasıla artışı 2015 yılında yüzde 1,9 oranında gerçekleşmiştir.

ABD ekonomisi 2015 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyrek dönemine göre binde 6 oranında büyüebilmiş, yılın ikinci ve üçüncü çeyreklerinde özel tüketim harcamaları, sabit yatırım harcamaları, ihracat ve merkezi hükümet harcamalarındaki artış neticesinde sırası ile yüzde 3,9 ve yüzde 2 oranlarında büyümüştür. Dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD'de 2015 yılının son çeyreğinde sanayi üretimi ve ihracat kalemlerinde meydana gelen zayıflamaya bağlı

olarak büyüme binde 7 oranında gerçekleşmiştir. 2015 yılında Amerikan ekonomisi, 2014 yılında olduğu gibi, yüzde 2,4 oranında büyüme kaydetmiştir. IMF'nin, 2016 Ocak "Dünya Ekonomik Görünüm Raporu"nda ABD ekonomisinin 2016 ve 2017 yıllarında yüzde 2,6 oranında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre Avro Bölgesi ekonomisi 2015 yılı birinci çeyreğinde binde 5, ikinci çeyreğinde binde 4, üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde binde 3 oranında büyümüştür. Avrupa Komisyonu yetkilileri 2016 yılında Avro Bölgesi'nde ekonomik büyümenin devam edeceği beklentisinde olduklarını, ancak toparlanmanın yavaş olacağını açıklamışlardır. İç ve dış talep görünümüyle ilgili belirsizliğin devam ettiğini belirten Avrupa Komisyonu yetkilileri, bu durumun ekonomik toparlanma ve potansiyel büyümeye ilişkin gerekli yatırımların hareketlenmesi önündeki en büyük engel olduğunu vurgulamışlardır.

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.1.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Türkiye'deki yüksek yurt içi belirsizlikler, TL'de yaşanan önemli değer kayıpları, artan jeopolitik riskler, hızlı bir şekilde gerileyen tüketici ve reel sektör güven endeksi ile ihracattaki düşüşe rağmen 2015 yılında Türkiye ekonomisi dirençli bir görünüm sergilemiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre GSYH, 2015 yılı birinci çeyreğinde yıllık bazda yüzde 2,5, ikinci çeyreğinde yüzde 3,8, üçüncü çeyreğinde yüzde 4 oranında artmış ve böylece 2015 yılı ilk 9 aylık döneminde yüzde 3,4 oranında büyüme kaydetmiştir. 2016-2018 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'da (OVP), 2015 yılının son çeyreğinde

sanayi üretiminin takvim etkisi nedeniyle ivme kazanması, hizmetler sektörünün büyümeyi destekleyen görünümünün devam etmesi nedeniyle 2015 yılında GSYH'nin yüzde 4 oranında artacağı tahmininde bulunulmuştur. 2016 yılında Türkiye ekonomisinin yüzde 4,5 büyüyeceği öngörülen bu programda, 2017 ve 2018 yıllarında ise üretken alanlara yönelik yatırımlarla desteklenen, daha çok yurt içi tasarruflarla finanse edilen, verimlilik artışına dayalı bir büyüme stratejisi ile yüzde 5 büyümenin hedeflendiği açıklanmıştır.

Çin ekonomisindeki aşağı yönlü riskler 2015 yılının son çeyreğinde daha da belirginleşmiştir. İhracat performansındaki zayıflama, üretici fiyatlarındaki sert düşüş ve imalat sanayindeki yavaşlama Çin'in büyüme performansını olumsuz yönde etkilemiş, emlak piyasasındaki daralma ve Çin sermaye piyasalarında yaşanan dalgalanmalar büyüme üzerindeki riskleri artırmıştır. Bu çerçevede, Çin ekonomisi 2015 yılının birinci ve ikinci çeyreklerinde yıllık yüzde 7, üçüncü çeyrekte (boşluk)yüzde 6,9 ve son çeyrekte yüzde 6,8 oranında büyüme kaydetmiş ve böylece 2015 yılını, Çin hükümetinin yüzde 7 olan büyüme hedefi ile uyumlu olarak, yüzde 6,9'luk büyüme ile tamamlamıştır. IMF, Çin ekonomisi için 2016 ve 2017 yıllarında sırası ile yüzde 6,3 ve yüzde 6 oranlarında büyüme öngörmüştür.

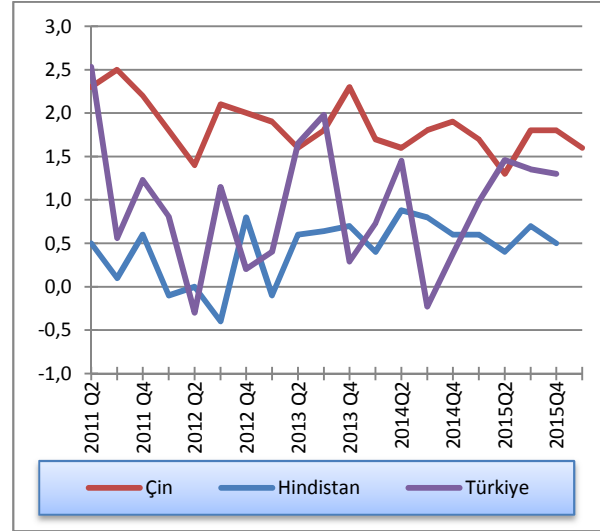
Hindistan'da uzun süredir devam eden destekleyici para politikaları ve yatırımı teşvik etmeye yönelik reformların büyüme üzerindeki olumlu etkileri 2015 yılı son çeyrek döneminde de görülmüştür. 2015 yılı birinci çeyrek döneminde yıllık yüzde 7,5 ve ikinci çeyrek döneminde yıllık yüzde 7,6 oranında büyüyen Hindistan ekonomisi, yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 7,7 oranında büyüme kaydetmiştir. IMF, 2016 Ocak Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, Hindistan ekonomisinin 2015 yılında yüzde 7,3, 2016 yılında ise yüzde 7,5 oranında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

Diğer yandan Brezilya ve Rusya ekonomileri ise daralmaya devam etmektedir. Brezilya ekonomisi 2015 yılı üçüncü çeyreğinde de yüzde 1,7 oranında daralmış ve böylece art arda üç çeyrek küçülmüştür. Brezilya ekonomisine olan güvenin giderek zayıflaması, politik belirsizlik ve düşük emtia fiyatları nedeniyle 2016 yılında da Brezilya ekonomisinde resesyonun devam etmesi beklenmektedir. IMF'nin Ocak ayı raporuna göre, 2015 yılında yüzde 3,8 küçüldüğü tahmin edilen

Brezilya ekonomisinin 2016 yılında da yüzde 3,5 oranında daralacağı öngörülmektedir.

Rusya ekonomisi ise petrol fiyatlarının uzun süredir düşük seyretmesi ve Doğu Ukrayna'da ayrılıkçı hareketi desteklediği gerekçesi ile ülkeye uygulanan uluslararası yaptırımlar neticesinde, 2015 yılı ilk iki çeyreğinde yıllık bazda sırasıyla yüzde 2,2 ve yüzde 4,6 oranlarında daralmıştır. Yılın üçüncü ve dördüncü çeyreğinde de küçülmeye devam eden Rusya ekonomisi sırasıyla yüzde 4,1 ve yüzde 3,8 oranlarında daralma kaydetmiştir.

Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2 ENFLASYON

2015 yılı dördüncü çeyreğinde de emtia fiyatlarındaki düşüş eğilimi devam etmiş, Çin başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde dış ve iç talebin üretim ve stok toplamlarının gerisinde kalması enflasyon üzerindeki aşağı yönlü baskının artarak devam etmesine neden olmuştur. Petrol fiyatlarının yılın son çeyreğinde de azalış eğilimini sürdürmesi ve rekor düşük seviyelere gerilemiş olması, genel fiyat seviyesi üzerinde aşağı yönlü baskıyı artırmıştır. Gelişmiş ülkeler para politikalarının normalleşme süreçlerinde yaşanan belirsizlikler, küresel enflasyon görünümünü olumsuz yönde etkilemektedir.

1.2.2.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

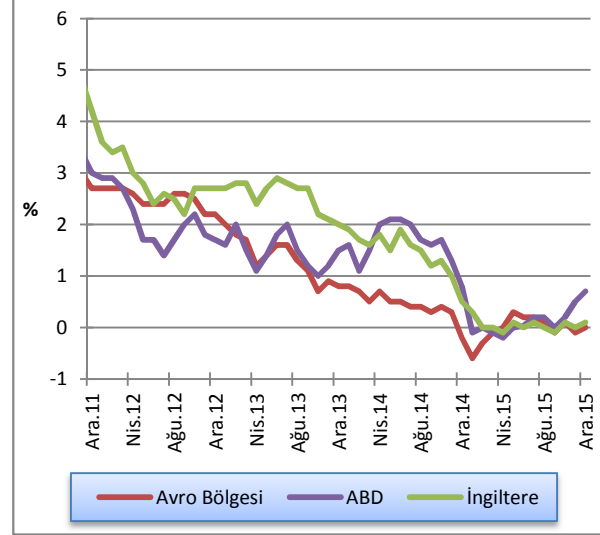
2014 sonu itibarıyla deflasyona giren Avro Bölgesinde, Avrupa Merkez Bankası'nın Mart 2015'te başlatmış olduğu tahvil alım programının etkisiyle enflasyon, yılın ikinci çeyreğinde az da olsa yükselişe geçmiş olmasına

rağmen, Avro Bölgesinin düşük enflasyonla mücadelesinin uzun bir süre devam edeceği düşünülmektedir. Bu çerçevede Avrupa Merkez Bankası'nın para politikasında ilave genişletici adımlar atması, özellikle Mart 2016 tarihli toplantısında AMB'nin %-0,3 olan mevduat faiz oranını %-0,4 seviyesine indirmesi beklenmektedir. 2015 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla binde 2 seviyesinde olan Avro Bölgesi enflasyon oranı, 2015 yılı Ekim ayında binde 1, Kasım ayında binde -1 ve Aralık ayında sıfır olarak gerçekleşmiştir. Bu gerçekleştirmeler ışığında, Avro Bölgesi 2015 yılı enflasyon oranı, yüzde 2 olan hedefin oldukça altında binde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Avrupa Merkez Bankası Başkanı Draghi'nin 2016 Şubat ayında yapmış olduğu değerlendirmelerde, Avro Bölgesi enflasyonunun hem geçici hem de yapısal nedenlere bağlı olarak uzun süre düşük seyredeceğini, petrol fiyatlarının düşmesinin enflasyon oranını düşürücü yönde etki yaparak Merkez Bankası'nın elini zayıflattığını belirtmiştir.

ABD'de yıllık enflasyon 2014 Kasım ayından itibaren sert düşüşler göstermiş, 2015 yılı ilk çeyrek döneminden itibaren ABD ekonomisi deflasyona girmiştir. 2014 yılsonu itibarıyla binde 8 seviyesinde olan yıllık enflasyon, petrol fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle 2015 yılı birinci çeyrek sonunda binde -1, ikinci çeyrek sonunda binde 1 ve üçüncü çeyrek sonunda sıfır seviyelerinde gerçekleşmiştir. 2015 yılı son çeyrek döneminde düşük petrol fiyatları ve küresel ekonomik dalgalanmalara bağlı olarak emtia fiyatlarında devam eden aşağı yönlü baskıya karşın, işgücü piyasasının ücret artışlarını desteklemesi sayesinde 2015 yılsonu itibarıyla TÜFE binde 7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

İngiltere'de ise 2015 yılsonu itibarıyla yıllık enflasyon binde 3 oranında gerçekleşmiştir.

Grafik 1.3: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

1.2.2.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

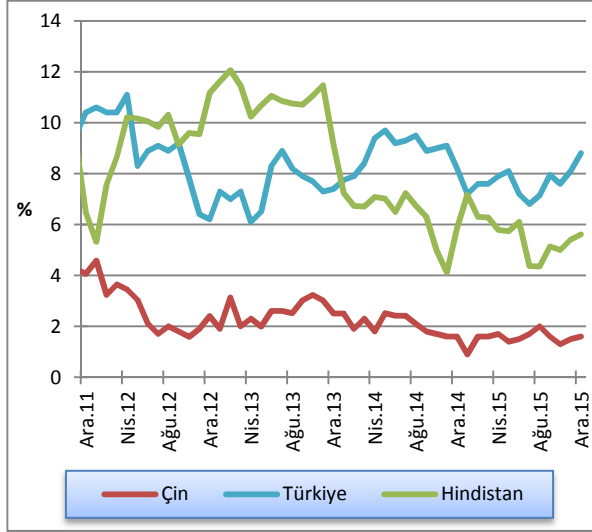
Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, 2015 yılı ikinci çeyreği sonunda yüzde 7,2 oranında gerçekleşen TÜFE, Türk Lirası'nda yabancı para birimlerine karşı yaşanan değer kayıplarının yansımaları ve gıda fiyatlarında görülen artışlara bağlı olarak, yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 7,95 oranına yükselmiştir. 2015 yılının son çeyreğinde TÜFE, bir önceki çeyreğe göre 0,86 puan artmış ve yıllık yüzde 8,81 seviyesine ulaşmıştır. Bu çeyrek dönemde de enflasyonda yaşanan yükseliş, önceki dönemlerde olduğu gibi, ağırlıklı olarak Türk Lirasında yaşanan değer kayıplarının temel mal grubu fiyatlarına yansımaları neticesinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler ışığında 2016-2018 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program (OVP)'da, 2016 yılında TÜFE'nin yüzde 7,5, 2017 yılında yüzde 6 ve 2018 yılında yüzde 5 olarak gerçekleşeceği öngörülmüştür.

Çin Milli İstatistik Bürosu (NBSC) tarafından açıklanan verilere göre, 2015 yılı birinci ve ikinci çeyrek sonlarında yıllık yüzde 1,4 olan enflasyon, 2015 yılı üçüncü çeyrek sonunda yıllık yüzde 1,6 oranına yükselmiştir. Ekim ayında binde 3 oranında düşüş kaydeden enflasyon, Kasım ve Aralık aylarında sırasıyla yüzde 1,5 ve yüzde 1,6 oranlarında artmış ve böylece 2015 yılı enflasyonu, Çin hükümetinin yüzde 3 olan hedefinin oldukça altında yüzde 1,4 oranında gerçekleşmiştir.

2014 yılı sonunda yüzde 5 oranında gerçekleşen Hindistan enflasyon oranı, 2015 yılı ilk üç çeyreğinde yüzde 5,4'e kadar yükselmiş, 2015 yılını yüzde 5,61 seviyesinde tamamlamıştır. IMF raporunda,

Hindistan'da enflasyonun 2016 yılında yüzde 5,62, 2017 yılında ise yüzde 5,11 oranında gerçekleşeceği tahmini yapılmıştır.

Grafik 1.4: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

1.2.3 POLİTİKA FAİZLERİ

FED 2015 Aralık ayındaki toplantısında almış olduğu 25 baz puanlık faiz artışı kararıyla para politikasındaki normalleşme sürecini başlatmıştır. Faiz artışının piyasa beklentilerine önceden yansıtılması ve daha sonraki artışların kademeli bir şekilde yapılacağına FED yetkilileri tarafından açık bir şekilde belirtilmesi, sözkonusu karar sonrasında gelişmiş ülkelere yönelik portföy akımlarının hızlanmasının önüne geçmiştir. 2015 yılı son çeyrek döneminde faiz değişikliği yapan bir diğer gelişmiş ülke merkez bankası, 25 baz puanlık faiz indirimiyle Yeni Zelanda olmuştur. Aynı dönemde gelişmekte olan ülkelerden Kolombiya Merkez Bankası 75, Şili ve Güney Afrika merkez bankaları ikiye kez 25'er baz puanlık faiz artışı yapmışlardır. FED kararı sonrasında Peru Merkez Bankası 50 baz puanlık faiz artışı, Endonezya Merkez Bankası ise 25 baz puanlık faiz indirimi yapmıştır.

1.2.3.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

2008 yılında ABD ekonomisini krize sürükleyen mortgage krizi, FED'in ekonomiye destek olmak amacıyla hızlı bir şekilde politika faizini indirmesine neden olmuş ve Federal Açık Piyasa Komitesi'nin Aralık 2008 tarihli toplantısında politika faizi 0-0,25 aralığına kadar çekilmişti. Ekim 2015 tarihli ABD Merkez Bankası toplantısında FED yetkililerinin büyük bir çoğunluğu, en son 2006 Haziran ayında yükseltilen faiz oranlarının, 2015 Aralık ayındaki toplantıda artırılacağı sinyallerini vermiş ve son çeyrek döneminde başta istihdam

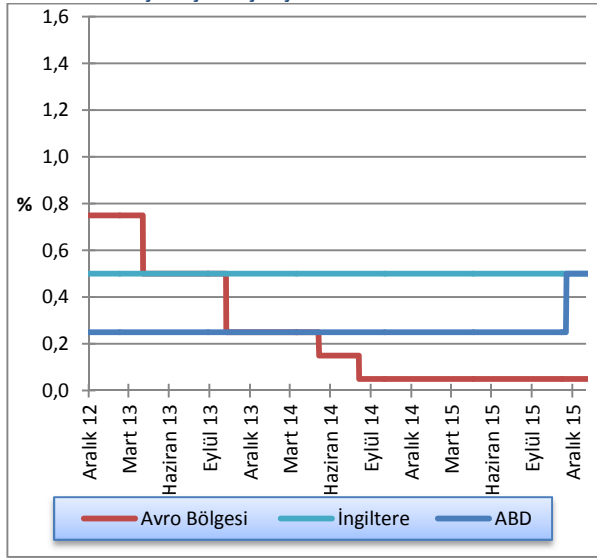
piyasası olmak üzere diğer ekonomik verilerin de olumlu bir görünüm sergilemesinin etkisiyle FED 2015 Aralık ayı toplantısında politika faizini 25 baz puan artırma kararı almıştır. Alınan bu kararın ardından açıklamalarda bulunan FED başkanı Yellen, yedi yıldır sıfıra yakın tutulan faiz oranının artırılmasıyla birlikte olağanüstü bir dönemin sonuna geldiğini vurgulamış ve "Faiz artışı, iş gücünün eski haline getirilmesi, gelirlerin yüksetilmesi ve milyonlarca Amerikalının yaşadığı ekonomik zorlukların azaltılması yönünde kaydedilen ilerlemeyi destek ediyor. Ayrıca, Komite'nin ekonominin güçlenmeye devam edeceğine yönelik güvenini yansıtıyor" açıklamasında bulunmuştur. FED'in 2016 yılında politika faizi için kademeli bir artış hızı izleneceğini açıklaması, küresel piyasaları biraz olsun rahatlatmış ve ekonomik normalleşmenin hızlı olacağı beklentisini azaltmıştır. ABD Merkez Bankası, 2016 Ocak toplantısında politika faizinde herhangi bir değişikliğe gitmemiş ve yüzde 0,25-0,50 aralığında tutmuştur. Toplantı sonrasında yayımlanan bildiri, önümüzdeki dönemde FED'in tam istihdam ve fiyat istikrarı hedefine ulaşmak için kademeli bir faiz artışı politikası izleyeceği vurgulanmış ve "küresel ekonomik ve finansal gelişmeleri, bunların iş gücü ve enflasyona yansımalarının yakından izlenmeye devam edileceği" belirtilmiştir.

İngiltere Merkez Bankası, Mart 2009'da tüm zamanların en düşük seviyesi olan binde 5'e indirdiği politika faiz oranını, piyasa beklentileriyle uyumlu olarak Şubat 2016'daki toplantısında da değiştirmemiş, varlık alım programı hedefini de 375 milyar sterlin seviyesinde sabit bırakmıştır. PPK üyeleri, petrol fiyatlarında düşüşün devam etmesi, küresel hisse senetleri ve emtia fiyatlarında meydana gelen çöküş, Çin ekonomisindeki yavaşlamadan kaynaklanan dalgalanmalar ve İngiltere'nin Avrupa Birliği üyelighinden çıkışına dair belirsizliğin faiz artırmama kararlarında etkili olduğunu açıklamışlardır.

Avrupa Merkez Bankası (AMB) Yönetim Kurulu, Eylül 2014'teki toplantısında ekonomiyi canlandırma ve enflasyonu artırma yönünde kararlar almış ve bu kapsamda binde 1,5 olan politika faizini binde 0,5'e, binde 4 olan marjinal borç verme faizini binde 3'e ve binde -1 olan mevduat faizini binde -2'ye indirmiştir. Avro Bölgesi'nde fiyat istikrarını sağlamak ve talebi canlandırmak amacıyla 9 Mart tarihinde başlatılan ve Eylül 2016'ya kadar uygulanması planlanan varlık alımlarına devam edilmiştir. Avrupa Merkez Bankası (AMB) Aralık 2015 tarihli toplantısında, binde 5 olan

politika faizini ve binde 3 olan marjinal borç verme faizini değiştirmemiş, büyümeyi ve enflasyonu desteklemek amacıyla binde -2 olan mevduat faizini piyasa beklentilerine uyumlu olarak binde -3 seviyesine düşürmüştür. Aynı toplantıda varlık alım programının kapsamı da genişletilmiş ve süresi 2017 yılı Mart ayına kadar uzatılmıştır. 2016 Ocak toplantısında, global ekonomide yaşanan gelişmeler ve yüzde 2 olan enflasyon hedefine ulaşmak için para politikası duruşunun Mart ayındaki toplantıda gözden geçirilmesi ve güncellenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Grafik 1.5: Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

1.2.3.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

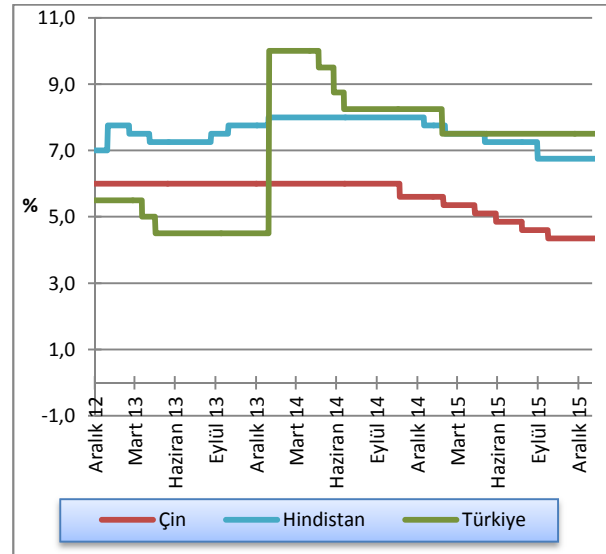
Çin Merkez Bankası, 2015 yılı Ağustos ayında, yerli para birimi Yuan'ı iki kez devalüe etmiş, "Reel ekonomide sürdürülebilirliği sağlayacak yatırımların finansmanında sosyal maliyetin düşürülmesi" gerekçesiyle 2015 yılı Ağustos ve Ekim aylarında politika faizini her seferinde 25 baz puan düşürerek yüzde 4,35 seviyesine çekmiştir. 2014 yılı Kasım ayından bu yana altıncı kez politika faizinde indirim yapan Merkez Bankası, aynı toplantısında bankaların zorunlu karşılıklarını da 50 baz puan indirerek yüzde 17,5'e düşürmüştür. 2015 yılının son iki ayında herhangi bir politika değişikliği yapmayan Çin Merkez Bankası, 2016 yılı Şubat ayında yayınlamış olduğu çeyrek dönem para politikası raporunda, ülkenin borçlanma ve kredi maliyetlerini yönetebilmek için bir faiz koridoru oluşturma yönünde çalışacaklarını belirtmişlerdir.

Hindistan Merkez Bankası 2015 Eylül ayında yapmış olduğu toplantıda, parasal genişleme politikası çerçevesinde 50 baz puanlık indirim yapmış ve böylece

2015 yılı başında yüzde 7,75 olan politika faizini dördüncü kez değiştirerek yüzde 6,75 seviyesine düşürmüştür. Aralık ayı toplantısında, enflasyon hedefinin giderek daha kırılgan hale gelmeye başladığı gerekçesiyle politika faizini değiştirmeyen Çin Merkez Bankası, 2016 Ocak toplantısında da iç kaynaklı dalgalanmalardan etkilenen yerel para birimini korumak maksadıyla herhangi bir politika değişikliğine gitmemiştir.

2015 yılında Rusya Merkez Bankası, politika faizinde 4 kez indirim yapmış ve Ocak ayında yüzde 15 olan faiz oranını Temmuz ayı itibarıyla yüzde 11'e düşürmüştür. Ocak 2016 tarihli toplantısında, petrol fiyatlarındaki düşüşün devam etmesi ve enflasyon riskinin sürmesi nedeniyle politika faizini sabit tutan Rusya Merkez Bankası, enflasyon riskinin kritik düzeylere gelmesi halinde gerekli önlemlerin ivedilikle alınacağını belirtmiştir. Brezilya Merkez Bankası ise, 2015 Temmuz toplantısında 0,5 puanlık faiz artışı ile politika faizini son 9 yılın en yüksek seviyesi olan yüzde 14,25'e yükseltmiş ve yılın geri kalan aylarında herhangi bir değişiklik yapmamıştır.

Grafik 1.6: Seçilmiş Gelişmekte Olan Ülkeler MB Faiz Oranları

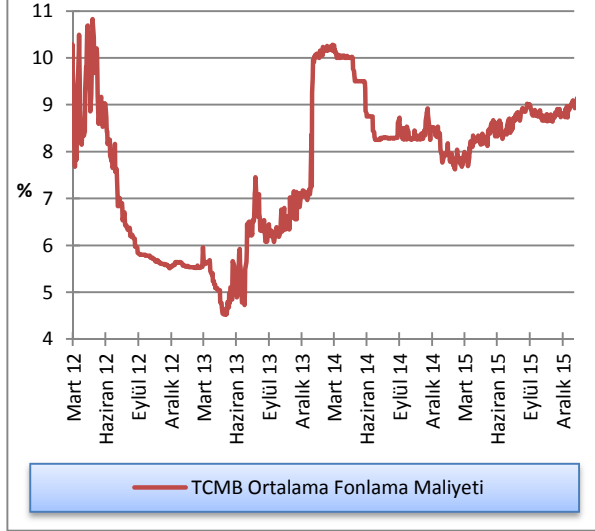

Kaynak: PBC, RBI, TCMB

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), 2015 yılı Şubat ayı toplantısında politika faizi olarak kullanılan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 7,5'e indirmiş, marjinal fonlama oranını yüzde 10,75, Merkez Bankası borçlanma faiz oranı yüzde 7,25 olarak belirlemiştir. 2015 yılının geri kalan döneminde TCMB Para Politikası Kurulu yapmış olduğu toplantılarda, faiz oranları ile ilgili herhangi bir değişiklik yapmaya ihtiyaç duymamış, söz konusu oranların sabit tutulmasına karar vermiştir.

2016 yılı Ocak ayı toplantısında da sözkonusu oranların sabit tutulmasına karar veren Kurul, "Önümüzdeki dönemde para politikası kararları enflasyon görünümüne bağlı olacaktır. Enflasyon beklentileri, fiyatlama davranışları ve enflasyonu etkileyen diğer unsurlardaki gelişmeler dikkate alınarak para politikasındaki sıkı duruş sürdürülecektir." açıklamasını yapmıştır.

Grafik 1.7: TCMB'nin Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

Kaynak: TCMB

1.2.4 İŞSİZLİK

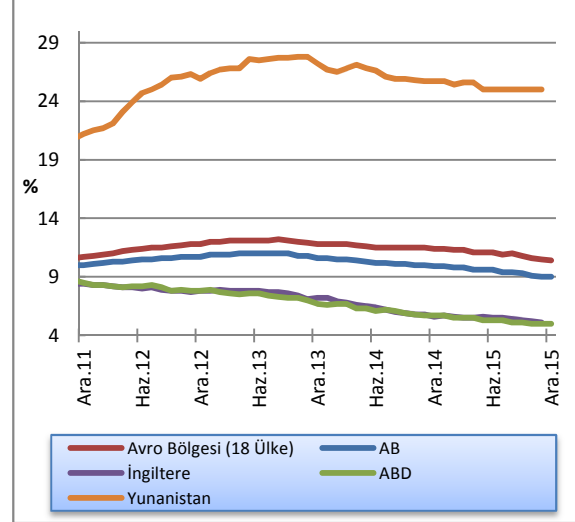
1.2.4.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

ABD İşgücü İstatistikleri Bürosu tarafından açıklanan 2015 yılı son çeyrek işgücü verilerine göre, toplam tarım dışı istihdam Ekim ayında 298 bin, Kasım'da 280 bin ve Aralık'ta 262 bin kişi artmış ve böylece Eylül ayında yüzde 5,1 olan işsizlik oranı, Aralık ayında yüzde 5'e gerilemiştir. ABD'de faiz artırımının zamanlaması için önemli bir veri olarak kabul edilen tarım dışı istihdam artışı, 2016 yılı Ocak ayında 151 bin kişi ile beklentilerin oldukça altında gelmesine rağmen işsizlik oranı Şubat 2008'den beri en düşük seviye olan yüzde 4,9'a gerilemiştir.

2015 yılı birinci çeyrek sonunda yüzde 11,2 olan Avro Bölgesi mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı, ikinci çeyrek sonunda yüzde 11,1'e, üçüncü çeyrek sonunda da yüzde 10,8'e gerileyerek 2012 Ocak ayından bu yana en düşük seviyeye ulaşmıştır. Avrupa Merkez Bankası tarafından uygulamaya konan tedbirlerin ve politikaların olumlu etkileriyle, 2015 yılı sonunda Avro Bölgesi işsizlik oranı, Eylül 2011'den itibaren en düşük seviye olan yüzde 10,4 oranına gerilemiştir. Aralık 2015 itibarıyla Avrupa Birliği içerisindeki işsizlik oranının en düşük olduğu ülkeler yüzde 4,5 ile Almanya ve Çek Cumhuriyeti, yüzde 5,3'le

Malta ve yüzde 5,1'le İngiltere olmuştur. Söz konusu dönemde Avro Bölgesi'nde en yüksek işsizlik oranına sahip olan ülkeler ise yüzde 24,5 ile Yunanistan ve yüzde 20,8 ile İspanya'dır. Kıbrıs Rum kesiminde 2014 yılsonu itibarıyla yüzde 16,4 olan işsizlik oranı 2015 yılı sonunda yüzde 15,7 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.8: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları

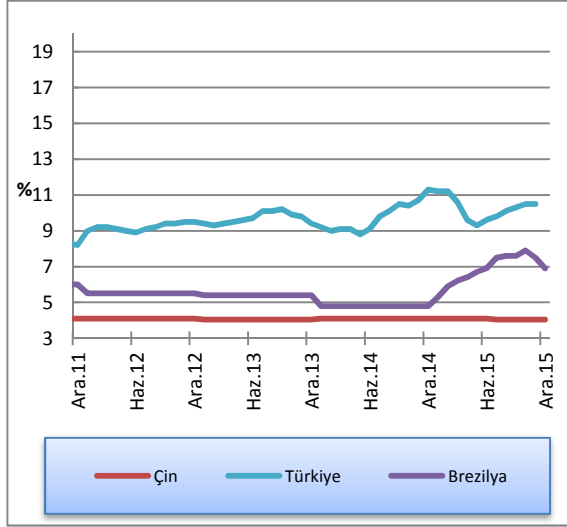
1.2.4.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

2015 yılı birinci çeyreğinde yüzde 4,1 seviyesinde olan Çin işsizlik oranı, ikinci çeyrekte yüzde 4,04, üçüncü ve dördüncü çeyrekte ise yüzde 4,05 oranlarında gerçekleşmiştir. Brezilya ekonomisindeki daralma, ülkedeki istihdam piyasasını da ciddi anlamda etkilemiş, ve 2014 yıl sonu itibarıyla yüzde 4,3 seviyesinde olan işsizlik oranı, 2015 yılı Ekim ayı itibarıyla yüzde 7,9 oranına yükselmiştir. Brezilya hükümetinin ekonomiyi canlandırmaya yönelik almış olduğu önlemler neticesinde işsizlik oranı 2015 yılsonu itibarıyla yüzde 6,9 seviyesine gerilemiştir. Rusya'da 2014 yılı sonunda yüzde 5,3 olan işsizlik oranı, 2015 yılı birinci çeyrekte yüzde 5,9 seviyesine yükselmiş, daha sonraki aylarda azalarak üçüncü çeyrek sonunda yüzde 5,2 seviyesine gerilemiştir. Petrol fiyatlarındaki hızlı düşüş, uygulanan yaptırımlar ve küresel ekonomik dalgalanmaların etkisiyle yılın son çeyrek döneminde işsizlik oranı yüzde 5,8'e yükselmiştir.

Türkiye'de 2015 yılı Kasım ayında mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı, geçen yılın aynı dönemine göre 0,2 puanlık azalış ile yüzde 10,4 seviyesinde gerçekleşmiş, istihdam oranı ise 0,7 puanlık artışla yüzde 45,8'e yükselmiştir. Anılan dönemde tarım dışı işsizlik oranı 0,3 puanlık azalış ile yüzde 12,4 olarak tahmin edilmiş, işgücü 831 bin kişi artarak 29 milyon 801 bin kişiye, işgücüne katılım oranı ise 0,7 puan

artarak yüzde 51,2'ye yükselmiştir. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı da bu dönemde yüzde 19,1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Grafik 1.9: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları

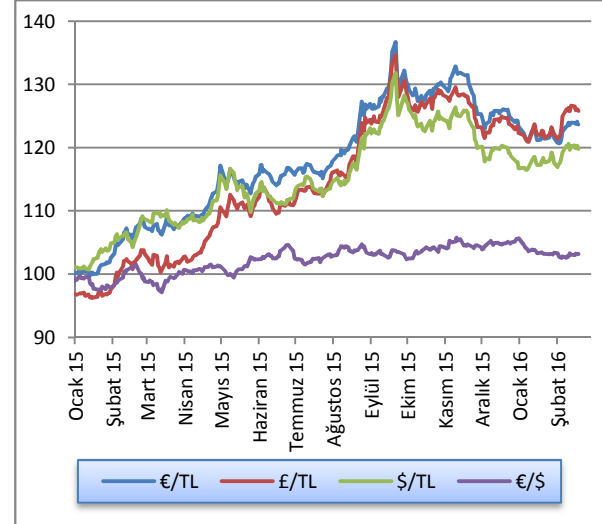
Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

1.2.5 DÖVİZ KURLARI

Grafik 1.10'da döviz kurlarının Aralık 2014 – Aralık 2015 arası bir yıllık değişimleri verilmektedir.

2015 yılında küresel para politikalarına dair belirsizlikler özellikle gelişmekte olan ülkelere yönelik portföy akımlarının daralmasına neden olmuş, 2015 yılı Aralık ayında ABD Merkez Bankası'nın, piyasaların uzun zamandır beklediği politika faiz oranını artırma kararı küresel risk algılamalarını kısmi de olsa düzeltmiştir. FED'in faiz artırımı kararı sonrası, Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelerin dış finansman koşullarının bozulmasıyla birlikte piyasa faizleri artmaya başlamış, portföy girişleri azalmış ve kurlarda değer kayıpları yaşanmaya başlamıştır. Türkiye'deki yurt içi bazı gelişmeler de zaman zaman kurların dalgalanmasına neden olmuştur. ABD ekonomisinden gelen olumlu sinyaller neticesinde FED'in Aralık 2015 itibarıyla politika faizlerinde normalizasyon sürecini başlatmış olması, Avro Bölgesi'nde devam eden yapısal sorunlar ve düşük büyüme görünümüne rağmen, Avrupa Merkez Bankası tarafından uygulamaya konan tedbirlerin olumlu yansımaları sayesinde, 2014 Ekim ayı içerisinde 1,08 seviyelerine gerileyen euro/dolar paritesi 2016 Şubat ayı itibarıyla 1,14 seviyelerine yükselmiştir.

Grafik 1.10: Döviz Kurları Değişim Oranları (1 Ocak 2015 =100)

Kaynak: KKTÇMB

2 İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1 İSTİHDAM

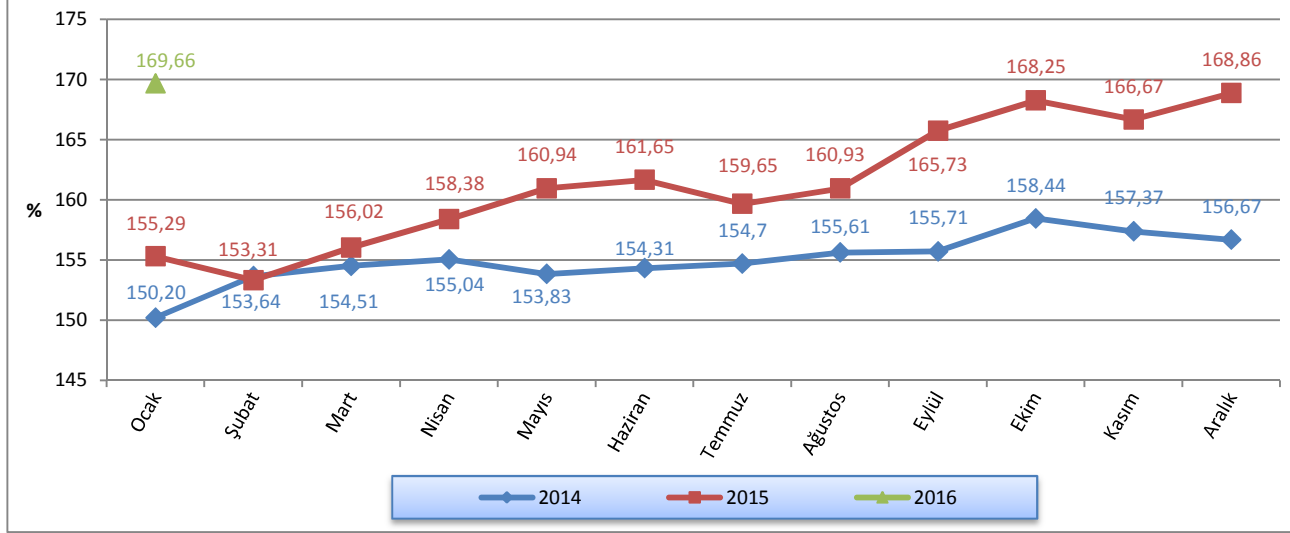
KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verileri temin edilemediğinden, yer verilememiştir.

2.2 ENFLASYON

Grafik 2.1'deki değerler 2008 fiyatları (2008=100) baz alınarak hazırlanmıştır ve 100 endeksinin üzerindeki

değerler 2008'e kıyasla gerçekleşen fiyat artışlarını ifade etmektedir.

Grafik 2.1: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri

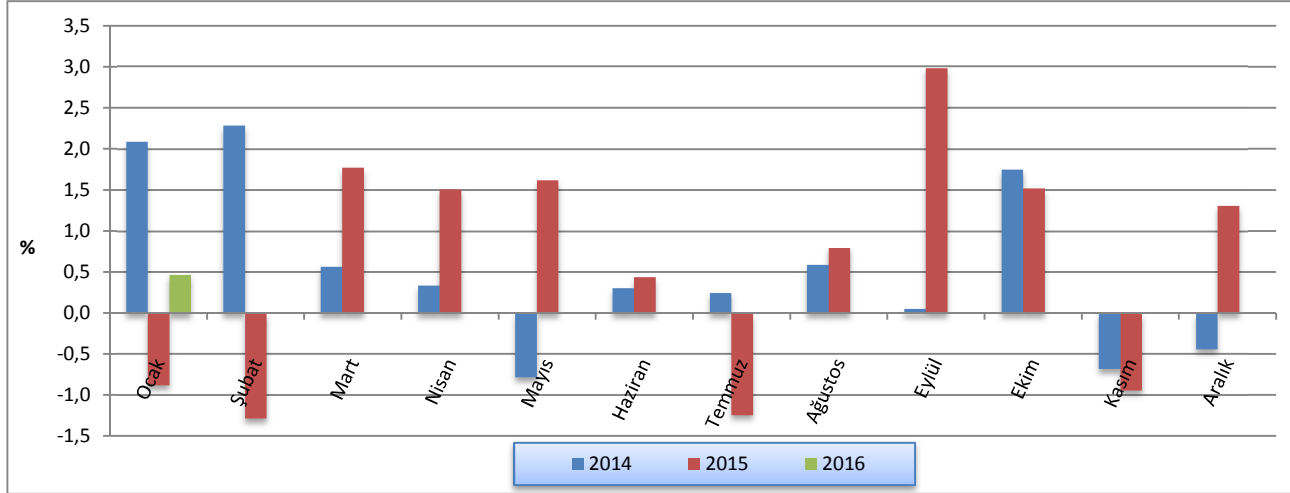

Kaynak: DPÖ

2015 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyon oranları, 2014 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2014 yılının Ekim ayında yüzde 1,75, Kasım ayında binde -6,8, Aralık ayında

binde -4,4 olan enflasyon oranları, 2015 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 1,52, binde -9,4 ve yüzde 1,31 olarak gerçekleşmiştir.

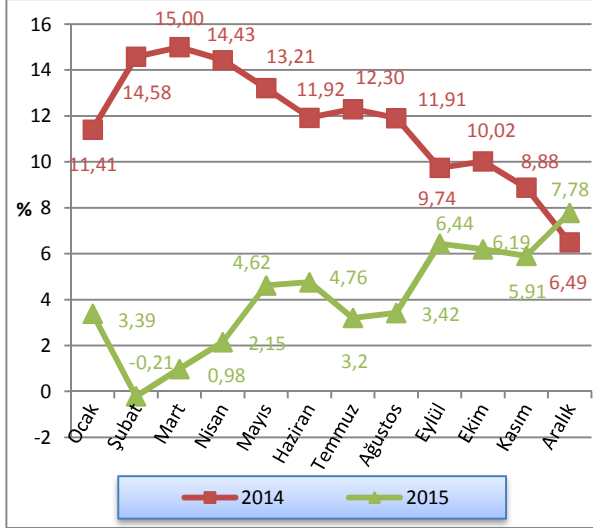
Grafik 2.2: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları

Kaynak: DPÖ

2014 yılı Mart ayında yüzde 15, Haziran ayında 11,92, Eylül ayında yüzde 9,74 ve Aralık ayında yüzde 6,49 olan yıllık enflasyon oranı, 2015 yılı Mart ayında binde 9,8, Haziran ayında 4,76, Eylül ayında yüzde 6,44 ve Aralık ayında ise yüzde 7,78 seviyesinde gerçekleşmiştir.

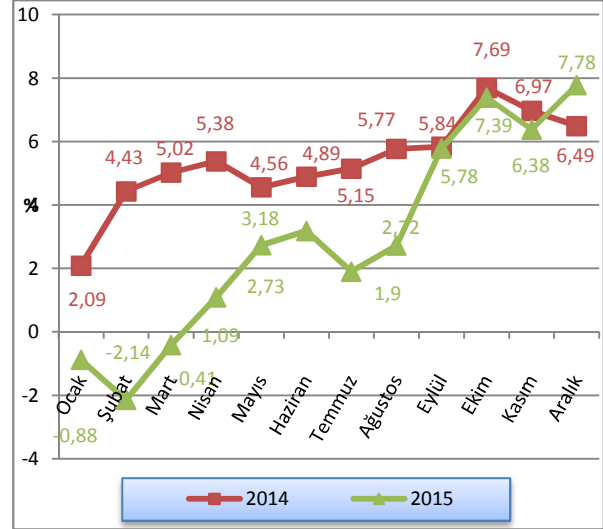
Grafik 2.3: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2015 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranları 2014 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2014 yılının Ekim ayında yüzde 7,69, Kasım ayında yüzde 6,97, Aralık ayında yüzde 6,49 olan enflasyon oranlarının, 2015 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 7,39, 6,38 ve 7,78 olduğu görülmektedir.

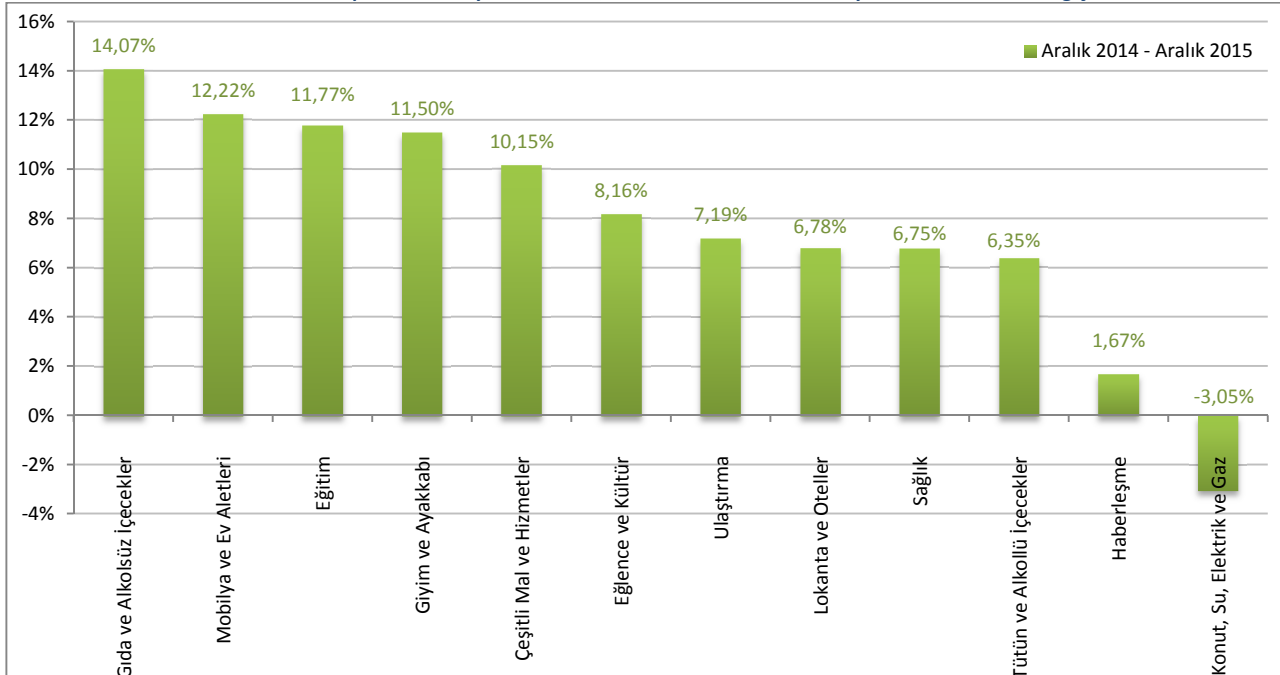
Grafik 2.4: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Enflasyon Oranı (TÜFE)

Kaynak: DPÖ

2015 yılı dördüncü çeyrek sonu itibarıyla ana harcama grupları tüketici fiyatlarının, bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranları Grafik 2.5'de gösterilmektedir. Grafikte de görüleceği üzere 2015 yılı üçüncü çeyrek dönemi sonunda fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 14,07 ile gıda ve alkolsüz içecekler, yüzde 12,22 ile mobilya ve ev aletleri, yüzde 11,77 ile eğitimidir. Giyim ve ayakkabıda yüzde 11,50, çeşitli mal ve hizmetlerde yüzde 10,15, eğlence ve kültürde yüzde 8,16, ulaşımda yüzde 7,19, lokanta ve otellerde yüzde 6,78, sağlıkta yüzde 6,75, tütün ve alkollü içeceklerde yüzde 6,35, haberleşmede yüzde 1,67 oranlarında fiyat artışı, konut, su, elektrik ve gazda ise yüzde 3,05 fiyat düşüşü gerçekleşmiştir.

Grafik 2.5: Ana Mal ve Hizmet Gruplarında Meydana Gelen, Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Endeks Değişim Oranları

Kaynak: DPÖ

2013, 2014 ve 2015 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.1'de verilmektedir.

Tablo 2.1: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları

	Aylar	Aylık	Yılsonuna Göre	Yıllık
2013	Ocak	1,00	1,00	5,38
	Şubat	-0,54	0,46	5,08
	Mart	0,20	0,66	4,32
	Nisan	0,84	1,51	3,27
	Mayıs	0,29	1,80	3,71
	Haziran	1,47	3,30	6,24
	Temmuz	-0,09	3,21	7,22
	Ağustos	0,94	4,17	7,03
	Eylül	2,04	6,30	7,37
	Ekim	1,49	7,89	7,97
	Kasım	0,37	8,29	8,28
	Aralık	1,78	10,22	10,22
2014	Ocak	2,09	2,09	11,41
	Şubat	2,29	4,43	14,58
	Mart	0,57	5,02	15,00
	Nisan	0,34	5,38	14,43
	Mayıs	-0,78	4,56	13,21
	Haziran	0,31	4,89	11,92
	Temmuz	0,25	5,15	12,30
	Ağustos	0,59	5,77	11,91
	Eylül	0,06	5,84	9,74
	Ekim	1,75	7,69	10,02
	Kasım	-0,68	6,97	8,88
	Aralık	-0,44	6,49	6,49
2015	Ocak	-0,88	-0,88	3,39
	Şubat	-1,28	-2,14	-0,21
	Mart	1,77	-0,41	0,98
	Nisan	1,51	1,09	2,15
	Mayıs	1,62	2,73	4,62
	Haziran	0,44	3,18	4,76
	Temmuz	-1,24	1,90	3,20
	Ağustos	0,8	2,72	3,42
	Eylül	2,98	5,78	6,44
	Ekim	1,52	7,39	6,19
	Kasım	-0,94	6,38	5,91
	Aralık	1,31	7,78	7,78

Kaynak: DPÖ

3 DIŞ TİCARET, TURİZM VE YÜKSEK ÖĞRENİM

3.1 İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Ticaret Dairesi tarafından açıklanan ihracat ve ithalat verileri incelendiğinde, KKTC'nin Ekim ve Kasım aylarında toplam ihracatının 13,4 milyon ABD doları, dördüncü çeyrek ithalat hacminin ise 333,4 milyon ABD doları olduğu görülmektedir. 2015 yılında bir

önceki yılın aynı ayına göre ihracat Ekim ayında binde 2,9 oranında artarken Kasım ayında yüzde 8,8 oranında gerilemiştir. Dördüncü çeyrek ithalatı ise 2014 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında yüzde 24,1 oranında azalmıştır.

Tablo 3.1: İhracat ve İthalat

	İhracat (ABD Doları)			İthalat (ABD Doları)		
	2014	2015	Yüzde Değişim	2014	2015	Yüzde Değişim
Ocak	12.519.801	10.814.990	-13,62%	130.941.869	110.661.317	-15,49%
Şubat	13.231.263	13.065.913	-1,25%	102.165.930	97.900.691	-4,17%
Mart	14.005.983	16.380.607	16,95%	139.238.746	135.587.717	-2,62%
I. Çeyrek	39.757.047	40.261.510	1,27%	372.346.545	344.149.725	-7,57%
Nisan	15.816.610	14.730.097	-6,87%	152.170.362	125.524.530	-17,51%
Mayıs	16.070.742	11.686.121	-27,28%	148.511.999	131.377.961	-11,54%
Haziran	12.045.788	7.413.027	-38,46%	143.741.314	125.580.307	-12,63%
II. Çeyrek	43.933.140	33.829.245	-23,00%	444.423.675	382.482.798	-13,94%
Temmuz	7.574.832	9.431.766	24,51%	134.587.565	124.808.210	-7,27%
Ağustos	8.696.222	6.849.666	-21,23%	135.527.532	107.571.618	-20,63%
Eylül	8.611.759	5.978.799	-30,57%	165.114.131	104.488.512	-36,72%
III. Çeyrek	24.882.813	22.260.231	-10,54%	435.229.228	336.868.340	-22,60%
Ekim	6.528.173	6.546.942	0,29%	121.505.838	115.282.479	-5,12%
Kasım	7.532.903	6.870.606	-8,79%	165.270.927	110.966.167	-32,86%
Aralık	7.973.738			152.371.993	107.178.542	-29,66%
IV. Çeyrek	22.034.813			439.148.758	333.427.188	-24,07%
Yıl Toplamı	130.607.814	109.768.534		1.691.148.206	1.396.928.051	-17,40%

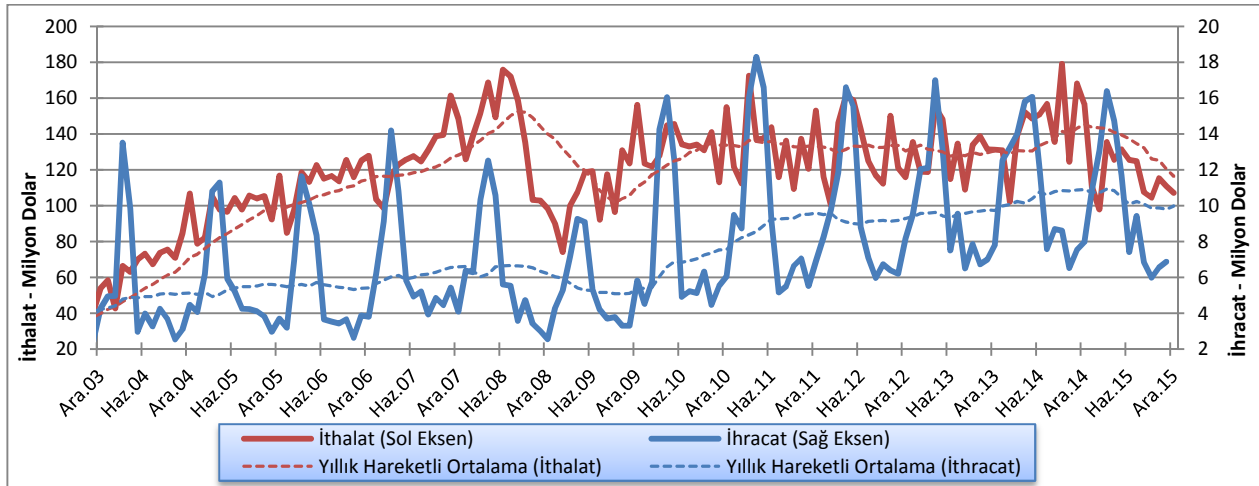
Not: 1) Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat dâhil değildir.
2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.
3) İthalat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

Grafik 3.1'de KKTC'nin ihracat ve ithalatının 2004 ve 2015 yılları arasındaki gelişimi gösterilmektedir. Grafikten de görüldüğü üzere, her yılın ilk yarısında artan ihracat hacmi, ikinci altı ayda düşmektedir. Buna karşılık ihracat yıllık hareketli ortalaması 2010 sonrası dönemde istikrarlı bir artış eğilimi sergilemektedir. Ayrıca ihracat hacminin volatilitesi ile ihracatın zirve ve dip yaptığı dönemler arasındaki fark yavaş da olsa

azalmaktadır. İthalatta ise, 2009 yılının Ekim ayından itibaren gerçekleşen en düşük seviye, 2015 yılının Şubat ayında 97,9 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalat yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, 2013 Aralık sonrası dönemde yükseliş eğilimine girdiği, fakat Ocak 2015 sonrası dönemde yön değiştirdiği görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

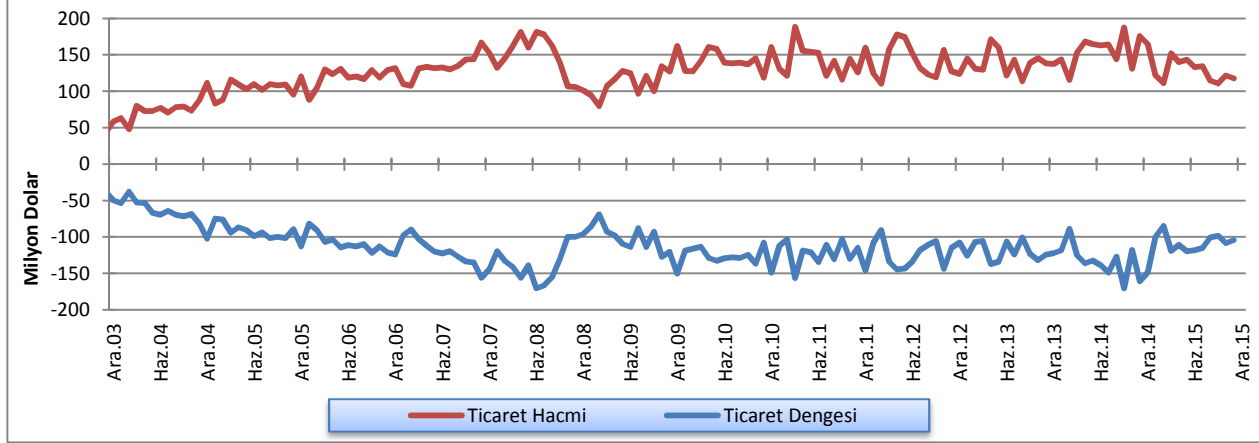

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'de ihracatın ithalatı karşılama oranının düşük olması nedeni ile, KKTC'nin dış ticaretinin artması dış ticaret açığının artması anlamına gelmektedir. Grafik 3.2'de açıkça görülen bu durum ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına işaret etmektedir. Kasım 2014 – Kasım 2015 döneminde ticaret hacmi 175,7 milyon ABD

dolarından 117,8 milyon ABD dolarına düşmüş, dış ticaret açığı ise sırasıyla -160,7 milyon ve -104,1 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı Kasım 2014 ayında yüzde 4,5 iken, Kasım 2015'de yüzde 6,2'ye yükselmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi ve Dengesi - Aylık (ABD Doları)

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ürünlerini ihraç ettiği başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlara yapılan ihracatın yıllar itibarıyla dağılımları Tablo 3.2'de gösterilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, 2015 yılında Türkiye ve

Avrupa Birliği'nin toplam ihracat içindeki paylarında bir önceki yıla kıyasla düşüş kaydedilirken, diğer Avrupa ülkelerine yapılan ihracat 3,5 puan artarak yüzde 4,1 seviyesine yükselmiştir.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	58,5	6,2	0,6	30,3	4,4
2015 Ocak - Ağustos	57,8	2,8	4,1	30,4	4,9

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ithalat yaptığı başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlardan yapılan ithalatın dağılımı Tablo 3.3'te verilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan Türkiye'nin payı 2015 yılı itibarıyla yüzde 66,7'dir. Öte yandan toplam ithalatımız içindeki payı 2014 yılında

binde 7 oranında azalan AB ülkelerinden yapılan ithalatın payı, 2015 itibarıyla yüzde 2,5 oranında artarak yüzde 17,6'ya yükselmiştir. Aynı dönemde Türkiye ve AB ülkeleri dışındaki tüm ülke gruplarından yapılan ithalatın payları azalmıştır.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	66,5	15,1	7,7	4,1	4,6	2,0
2015	66,7	17,6	7,4	2,9	4,5	0,9

Not: İthalat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2 TURİZM

Tablo 3.4'te 2015 yılında KKTC'ye gelen yolcu sayıları üçer aylık dönemler itibarıyla karşılaştırmalı olarak verilmiştir. 2015 yılının dördüncü çeyreğinde 370.104 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2014 yılının aynı dönemine göre yüzde 3,82 oranında artmıştır.

Dördüncü çeyrekte KKTC'ye gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,23 oranında artarken, 3. Ülke uyruklu yolcu sayısı ise binde 6,5 oranında azalmıştır.

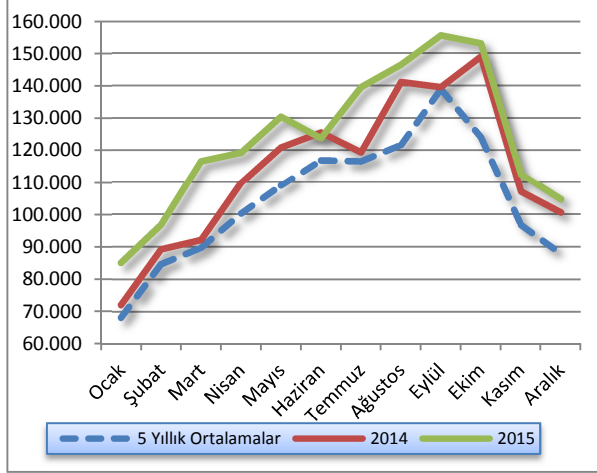
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2014	2015	Yüzde Değişim	2014	2015	Yüzde Değişim	2014	2015	Yüzde Değişim
Ocak	62.015	72.276	16,55%	10.097	12.812	26,89%	72.112	85.088	17,99%
Şubat	74.318	76.226	2,57%	14.947	20.530	37,35%	89.265	96.756	8,39%
Mart	69.337	80.484	16,08%	22.750	36.014	58,30%	92.087	116.498	26,51%
I. Çeyrek	205.670	228.986	11,34%	47.794	69.356	45,11%	253.464	298.342	17,71%
Nisan	84.413	89.525	6,06%	25.405	29.721	16,99%	109.818	119.246	8,59%
Mayıs	94.649	104.336	10,23%	26.205	26.012	-0,74%	120.854	130.348	7,86%
Haziran	91.815	90.036	-1,94%	33.659	33.652	-0,02%	125.474	123.688	-1,42%
II. Çeyrek	270.877	283.897	4,81%	85.269	89.385	4,83%	356.146	373.282	4,81%
Temmuz	76.685	97.493	27,13%	42.686	42.025	-1,55%	119.371	139.518	16,88%
Ağustos	97.800	102.742	5,05%	43.305	43.714	0,94%	141.105	146.456	3,79%
Eylül	98.201	112.154	14,21%	41.308	43.388	5,04%	139.509	155.542	11,49%
III. Çeyrek	272.686	312.389	14,56%	127.299	129.127	1,44%	399.985	441.516	10,38%
Ekim	113.080	111.642	-1,27%	35.845	41.332	15,31%	148.925	152.974	2,72%
Kasım	77.869	85.292	9,53%	29.120	27.221	-6,52%	106.989	112.513	5,16%
Aralık	80.395	88.589	10,19%	20.173	16.028	-20,55%	100.568	104.617	4,03%
IV. Çeyrek	271.344	285.523	5,23%	85.138	84.581	-0,65%	356.482	370.104	3,82%
Toplam	1.020.577	1.110.795	8,84%	345.500	372.449	7,80%	1.366.077	1.483.244	8,58%

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Grafik 3.3'te 2015 yılında gelen yolcu sayısı bir önceki yıllara ve son beş yılın ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak verilmektedir. 2015 yılının dördüncü çeyreğinde gelen toplam yolcu sayısının 2014 yılı ve son 5 yıl ortalamalarının üzerinde olduğu görülmektedir.

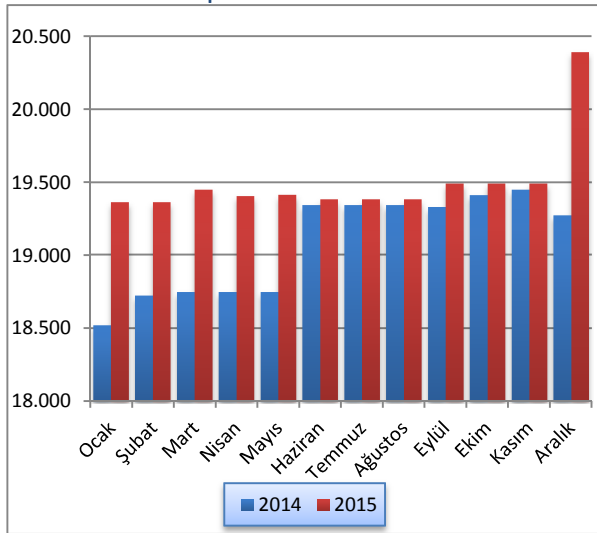
Grafik 3.3: 2015 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2014 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarıyla Karşılaştırılması

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişimin 2014 ve 2015 yılları itibarıyla karşılaştırmalı olarak gösterimi Grafik 3.4'te sunulmaktadır. 2014 yılsonunda 19.276 olan yatak kapasitesi 2015 yılsonu itibarıyla 20.393 olmuştur.

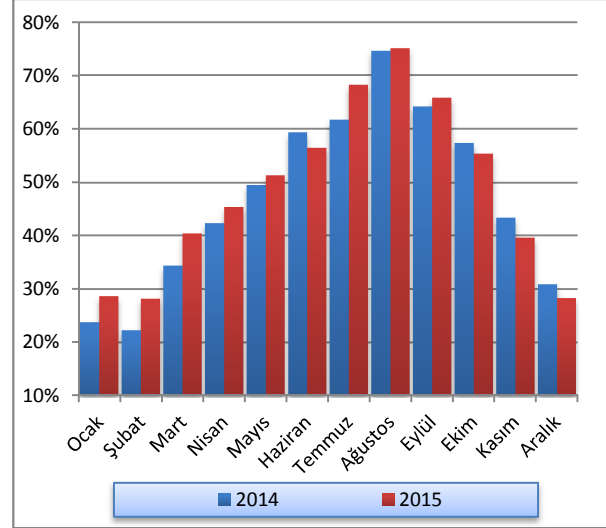
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

KKTC'de bulunan turistik tesislerin 2014 ve 2015 yılları itibarıyla doluluk oranları, Grafik 3.5'te karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Buna göre 2015 yılı Haziran, Ekim, Kasım ve Aralık aylarındaki doluluk oranları bir önceki yılın aynı aylarından düşük gerçekleşmiştir.

Grafik 3.5: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı

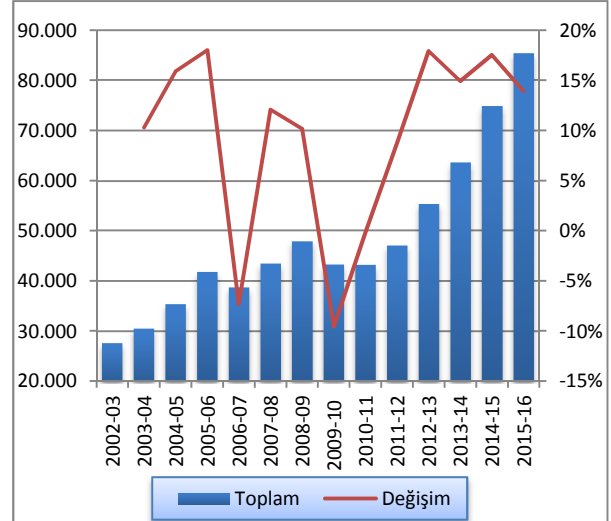

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

3.3 YÜKSEK ÖĞRENİM

Grafik 3.6'da eğitim dönemleri itibarıyla KKTC üniversitelerinde kayıtlı toplam öğrenci sayıları verilmektedir. 2014-2015 eğitim döneminde 74.936 olan toplam öğrenci sayısı, 2015-2016 döneminde yüzde 13,9 oranında artarak 85.375 olmuştur.

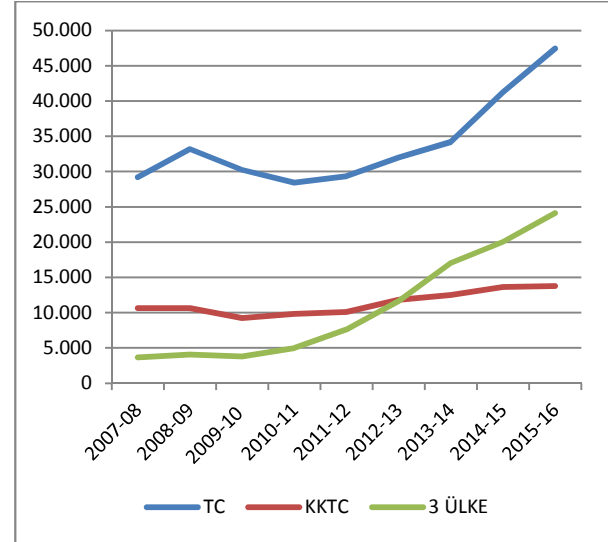
Grafik 3.6 Toplam Öğrenci Sayısı

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Yardım Heyeti Başkanlığı

Toplam üniversite öğrencisi sayısı dönemler itibarıyla ve uyruklar bazında incelendiğinde, 2014-2015 eğitim döneminde 41.220 olan toplam T.C. kökenli öğrenci sayısı, 2015-2016 eğitim döneminde yüzde 15,2 artış göstermiş ve 47.466 olmuştur. KKTC kökenli öğrenci sayısı aynı dönemler içinde binde 8 oranında artış ile 13.650'den 13.770'e, 3. Ülke uyruklu öğrencilerin sayısı ise yüzde 20,3 artış ile 20.060'tan 24,139'a ulaşmıştır.

Grafik 3.7 Uyruklara Göre Öğrenci Sayısı

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Yardım Heyeti Başkanlığı

Tablo 3.5'te eğitim dönemleri itibarıyla KKTC üniversitelerinde kayıtlı öğrenci sayıları eğitim kurumları bazında verilmektedir. Son 10 yıl içerisinde 7 üniversitenin faaliyete geçtiği ve 2015-2016 eğitim

döneminde Yakın Doğu Üniversitesi'nde 27.227, Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde 19.730 ve Girne Amerikan Üniversitesi'nde 15.334 öğrencinin eğitim aldığı görülmektedir.

Tablo 3.5 Üniversiteler Bazında Toplam Öğrenci Sayısı

DÖNEM	DAÜ	YDÜ	LAÜ	GAÜ	ODTÜ KKK	UKÜ	İTÜ	AKÜN	GU	KAÜ	BUN	KISBU	TOPLAM
2002-03	13.211	7.418	1.263	1.648		686							24.226
2003-04	13.938	8.106	1.560	2.354		1.346							27.304
2004-05	14.063	9.747	2.221	3.485		2.138							31.654
2005-06	15.091	10.843	2.997	4.898	376	3.444							37.649
2006-07	12.545	11.157	3.043	4.590	674	3.280							35.289
2007-08	14.556	15.385	3.406	5.093	1.024	4.025							43.489
2008-09	13.980	19.340	3.773	5.033	1.278	4.503							47.907
2009-10	12.418	16.310	3.349	5.051	1.486	4.714							43.328
2010-11	11.835	16.247	2.720	5.975	1.481	5.003							43.261
2011-12	12.672	16.855	2.738	6.775	1.653	6.328	42						47.063
2012-13	13.636	20.042	3.303	8.476	1.902	7.972	95	68					55.494
2013-14	15.854	22.167	3.913	10.791	2.130	7.563	112	693	542				63.765
2014-15	18.838	25.068	5.328	13.025	2.407	8.553	143	639	665		270		74.936
2015-16	19.730	27.227	7.054	15.334	2.637	11.070	246	841	761	38	399	38	85.375

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Yardım Heyeti Başkanlığı

4 BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1 2014 - 2015 YILLARI DÖRDÜNCÜ ÇEYREK KARŞILAŞTIRMALARI

2015 mali yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir ve bütçe gider toplamaları sırasıyla yüzde 11,1 ve yüzde 11 oranında artış göstermiştir. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2015 yılı dördüncü çeyreğinde 1.158 ve 1.318 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılının dördüncü çeyreğinde 146 milyon TL açık veren kamu maliyesi, 2015 yılının aynı döneminde 161 milyon TL açık vermiştir.

Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

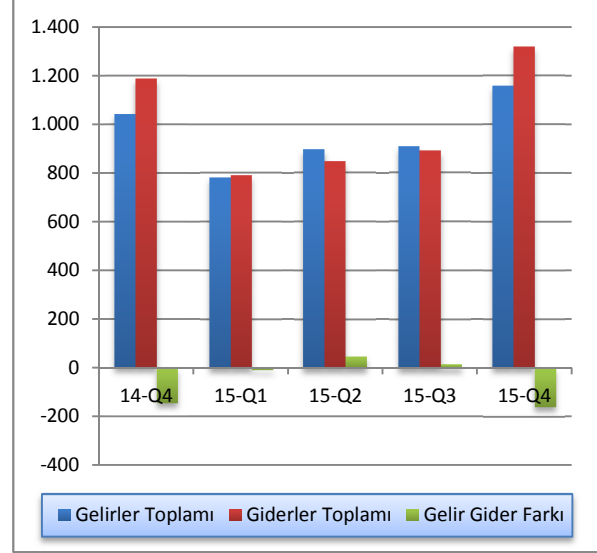
Açıklama	2014		2015		Yüzde Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Q4 Gerçekleşme	Yıllık Gerçekleşme	Q4 Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	3.603,1	1.041,9	3.737,7	1.157,8	11,1%
Bütçe Giderleri	3.635,6	1.188,1	3.841,9	1.318,4	11,0%
Bütçe Dengesi	-32,5	-146,2	-104,2	-160,6	9,8%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2014 yılının tamamında elde edilen 3.603 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 28,9'u, 2015 yılının tamamında elde edilen bütçe gelirlerinin ise yüzde 31'i son çeyrek içinde tahsil edilmiştir. 2015 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılan 3.842 milyon TL'nin yüzde 34,3'ü dördüncü çeyrek içinde harcanmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 32,7 olarak gerçekleşmiştir.

Bütçe gelir ve gider gerçekleştirmeleri aşağıdaki grafikte çeyrek dönemler itibarıyla verilmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2 GELİRLER

2015 mali yılı dördüncü çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 116 milyon TL artış göstererek 1.158 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı 2015 yılı dördüncü çeyreği içinde 629,1 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2014 yılının aynı döneminde 601 milyon TL idi. Bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan alınan bağış, yardım ve krediler kalemi ise 2015 yılı dördüncü çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 21,8 artış göstermiş ve 322 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı dördüncü çeyreği içinde vergi dışı gelirler kalemi de 206 milyon TL olmuştur.

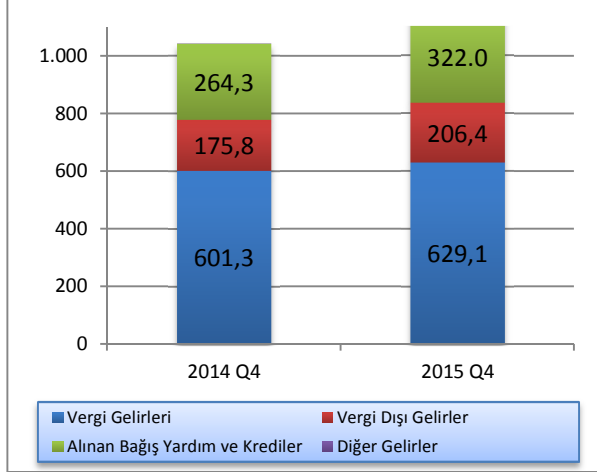
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

Açıklama	2014 Q4	2015 Q4	Yüzde Değişim
Vergi Gelirleri	601,3	629,1	4,6%
Vergi Dışı Gelirler	175,8	206,4	17,4%
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	264,3	322,0	21,8%
Diğer Gelirler	0,5	0,3	-40,0%
Toplam	1.041,9	1.157,8	11,1%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2014 yılının dördüncü çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 25,4 iken, 2015 yılı aynı döneminde yüzde 27,8 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 57,7 iken yüzde 54,3, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 16,9 iken, yüzde 17,8 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3 GİDERLER

2015 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 11 oranında artış göstermiş ve 1.188 milyon TL'den 1.318 milyon TL'ye ulaşmıştır. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal ve hizmet alım giderleri ile personel giderleri kalemlerinde sırasıyla yüzde 10,7, 7,8 ve 6,3 oranlarında değişim gerçekleşmiştir.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2015 yılı dördüncü çeyreğinde 561 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6,3 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi, 466 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönemler içinde yüzde 24,7 artış göstermiş ve 2015 yılı dördüncü çeyreğinde 166 milyon TL olmuştur.

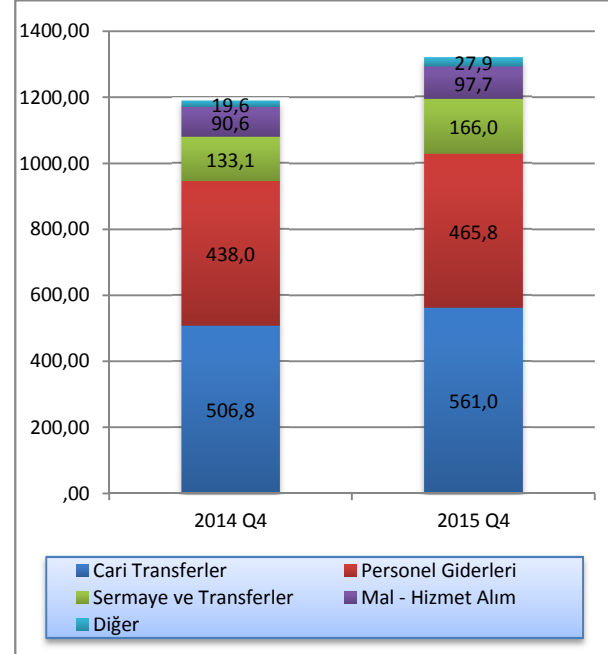
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2014 Q4	2015 Q4	Yüzde Değişim
Cari Transferler	506,8	561,0	10,7%
Personel Giderleri	438,0	465,8	6,3%
Sermaye Giderleri ve Transferler	133,1	166,0	24,7%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	90,6	97,7	7,8%
Diğer Giderler	19,6	27,9	42,3%
Toplam	1.188,1	1.318,4	11,0%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2014 yılı dördüncü çeyreği içinde yüzde 36,9 iken, 2015 yılı dördüncü çeyreğinde yüzde 35,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2014 yılı dördüncü çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 42,7'ini oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2015 yılı dördüncü çeyreğinde yüzde 42,6 olmuştur. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2014 yılı dördüncü çeyreğinde yüzde 79,5 iken 2015 yılı aynı döneminde yüzde 77,9 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.4 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2015 yılı itibarıyla gerçekleşen toplam gelir ve gider verileri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

2015 yılı için öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 100'ünden fazlası tahsil edilirken, öngörülen bütçe giderlerinin yüzde 93,7'si oranında harcama yapılmıştır. 2014 ve 2015 yılsonu bütçe gerçekleşme rakamları karşılaştırıldığında, gelirler toplamı yüzde 3,7, giderler

toplamı ise yüzde 5,7 oranında artmıştır. Bu gelişmelerle birlikte 2014 yılı tamamında 32,5 milyon TL açık veren kamu maliyesi 2015 yılında 104,2 milyon TL açık vermiştir.

2014 yılı tamamında yüzde 74,5 olan yerel gelirleri ile bütçe giderlerini karşılama oranı 2015 yılında yüzde 75,9 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2014 Yılı Gerçekleşme	2015 Yılı Bütçe Tahmini	2015 Yılı Gerçekleşme	2015 Yılı Gerçekleşme Oranı	2014 – 2015 Değişim
Gelirler					
Vergi Gelirleri	1.950,0	1.969,3	2.136,6	108,5%	9,6%
Vergi Dışı Gelirler	748,7	716,2	774,3	108,1%	3,4%
Alınan Başvuru Yardım Kredileri	894,1	1.022,1	821,8	80,4%	-8,1%
Diğer Gelirler	10,3	1,54	5,0	324,6%	-51,5%
Genel Toplam	3.603,1	3.709,0	3.737,7	100,7%	3,7%
Giderler					
Cari Transferler	1.708,0	1.733,5	1.766,1	101,8%	3,4%
Personel Gideri	1.342,8	1.344,2	1.431,2	106,4%	6,6%
Sermaye Giderleri ve Transferleri	239,1	323,0	266,4	82,4%	11,4%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	265,3	295,3	282,4	95,6%	6,5%
Diğer Giderler	80,4	400,7	95,8	23,9%	19,2%
Genel Toplam	3.635,6	4.096,7	3.841,9	93,7%	5,7%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5 FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2015 yılı dördüncü çeyreğinde 213,2 milyon TL olmuştur. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise 52,6 milyon TL'dir.

Yerel gelirler kalemi 2015 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,5 yükselmiş ve 835,8 milyon TL'ye ulaşmıştır.

2015 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, 2014 yılı dördüncü çeyreğinde yüzde 65,5 olan yerel gelirleri ile bütçe giderlerini karşılama oranı az da olsa bir düşüş göstermiş ve yüzde 63,4 olmuştur.

Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2014 Q4	2015 Q4
Yerel Gelirler +Dış Yardımlar	991,6	1.105,2
1. Yerel Gelirler	777,6	835,8
Vergi Gelirleri	601,3	629,1
Vergi Dışı Gelirler	175,8	206,4
Diğer Gelirler	0,5	0,3
2. Dış Yardımlar	214,0	269,4
T.C. Yardımları	214,0	269,4
Bütçe Giderleri	1.188,1	1.318,4
Personel Giderleri	438,0	465,8
Cari Transferler	506,8	561,0
Sermaye Giderleri	133,1	166,0
Diğer Giderler	110,2	125,6
Finansman Dengesi	-196,5	-213,2
Finansman	50,3	52,6
T.C. Kredileri	50,3	52,6
İç Borçlanma	0,00	0,00

Kaynak: Maliye Bakanlığı

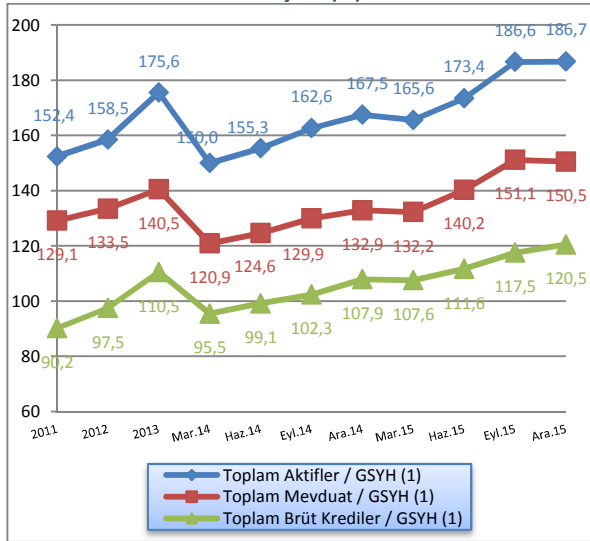
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1 BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1 FİNANSAL DERİNLEŞME

2015 yılı dördüncü çeyrek finansal derinleşme rakamlarını incelediğimizde; toplam brüt krediler/GSYH oranı yüzde 117,5'den yüzde 120,5'e ve toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 186,6'dan yüzde 186,7'ye yükselirken, toplam mevduat/GSYH oranı yüzde 151,1'den yüzde 150,5'e gerilemiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Not: (1) 2011 - 2014 GSYH gerçekleşme, 2015 GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

5.1.2 KKTCC BANKACILIK SEKTÖRÜ PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2015 yılı dördüncü çeyreğinde yüzde 22,84'e yükselmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 22,31 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2014 yılsonu itibarıyla yüzde 17,53 olan sermaye yeterlilik standart rasyosu (SYSR) 2015 yılsonunda 0,47 puan azalarak yüzde 17,06'ya gerilemiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, Aralık 2015 sonunda bir önceki döneme göre 0,3 puan artarak yüzde 6,88'e yükselmiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt krediler/mevduat, 2015 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 2,3 puan artmış ve yüzde 80,05 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Aralık 2014'de yüzde 64,42 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2015 yılının son çeyreğinde yüzde 64,52 seviyesine yükselmiştir. Bir önceki çeyrek döneme göre ise 1,56 puan artmıştır.

Brüt kredilerdeki büyüme hızında, 2015 yılı dördüncü çeyrekte bir önceki döneme göre yüzde 2,54 oranında artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde ise yüzde 5,46 oranında artış yaşanmıştır.

Bir önceki çeyrek dönemle mukayese edildiğinde, Eylül 2015 sonunda yüzde 7,75 oranında artan mevduat, 2015 yılının son çeyreğinde binde 4,1 oranında azalış göstermiştir.

2015 Eylül sonu itibarıyla 9,88 olan finansal kaldıraç oranı, 2015 yılı dördüncü çeyrekte 9,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları (%)

Açıklama	2014		2015		
	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.
Likit Aktifler / Top. Aktifler	22,31	22,02	20,93	22,43	22,84
SYSR	17,53	17,75	17,36	17,33	17,06
TGA / Brüt Krediler	6,46	6,48	6,52	6,58	6,88
Brüt Krediler / Top. Mevduat	81,18	81,33	79,61	77,75	80,05
Brüt Krediler / Top. Aktifler	64,42	64,95	64,38	62,96	64,52
Brüt Kredilerdeki Büyüme Hızı	5,46	4,31	3,80	5,24	2,54
Mevduattaki Büyüme Hızı	2,29	4,11	6,05	7,75	-0,41
Finansal Kaldıraç ¹	8,87	8,81	9,49	9,88	9,70

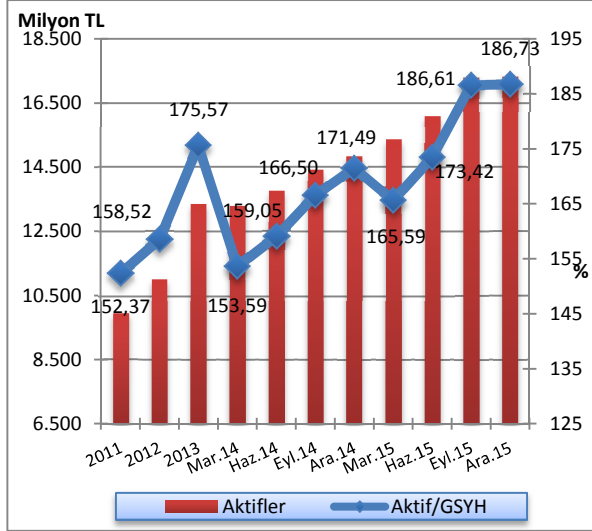
Not: (1) Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

Kaynak: KKTCCMB

5.1.3 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

Aralık 2011 – 2015 döneminde bankacılık sektörü bilanço büyüklüklerinin GSYH'ye oranı Grafik 5.2'de görülmektedir. 2015 Aralık sonunda bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYH'ye oranı yüzde 186,73'e yükselmiştir.

Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Not: 2011 - 2014 GSYH gerçekleşme, 2015 GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

5.1.4 BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

Bankacılık sektöründe yoğunlaşma incelendiği zaman, 2015 yılı son çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 54,7'den 55,51'e, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 77,86'dan yüzde 78,23'e yükselmiştir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 57,71'den yüzde 58,6'ya, ilk on bankanın payı ise, yüzde 79,12'den yüzde 79,7'ye ulaşmıştır.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 56,81'den yüzde 57,48'e, ilk on bankanın payı ise yüzde 79,22'den yüzde 79,79'a yükselmiştir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 51,33'den 51,07'ye, ilk on bankanın payı ise yüzde 76,96'dan yüzde 76,24'e inmiştir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma

İlk Beş Banka	2014		2015		
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Toplam Aktifler	54,18	54,06	54,78	54,70	55,51
Toplam Brüt Krediler	59,70	58,05	58,55	57,71	58,60
Toplam Mevduat	55,83	55,78	56,42	56,81	57,48
Toplam Bankalara Borçlar	72,64	75,72	72,86	67,47	61,64
Toplam Özkaynaklar	53,07	52,91	51,29	51,33	51,07
İlk On Banka					
Toplam Aktifler	78,74	78,35	78,55	77,86	78,23
Toplam Brüt Krediler	80,13	79,47	79,93	79,12	79,70
Toplam Mevduat	78,97	78,76	79,42	79,22	79,79
Toplam Bankalara Borçlar	96,51	95,70	95,39	96,54	94,21
Toplam Özkaynaklar	78,00	78,27	77,07	76,96	76,24

Kaynak: KKTCCMB

5.1.5 BANKA, ŞUBE VE PERSONEL SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2015 yılsonunda 22'dir. Sektördeki 22 bankanın 2'si

kamu bankası, 13'ü özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	2011	2012	2013	Mar.14	Haz.14	Eyl.14	Ara.14	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15
Kamu Bankaları	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	12	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
Şube Bankaları	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Toplam	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22

Kaynak: KKTCCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2015 yılının son çeyreğinde 227'dir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam

şube sayısının yüzde 63,88'inin özel sermayeli bankalara, yüzde 20,26'sının şube bankalarına, yüzde 15,86'sının kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

Şube Sayısının Gelişimi											
	2011	2012	2013	Mar.14	Haz.14	Eyl.14	Ara.14	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15
Kamu Bankaları	35	34	38	38	37	36	36	36	36	36	36
Özel Sermayeli Bankalar	117	129	139	140	141	142	139	141	141	139	145
Şube Bankaları	44	45	47	48	48	47	45	45	45	46	46
Toplam	196	208	224	226	226	225	220	222	222	221	227
Personel Sayısının Gelişimi											
Kamu Bankaları	552	537	561	528	527	527	524	526	524	516	518
Özel Sermayeli Bankalar	1.459	1.669	1.780	1.752	1.746	1.751	1.781	1.816	1.809	1.788	1.827
Şube Bankaları	474	503	541	560	556	555	540	541	552	550	555
Toplam	2.485	2.709	2.882	2.840	2.829	2.833	2.845	2.883	2.885	2.854	2.900

Kaynak: KKTCCMB

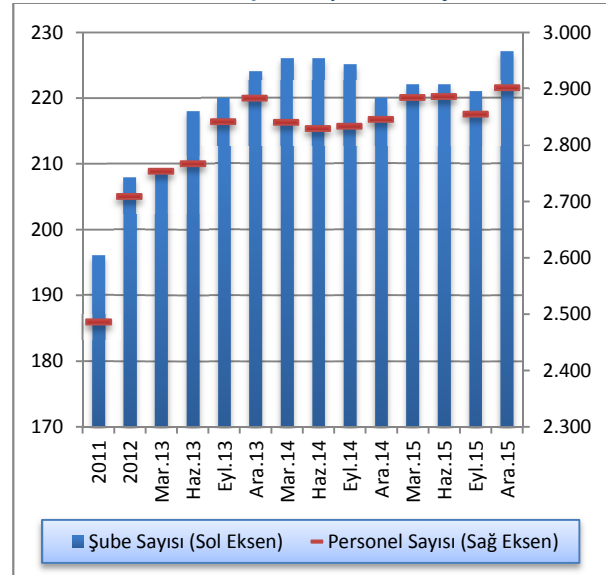
Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Tablo 5.4 ve Grafik 5.3'den de görüldüğü üzere, Eylül 2015 – Aralık 2015 döneminde 46 kişi artarak 2.854'den 2.900'e yükselmiştir. Söz konusu personelin 1.827'si özel sermayeli bankalarda, 518'i kamu bankalarında ve 555'i şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, şube bankalarındaki personel sayısı 550'den 555'e, özel sermayeli bankalardaki personel sayısı 1.788'den 1.827'ye, kamu bankalarındaki personel sayısı ise, 516'dan 518'e ulaşmıştır.

Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde sektörde çalışan personel sayısı, 55 kişi artarak 2.845'den 2.900'e yükselmiştir. Söz konusu personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde; kamu bankalarında çalışan personel sayısının 6 kişi azaldığı, özel sermayeli bankalarda ve şube bankalarında çalışan personel sayısının ise sırasıyla 46 ve 15 kişi arttığı görülmektedir (Tablo 5.4).

Aralık 2014'de sektörün toplam personel sayısının yüzde 18,42'sine sahip olan kamu bankalarının payı Aralık 2015 sonunda yüzde 17,86'ya gerilemiş, şube bankalarının payı ise 18,98'den yüzde 19,14'e ve özel

sermayeli bankaların payı ise yüzde 62,6'dan yüzde 63 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTCCMB

5.2 BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2015 yılı Eylül ayı sonunda 17.298 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2015 yılsonunda binde 0,7 oranında artarak ve 17.310 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, brüt kredilerde yüzde 2,54 ve likit aktiflerde yüzde 1,89 oranlarında artış, diğer aktiflerde yüzde 22,49 ve menkul değerler cüzdanında binde 2,5 oranlarında azalış görülmüştür. Aralık 2014 – Aralık 2015 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 16,67, likit

aktifleri yüzde 19,41, brüt kredileri yüzde 16,85 ve menkul değerler cüzdanı yüzde 15,76 oranlarında artış göstermiştir. Aynı dönemde mevduat yüzde 18,49, özkaynaklar ise yüzde 7,6 oranlarında artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Eylül 2015 – Aralık 2015 döneminde binde 4,1 oranında gerilerken, özkaynaklar ise yüzde 1,72 oranında artmıştır.

Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2014		2015			Yüzde Değişim	
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	09/2015 - 12/2015	12/2014 - 12/2015
Likit Aktifler	3.310,5	3.380,1	3.364,5	3.879,7	3.953,2	1,89	19,41
MDC	890,9	768,2	1.039,2	1.033,9	1.031,3	-0,25	15,76
Brüt Krediler	9.557,9	9.969,9	10.349,0	10.891,5	11.168,1	2,54	16,85
Diğer Aktifler	1.076,8	1.231,6	1.323,2	1.492,8	1.157,0	-22,49	7,45
Aktif-Pasif Toplamı	14.836,1	15.349,8	16.075,9	17.297,9	17.309,6	0,07	16,67
Mevduat	11.773,9	12.258,1	13.000,0	14.007,8	13.950,6	-0,41	18,49
Bankalara Borçlar	799,4	750,8	805,0	867,4	961,3	10,83	20,25
Diğer Pasifler	759,1	776,8	738,7	832,1	779,7	-6,30	2,71
Özkaynaklar	1.503,7	1.564,1	1.532,2	1.590,6	1.618,0	1,72	7,60

Kaynak: KKTCMB

5.2.1 AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2015 yılının dördüncü çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 64,52 oran ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 22,84 payla likit aktifler, yüzde 6,68 ile diğer aktifler ve yüzde 5,96'lık payla menkul değerler cüzdanı takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Aralık 2014 - Aralık 2015 dönemi aktif/pasif yapısı yüzde dağılımı yönünden değerlendirildiğinde; MDC ve diğer aktiflerde azalma, likit aktiflerde ve brüt kredilerde ise genişleme olduğu görülmektedir.

Aralık 2015 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 80,59'unu mevduat, yüzde 9,35'ini özkaynaklar, yüzde 5,55'ini bankalara borçlar ve yüzde 4,51'ini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde bankacılık sektörü aktif/pasif yapısı yüzde dağılımı yönünden değerlendirildiğinde, mevduat ve bankalara borçlar kalemlerinde artış, özkaynaklar ve diğer pasifler kalemlerinde ise daralış olduğu görülmektedir.

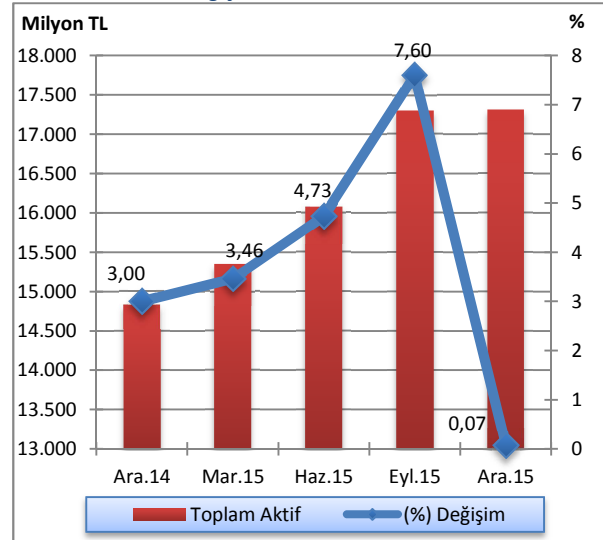
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Yüzde Dağılımı

Aktif	2014		2015		
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Likit Aktifler	22,31	22,02	20,93	22,43	22,84
MDC	6,00	5,00	6,46	5,98	5,96
Toplam Brüt Krediler	64,42	64,95	64,38	62,96	64,52
Diğer Aktifler	7,27	8,03	8,23	8,63	6,68
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	79,36	79,86	80,87	80,98	80,59
Bankalara Borçlar	5,39	4,89	5,01	5,01	5,55
Diğer Pasifler	5,11	5,06	4,59	4,81	4,51
Özkaynaklar	10,14	10,19	9,53	9,20	9,35
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCCMB

Bankacılık sektörü toplam aktifinin çeyrek dönemlik yüzde değişimlerinin verildiği Grafik 5.4'e bakıldığında; toplam aktiflerin 2014 yılının dördüncü çeyreği itibarıyla yüzde 3 oranında arttığı görülmektedir. Toplam aktifler 2015 yılının tüm çeyrek dönemlerinde artış kaydetmiştir. Birinci ve ikinci çeyreklerinde sırasıyla yüzde 3,46 ve yüzde 4,73 oranlarında, üçüncü çeyrek itibarıyla yüzde 7,6 ve dördüncü çeyrek itibarıyla binde 0,7 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.4: Bankacılık Sektörü Aktif Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

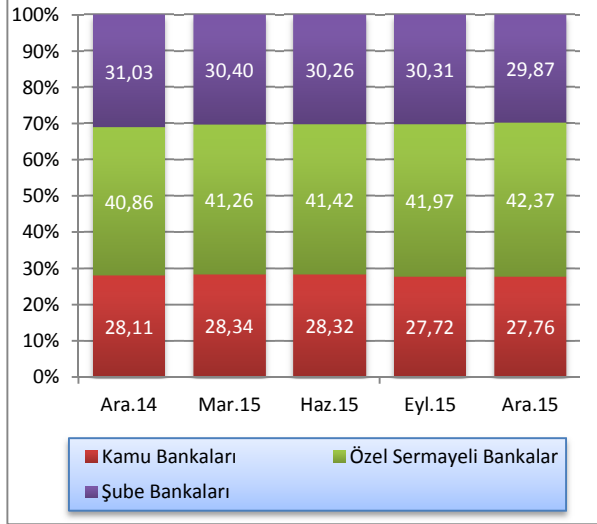

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün toplam aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.5'e göre; 2015 yılının son çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları grubu yüzde 30,31'den yüzde 29,87'ye gerilemiş, kamu bankaları grubu yüzde 27,72'den yüzde 27,76'ya ve özel sermayeli bankalar grubu ise yüzde 41,97'den yüzde 42,37 düzeyine yükselmiştir. Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde ise, kamu bankaları ve şube bankaları gruplarında küçülme, özel sermayeli bankalar grubunda ise büyüme görülmüştür.

Sektörün toplam aktif gelişiminin miktar bazında banka gruplarına göre gösterildiği Tablo 5.7'ye göre; 2015 yılının dördüncü çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu bankaları aktif toplamında binde 2,1, özel sermayeli bankalarda yüzde 1,01 oranlarında artış, şube bankalarında ise yüzde 1,37 oranında azalış olmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, aktif toplamı kamu bankalarında yüzde 15,2, özel sermayeli bankalarda yüzde 20,98, şube bankalarında yüzde 12,33 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%)

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi

	2014		2015			Yüzde Değişim	
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	09/2015-12/2015	12/2014-12/2015
Kamu Bankaları	4.171,1	4.380,9	4.552,9	4.794,7	4.804,9	0,21	15,20
Özel Sermayeli Bankalar	6.061,6	6.333,4	6.658,6	7.260,4	7.333,6	1,01	20,98
Şube Bankaları	4.603,4	4.665,5	4.864,4	5.242,8	5.171,1	-1,37	12,33
Toplam	14.836,1	15.349,8	16.075,9	17.297,9	17.309,6	0,07	16,67

Kaynak: KKTÇMB

5.2.2 LİKİT VARLIKLAR

Bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2015 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,89 artarak 3.880 milyon TL'den 3.953 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde nakit değerler kaleminde 11,5 milyon TL ve BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 1,7 milyon TL azalış, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde ise

26,6 milyon TL ve bankalardan alacaklar kaleminde 60,1 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

2014 Aralık sonunda 3.311 milyon TL olan likit aktifler, 2015 yılsonunda 3.953 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Anılan dönemde, nakit değerler 41,6 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 483,7 milyon TL, bankalardan alacaklar kalemi 67,8 milyon TL ve Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi ise 49,6 milyon TL artmıştır.

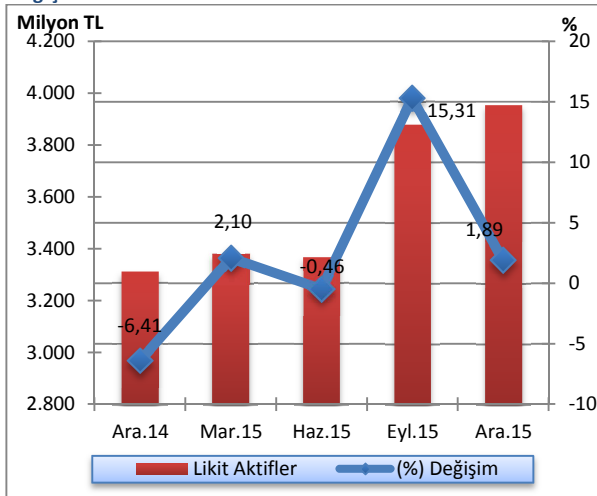
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2014		2015		Yüzde Değişim	
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	09/2015 - 12/2015
Nakit Değerler	112,2	137,1	147,7	165,3	153,8	-6,96
Merkez Bankası'ndan Alacaklar	1.464,5	1.368,3	1.415,3	1.487,5	1.514,1	1,79
BPP İşlemlerinden Alacaklar	163,3	319,3	385,1	648,7	647,0	-0,26
Bankalardan Alacaklar	1.570,5	1.555,4	1.416,4	1.578,2	1.638,3	3,81
Toplam	3.310,5	3.380,1	3.364,5	3.879,7	3.953,2	1,89

Kaynak: KKTCMB

Likit aktiflerin çeyrek dönemler itibarıyla bir önceki çeyreğe göre yüzde değişiminin verildiği Grafik 5.6'dan da görüleceği üzere; likit aktifler 2014 yılı son çeyreğinde yüzde 6,41 oranında azalmıştır. 2015 yılının ilk çeyreğinde ise sektör likit aktifleri yüzde 2,1 oranında artmış, ikinci çeyreğinde binde 4,6 oranında azalmış, üçüncü ve dördüncü çeyrekte ise sırasıyla yüzde 15,31 yüzde 1,89 oranlarında artış göstermiştir.

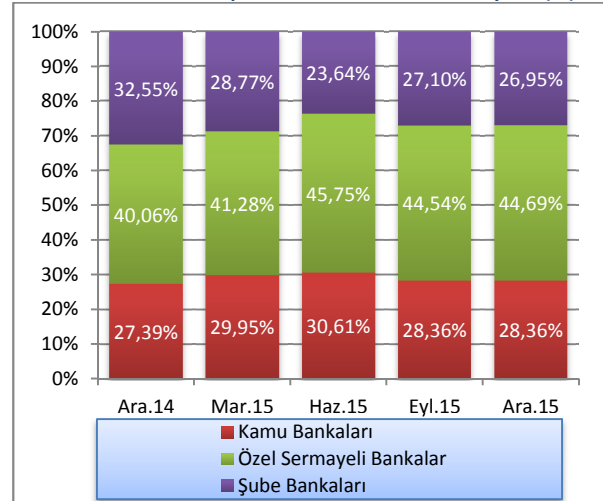
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCMB

Sektörün likit aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımı Grafik 5.7'de gösterilmiştir. 2015 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları likit aktiflerinde gerileme, özel sermayeli bankalarda artış gerçekleşmiş olup, kamu bankaları grubu likit aktifleri ise aynı seviyede gerçekleşmiştir. Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde, şube bankaları grubunda azalma, özel sermayeli bankalar ve kamu bankaları gruplarında artma söz konusudur.

Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

5.2.3 KREDİLER

Kredilerin türlerine göre dağılımı Tablo 5.9'da sunulmaktadır. 2015 yılı Aralık ayı itibarıyla 5.741 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi birinci sırada yer almaktadır. Bunu 3.073 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde işletme kredileri 4.803 milyon TL'den 5.741 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 2.869 milyon TL'den 3.073 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.9: Kredilerin (Net) Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

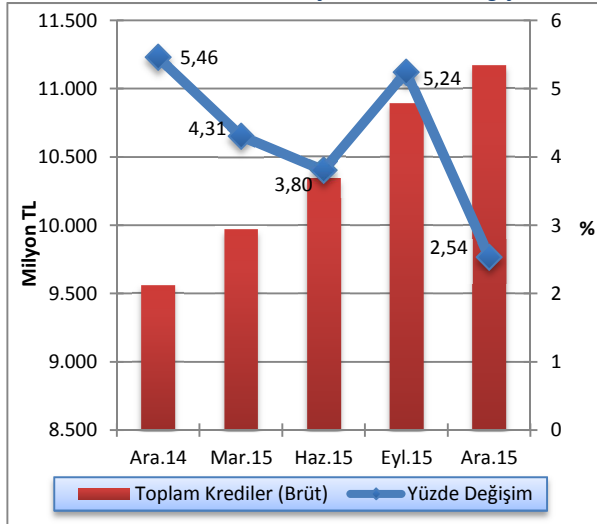
	2014			2015	
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
İşletme Kredileri	4.802,6	4.990,3	5.195,8	5.532,4	5.740,9
Tüketici Kredileri	2.869,0	2.936,3	3.033,7	3.152,2	3.073,4
Kredi Kartları	229,1	251,4	257,8	259,8	265,1
İskonto ve İştirak Senetleri	95,9	98,5	117,1	133,1	138,5
Diğer Yatırım Kredileri	76,9	83,1	92,1	86,1	96,4
İthalat Kredileri	3,2	3,1	3,4	3,8	3,5
Fon Kaynaklı Krediler	13,8	14,8	14,5	15,8	14,8
İhtisas Kredileri	27,0	30,4	15,0	10,4	15,9
İhracat Kredileri	9,3	7,4	10,1	11,7	11,0
KKTCMB Kaynaklı Krediler	0,0	4,4	4,6	5,2	0,0
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,1	0,1	0,1	0,5	0,0
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	813,5	904,3	929,8	963,6	1.039,7
Toplam Krediler	8.940,4	9.324,1	9.674,0	10.174,6	10.399,4

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredileri, Grafik 5.8'den de görüleceği üzere, 2014 Aralık ayı itibarıyla bir önceki çeyreğe göre yüzde 5,46 oranında artmıştır. Brüt krediler, 2015 yılı Mart ve Haziran ayı itibarıyla yüzde 4,31 ve 3,80 oranlarında, Eylül ve Aralık ayı itibarıyla ise yüzde 5,24 ve 2,54 oranlarında artış göstermiştir.

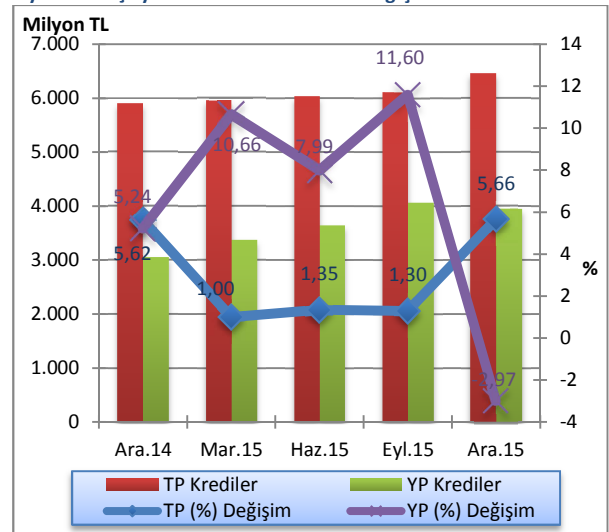
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

Sektör kredilerinin Türk Parası (TP) - Yabancı Para (YP) ayrımı ve bu ayrımın çeyrek dönemlik değişimi Grafik 5.9'da gösterilmektedir. 2015 yılının dördüncü çeyreğinde kredilerin 6.454 milyon TL'si TP cinsinden, 3.945 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde yüzde 5,66 oranında artış, YP cinsinden kredilerde ise yüzde 2,97 oranında azalış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredilerinin banka grupları bazında Türk Parası (TP) ve Yabancı Para (YP) ayrımı ve bu ayrımın bir önceki çeyrek döneme göre değişimi Tablo 5.10'da gösterilmektedir. 2015 yılının dördüncü çeyreğinde kamu bankaları brüt kredilerinde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinde yüzde 10,26, YP cinsinde ise

binde 5,5 oranlarında artış olmuştur. Özel sermayeli bankaların brüt kredileri TP cinsinde yüzde 6,08 artış, YP cinsinde ise yüzde 1,67 oranında azalış göstermiştir. Şube bankalarının brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinde yüzde 1,27 artmış, YP cinsinde ise yüzde 6,3 oranında gerilemiştir.

Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Eylül 2015			Aralık 2015			Yüzde Değişim 09/2015-12/2015		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	2.146,9	750,5	2.897,4	2.367,2	754,7	3.121,9	10,26	0,55	7,74
Özel Sermayeli Bankalar	2.347,3	2.220,1	4.567,4	2.489,9	2.183,1	4.673,0	6,08	-1,67	2,31
Şube Bankalar	2.145,5	1.281,2	3.426,7	2.172,7	1.200,5	3.373,2	1,27	-6,30	-1,56
Toplam Krediler	6.639,7	4.251,8	10.891,5	7.029,8	4.138,3	11.168,1	5,88	-2,67	2,54

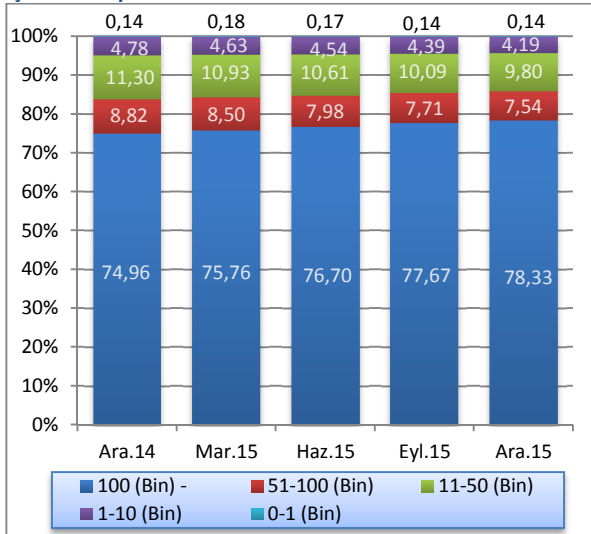
Kaynak: KKTCCMB

Sektörün kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki paylarına ilişkin Grafik 5.10'a bakıldığında, 2015 dördüncü çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 78,33 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 9,8'lik payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 7,54 ve 4,19'unu oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, binde 1,4 payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdelik payı itibarıyla 100 bin TL'den büyük kredilerde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin ve 1-10 bin TL dilimlerinde ise azalış olmuştur.

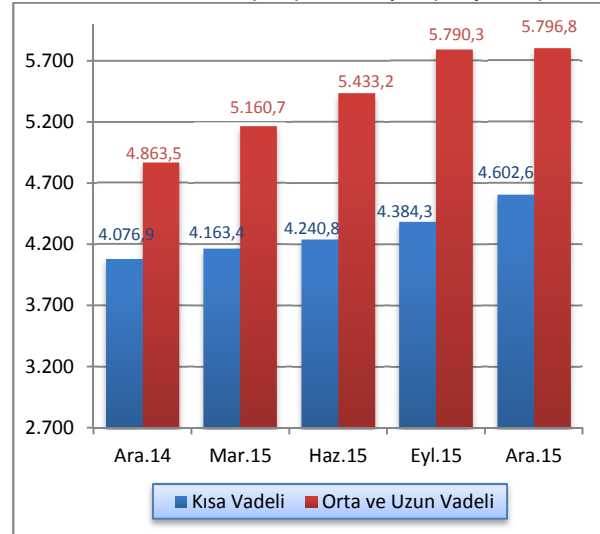
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı

Kaynak: KKTCCMB

Grafik 5.11'den de görüleceği üzere; kısa vadeli krediler, 2015 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 4.384 milyon TL'den 4.603 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler, 5.790 milyon TL'den 5.797 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde kısa vadeli krediler ile orta ve uzun vadeli kredilerde sırasıyla yüzde 12,89 ve 19,19 oranlarında genişleme olmuştur.

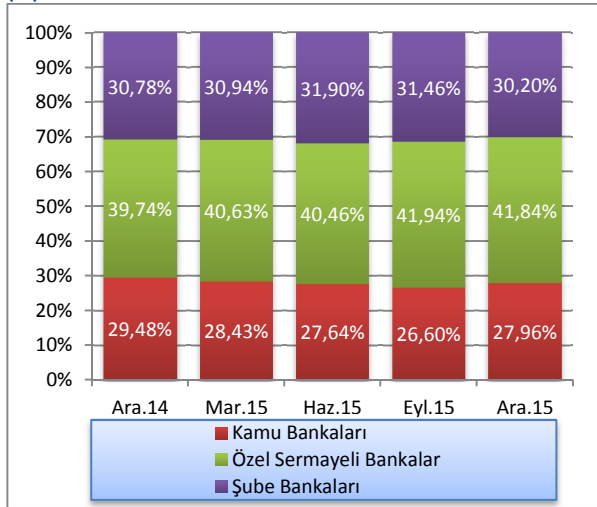
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün brüt kredilerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.12'ye göre; 2015 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların payı yüzde 41,94'den yüzde 41,84'e, şube bankalarının payı yüzde 31,46'dan yüzde 30,2 düzeyine gerilemiştir. Kamu bankaları grubunun kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı ise yüzde 26,6'dan yüzde 27,96 seviyesine yükselmiştir. Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde kamu bankaları ile şube bankalarının kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki paylarında azalış, özel sermayeli bankaların payında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)

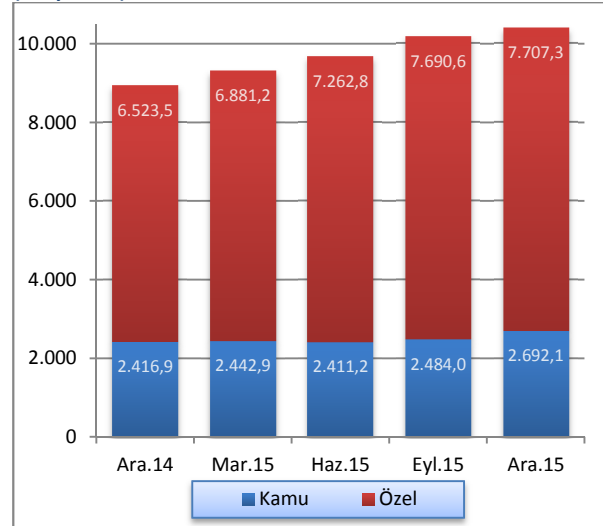

Kaynak: KTCMB

Kredilerin kamu ve özel sektör dağılımı Grafik 5.13'de gösterilmektedir. Aralık 2015 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 74,1'i özel sektöre, yüzde 25,9'u ise kamuya kullanılmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesimi kredileri bir önceki çeyreğe göre 2.484 milyon TL'den 2.692 milyon TL'ye, özel kesim kredileri ise 7.691 milyon TL'den 7.707 milyon TL'ye yükselmiştir.

Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 11,39, özel kesime kullanılan kredilerin artış oranı ise yüzde 18,15'dir.

Grafik 5.13: Kredilerde (Net) Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

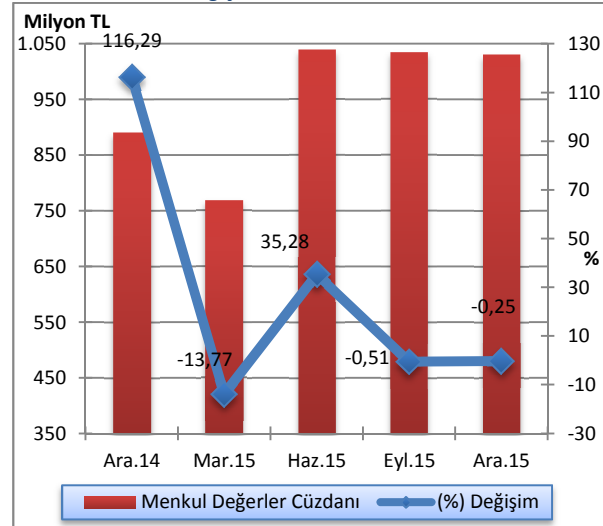

Kaynak: KTCMB

5.2.4 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

Bankacılık sektörü menkul değerler cüzdanı (MDC) çeyrek dönemlik yüzde değişimlerinin verildiği Grafik 5.14'e bakıldığında; MDC bir önceki çeyrek döneme göre 2014 yılsonu itibarıyla yüzde 116,29 oranında artış göstermiştir. 2015 yılı Mart ayı itibarıyla MDC yüzde 13,77 oranında azalmış, Haziran ayı itibarıyla yüzde 35,28 oranında artmıştır. Eylül ve Aralık ayı sonunda ise binde 5,1 ve binde 2,5 oranlarında azalmıştır.

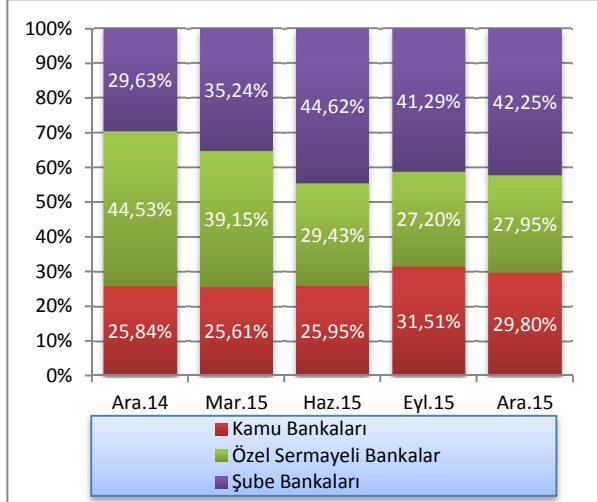
Grafik 5.14: Menkul Değerler Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KTCMB

MDC'nin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.15'e göre; 2015 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla kamu bankalarının toplam MDC'deki payı yüzde 31,51'den yüzde 29,8 düzeyine gerilemiş, özel sermayeli bankaların payı ise yüzde 27,2'den yüzde 27,95 seviyesine, şube bankalarının payı ise yüzde 41,29'dan yüzde 42,25'e yükselmiştir. Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde şube bankaları ve kamu bankaları gruplarında artış, özel sermayeli bankalar grubunda ise azalış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Payları (%)

Kaynak: KKTCCMB

5.2.5 MEVDUAT

Mevduatın türlerine göre gelişiminin verildiği Tablo 5.11'den de görüleceği üzere; sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre binde 4,1 oranında azalmıştır. Bir yıllık dönemde ise, yüzde 18,49 oranında artış göstermiş ve 2015 Aralık sonunda 13.951 milyon TL olmuştur.

Aynı tabloda 2015 Aralık sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 10.538 milyon TL'lik tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 2.350 milyon TL ile ticari mevduat, 823 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 16,88, ticari mevduatta yüzde 38,58 ve resmi mevduatta yüzde 8,18 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

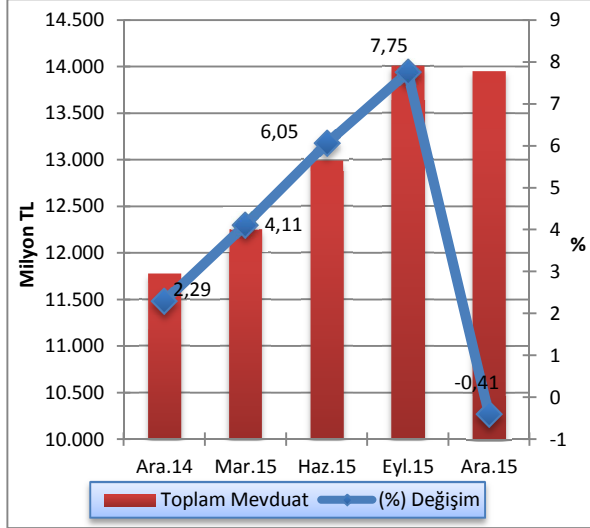
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2014		2015		
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık
Tasarruf	9.016,1	9.366,3	9.858,1	10.576,3	10.537,9
Ticari	1.696,1	1.854,6	2.063,5	2.408,1	2.350,4
Resmi	760,5	746,3	792,2	787,1	822,7
Diğer	301,1	290,9	286,2	236,3	239,6
Toplam Mevduat	11.773,8	12.258,1	13.000,0	14.007,8	13.950,6
Bankalara Borçlar	799,4	750,8	805,0	867,4	961,3
Toplam Mevduat (Bankalara Borçlar dâhil)	12.573,2	13.008,9	13.805,0	14.875,2	14.911,9

Kaynak: KKTCCMB

Sektördeki toplam mevduatın gelişiminin gösterildiği Grafik 5.16'ya göre; toplam mevduat 2014 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 2,29, 2015 Mart sonu itibarıyla yüzde 4,11, Haziran sonu itibarıyla yüzde 6,05 ve Eylül sonu itibarıyla yüzde 7,75 oranlarında artmıştır. 2015 yılsonu itibarıyla ise sektör mevduatı binde 4,1 oranında azalmıştır.

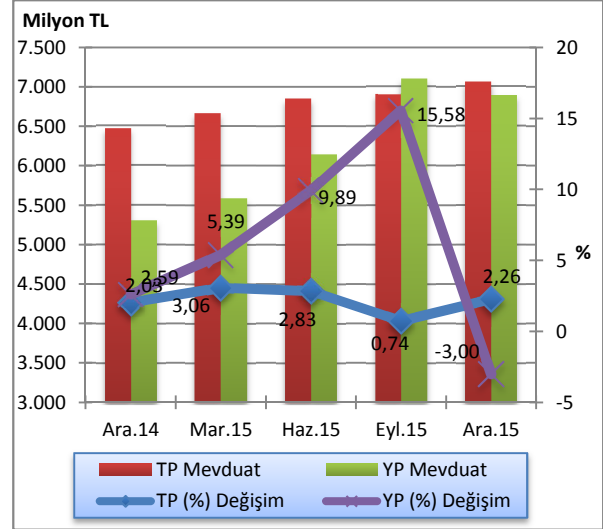
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatının TP - YP ayrımı ve bu ayrımın çeyrek dönemlik değişimi Grafik 5.17'de verilmektedir. 2015 yılının dördüncü çeyreğinde mevduatın 7.061 milyon TL'sinin TP cinsinden, 6.889 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta yüzde 2,26 oranında artış, YP cinsinden mevduatta ise yüzde 3 oranında azalış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatının banka grupları bazında TP-YP ayrımı ve bu ayrımın bir önceki çeyrek döneme göre değişimi Tablo 5.12'de gösterilmektedir. Aralık 2015 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu bankalarının TP mevduatı yüzde 3,86 artmış, YP mevduatı ise yüzde 2,14 azalmıştır. Özel sermayeli bankaların TP mevduatı binde 5,4 artarken, YP mevduatında yüzde 1,25 oranında azalış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 2,54 artma, YP mevduatında ise yüzde 6,74 oranında azalma görülmüştür.

Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Eylül 2015			Aralık 2015			Yüzde Değişim 09/2015-12/2015		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	2.446,6	1.500,3	3.946,9	2.541,1	1.468,2	4.009,3	3,86	-2,14	1,58
Özel Sermayeli Bankalar	2.577,6	3.571,8	6.149,4	2.591,5	3.527,3	6.118,8	0,54	-1,25	-0,50
Şube Bankalar	1.881,1	2.030,4	3.911,5	1.928,9	1.893,6	3.822,5	2,54	-6,74	-2,28
Toplam Mevduat	6.905,3	7.102,5	14.007,8	7.061,5	6.889,1	13.950,6	2,26	-3,00	-0,41

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 55,12'lik oranla bir ay vadeli mevduattadır. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 18,04 oranla üç ay vadeli, yüzde 13,33 oranla vadesiz, yüzde 9,46'lık oranla bir yıl ve yüzde 4,05'lik oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, 1 ay vadeli mevduatta 0,37, 6 ay

vadeli mevduatta 0,21 ve 1 yıl vadeli mevduatta 0,38 puan azalış, vadesiz ve 3 ay mevduatlarda sırasıyla 0,02 ve 0,95 puan artış görülmüştür.

Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde 1 ay vadeli mevduatta 2,16, 6 ay vadeli mevduatta 0,14 ve 1 yıl vadeli mevduatta 0,36 puan azalış, vadesiz ve 3 ay vadeli mevduatlarda ise sırasıyla 0,85 ve 1,82 puan artış olmuştur.

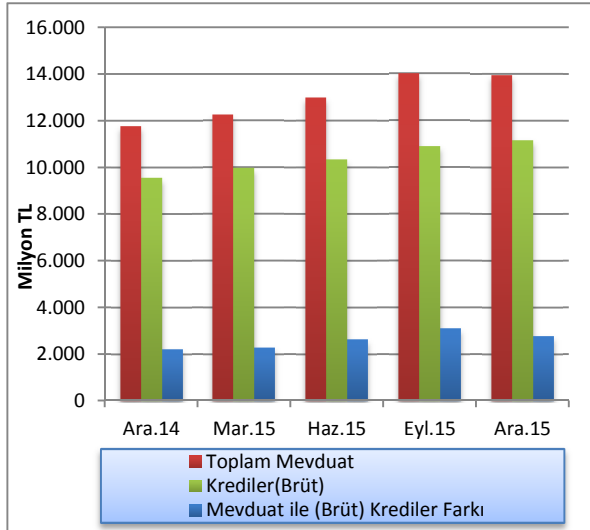
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2014		2015		Değişim (Puan)		
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	09/2015-12/2015	12/2014-12/2015
Vadesiz	12,48	12,08	12,71	13,31	13,33	0,02	0,85
1 Ay Vadeli	57,28	57,38	56,33	55,49	55,12	-0,37	-2,16
3 Ay Vadeli	16,22	16,67	16,94	17,09	18,04	0,95	1,82
6 Ay Vadeli	4,20	3,81	4,05	4,27	4,05	-0,21	-0,14
1 Yıl Vadeli	9,82	10,06	9,97	9,84	9,46	-0,38	-0,36
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Eylül 2015 sonunda 3.116 milyon TL olan fark, 2015 Aralık ayında 34 milyon TL azalmış ve 2.782 milyon TL'ye gerilemiştir (Grafik 5.18).

Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

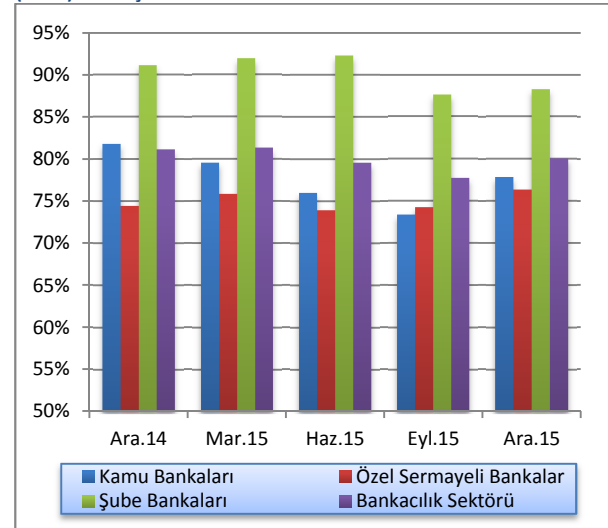
Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, Eylül 2015 sonunda yüzde 77,75 oranında gerçekleşmiş ve Aralık 2015 sonunda yüzde 80,05 seviyesine yükselmiştir. Kredilerin toplam

mevduata oranı bir yıllık dönemde 1,13 puan azalmıştır.

Mevduatın kredilere dönüşüm oranı bankalar bazında incelendiği zaman, şube bankaları yüzde 88,25 ile birinci sırada yer almaktadır. Şube bankalarını yüzde 77,87 oranla kamu bankaları takip etmektedir. Özel sermayeli bankalar ise yüzde 76,37 dönüşüm oranına sahiptir (Grafik 5.19).

Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTCMB

5.2.6 ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,72 oranında artarak 2015 yılının dördüncü çeyreği sonunda 1.618 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde ise yüzde 7,6 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 9,3 milyon TL azalmış, yedek akçeler ise 105,7 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2014		2015		
	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.
Ödenmiş Sermaye	800,7	802,4	772,0	779,0	791,4
Yedek Akçeler	261,6	307,6	353,8	355,0	367,3
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	1,5	1,6	1,3	1,4	0,2
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	13,5	13,5	14,7	12,5	12,5
Dönem Kârı (Zararı)	214,7	79,9	128,4	185,4	201,8
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	211,7	359,0	262,0	257,3	244,8
Toplam	1.503,7	1.564,0	1.532,2	1.590,6	1.618,0

Kaynak: KKTÇMB

5.2.7 PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, Eylül 2015 dönemine göre 2015 yılsonunda binde 4 oranında artarak 2.830 milyon TL seviyesinden 2.841 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 28,5 oranında artış olmuştur.

Eylül 2015 sonunda 14.279 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2015 yılının dördüncü çeyreğinde binde 4,5 oranında azalarak 14.216 milyon TL'ye gerilemiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 19,66 oranında artış göstermiştir.

M2 para arza resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2015 yılının son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, binde 0,2 oranında artarak 15.106 milyon TL'den 15.110 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı yüzde 19,35'dir.

Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

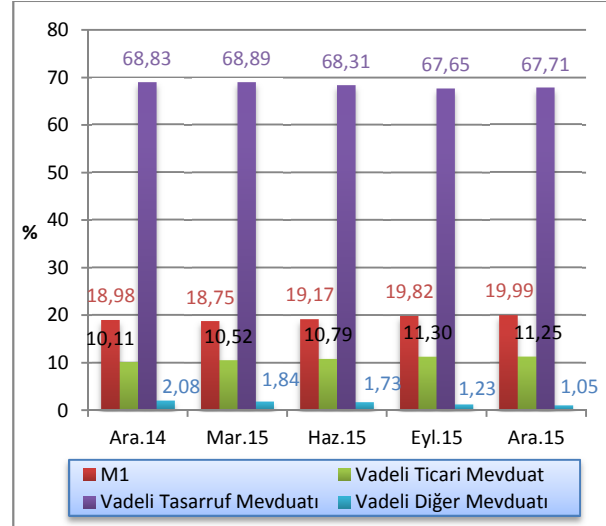
Yıllar	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2011		1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012		1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	4,86	9.994,6	5,12	10.787,2	5,99
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,22	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,2	8,08	15.106,4	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,8	-0,45	15.109,8	0,02

Kaynak: KKTCCMB

M2 para arzının yapısına ilişkin bilgi verilen Grafik 5.20'ye bakıldığında, önceki dönemlerde olduğu gibi, Aralık 2015 itibarıyla en büyük payın yüzde 67,71 oranla vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 19,99'luk payla M1, yüzde 11,25 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,05'lik oranla vadeli diğer mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde oransal olarak 1,12 puan azalarak yüzde 67,71'e gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden vadeli ticari mevduat yüzde 10,11'den yüzde 11,25'e, M1 yüzde 18,98'den yüzde 19,99'a yükselmiş, vadeli diğer mevduat ise yüzde 2,08'den yüzde 1,05'e gerilemiştir.

Grafik 5.20: M2'nin Yapısı

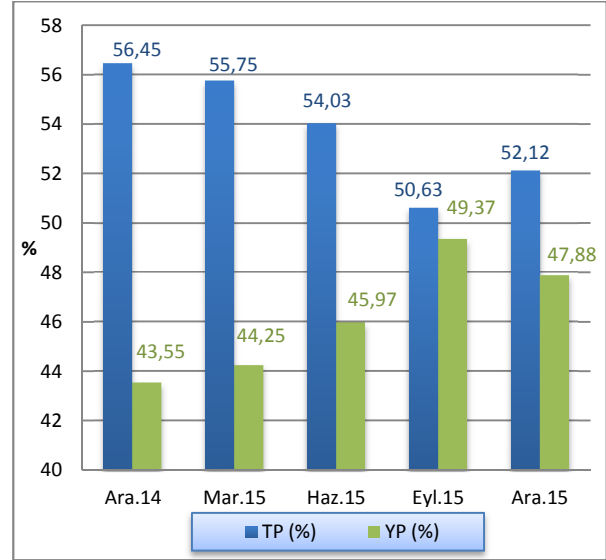
Kaynak: KKTCCMB

M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Aralık 2015 itibarıyla incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 52,12, YP mevduatın ise yüzde 47,88 oranında olduğu görülmektedir. Bu oranlar Aralık 2014 sonunda TP'de yüzde 56,45, YP'de ise yüzde 43,55 seviyesinde idi.

5.3 BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

2014 ve 2015 yıllarında para cinslerine göre gerçekleşen işlemlerin hacmi ve adedi tablo 5.16'da detaylı olarak verilmektedir. 2015 yılı dördüncü çeyrek itibarıyla TL'de 152, ABD dolarında 67, avroda 72 ve sterlinde 149 adet gerçekleşen işlem bulunmaktadır. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 1.599 milyon TL, YP cinsinden, ABD dolarında 1.117 milyon \$, avroda 342 milyon € ve sterlinde 1.760 milyon £ tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Grafik 5.21 M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi ve Adedi

	TL		\$		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2014	1.675	4.914.500	457	763.450	728	1.085.000	945	3.985.500
Q1	189	183.000	30	20.650	8	5.500		
Q2	597	843.000	200	135.100	283	220.000	394	512.000
Q3	453	1.672.000	86	146.200	214	267.000	277	1.452.000
Q4	436	2.216.500	141	461.500	223	592.500	274	2.021.500
2015								
Q1	435	3.160.000	190	522.750	173	667.500	285	2.096.500
Q2	399	3.965.500	159	782.400	155	504.000	272	2.913.150
Q3	388	4.497.000	200	1.734.503	170	485.502	373	3.994.005
Q4	152	1.598.500	67	1.116.900	72	342.200	149	1.760.050

Kaynak: KKTCCMB

2015 yılı dördüncü çeyrekte gerçekleşen işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 92,04, ABD dolarında yüzde 99,94, avroda ve sterlinde yüzde 100 oranlarında gecelik vade ilgi görmüştür. Bir ay

vadeli işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 7,84, ABD dolarında binde 0,6 oranlarında aylık vade tercih edilmiştir. TL'de binde 1,2 oran ile 1 haftalık vade ilgi görmüştür.

Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2014 Q4	2.216.500	45,10%	461.500	60,45%	592.500	54,61%	2.021.500	50,72%
O/N	1.958.500	88,36%	456.000	98,81%	587.500	99,16%	2.021.500	100,00%
1W	2.000	0,09%						
2W	12.000	0,54%						
1M	244.000	11,01%	5.500	1,19%	5.000	0,84%		
2015 Q1	3.160.000	75,90%	522.750	65,28%	667.500	78,25%	2.096.500	71,21%
O/N	2.951.000	93,39%	508.000	97,18%	652.500	97,75%	2.096.500	100,00%
1W	3.000	0,09%						
1M	206.000	6,52%	14.750	2,82%	15.000	2,25%		
2015 Q2	3.965.500	45,80%	782.400	48,50%	504.000	38,36%	2.913.150	45,73%
O/N	3.779.500	95,31%	780.400	99,74%	496.000	98,41%	2.913.150	100,00%
1M	186.000	4,69%	2.000	0,26%	8.000	1,59%		
2015 Q3	4.497.000	38,69%	1.734.503	57,06%	485.502	29,30%	3.994.005	44,36%
O/N	4.289.000	95,37%	1.730.003	99,74%	485.502	100,00%	3.994.005	100,00%
1W	2.000	0,04%						
1M	196.000	4,36%	4.500	0,26%				
3M	10.000	0,22%						
2015 Q4	4.124.500	26,19%	3.388.900	52,72%	1.013.400	37,95%	5.052.550	35,95%
O/N	3.796.000	92,04%	3.387.000	99,94%	1.013.400	100,00%	5.052.550	100,00%
1W	5.000	0,12%						
1M	323.500	7,84%	1.900	0,06%				

Kaynak: KKTTCMB

2014 yılı ve 2015 yılı gerçekleşen işlemlerin vadelerine göre ağırlıklı ortalama faiz oranları Tablo 5.18'de yer almaktadır.

2015 yılı son çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL'de yüzde 7,25,

ABD dolarında ve avroda yüzde 0,5, sterlinde yüzde 0,75'tir. 1 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları ise TL'de yüzde 9, ABD dolarında yüzde 1,45'dir. Bu dönemde avro ve sterlinde 1 ay vadeli işlem gerçekleşmemiştir.

Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL						Ş				€			£		
	O/N	1W	1M	2W	3M	Top.	O/N	1W	1M	Top.	O/N	1M	Top.	O/N	1M	Top.
2014 Q1		6,75	7,90		7,89		0,53	0,53			1,86	1,86				
Q2	8,23		9,39		8,53	0,50	0,75	1,38	0,71	1,00	1,75	1,01	0,75			0,75
Q3	7,76		8,74		7,88	0,50	0,75	1,62	0,55	0,98	1,69	0,99	0,75	2,00		0,75
Q4	7,75	8,25	8,75	8,75	7,86	0,50		2,00	0,52	1,00	1,60	1,01	0,75			0,75
2015 Q1	7,56	8,50	8,67			7,63	0,50		1,72	0,53	0,85	1,75	0,87	0,75		0,75
Q2	7,25		8,61			7,31	0,50		1,13	0,50	0,50	1,75	0,52	0,75		0,75
Q3	7,25	7,00	9,00		9,50	7,33	0,50		1,64	0,50	0,50		0,50	0,75		0,75
Q4	7,25	9,00	9,00			7,39	0,50		1,45	0,50	0,50		0,50	0,75		0,75
Toplam	7,31	8,45	8,85		9,50	7,40	0,50		1,63	0,50	0,59	1,75	0,60	0,75		0,75

Kaynak: KKTCCMB

5.4 KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KKTC Merkez Bankası’na vermiştir.

Bankamız bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KKTCMB tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
2/1/2015 (RG 1)	1.96	2.46	1.34	1.84
3/4/2015 (RG 53)	1.90	2.40	1.33	1.83
3/7/2015 (RG 108)	1,88	2,38	1,31	1,81
02/10/2015 (RG 144)	1,89	2,39	1,30	1,80
04/01/2016 (RG 1)	1,96	2,46	1,29	1,79

Kaynak: KKTCMB

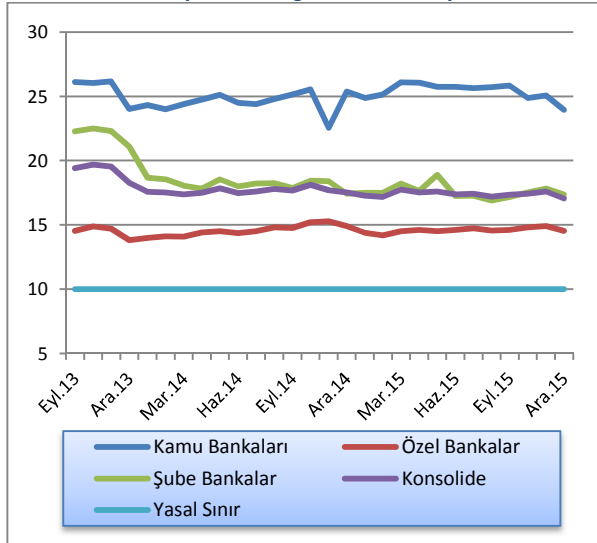
6 FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1 SERMAYE YETERLİLİĞİ

2015 yılının son çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 0,28 puan azalmakla birlikte yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 17,06 düzeyinde gerçekleşmiştir. SYSR, 2015 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 17,34 düzeyindeydi.

Aralık 2015 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 23,95, özel sermayeli bankalarda yüzde 14,53 ve şube bankalarında yüzde 17,35 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki dönemde bu oranlar sırasıyla yüzde 25,83, 14,62 ve 17,18 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR kamu bankalarında 1,4 puan, özel bankalarda 0,37 puan ve şube bankalarında 0,08 puan azalmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 6.1'den de görüleceği üzere, sektörün risk ağırlıklı varlıkları, Aralık 2015 sonunda bir önceki dönemle kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 1,64 ve yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 3,19 oranlarında artmış, aynı dönemde yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 5,4 ve yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 1,14 azalmıştır. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 169,9 milyon TL artarak 2.010 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 6.1 Risk Ağırlıklı Varlıklar

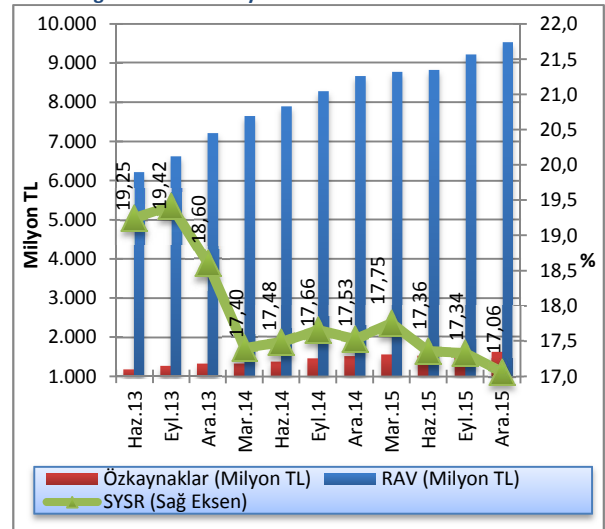
	Ara. 2014	Mar. 2015	Haz. 2015	Eyl. 2015	Ara. 2015	Yüzde Değişim (9/15-12/15)
% 0	6.664,6	6.814,9	7.322,1	7.811,7	7.939,6	1,64
% 20	1.121,1	1.289,2	1.408,0	1.443,1	1.365,2	-5,40
% 50	2.352,0	2.652,9	3.028,1	3.311,8	3.274,1	-1,14
% 100	5.522,6	5.423,5	5.193,1	5.429,4	5.602,8	3,19
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	1.743,3	1.767,0	1.832,9	1.840,1	2.010,0	9,23

Kaynak: KKTCCMB

Grafik 6.2'de risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamları ile özkaynaklar üzerinden yapılan değerlendirme yer almaktadır. 2015 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 3,35, özkaynaklarda ise yüzde 1,75 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki çeyrek sonunda 9,214 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, Aralık 2015 sonunda 9.523 milyon TL olmuş, ilgili dönemde özkaynaklar 1.597 milyon TL'den 1.625 milyon TL'ye yükselmiştir.

Sektörün özkaynakları ile risk ağırlıklı varlıkları önceki yılın aynı dönemine göre; sırasıyla yüzde 6,95 ve yüzde 15,7 oranlarında artmıştır.

Grafik 6.2: Özkaynaklar, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

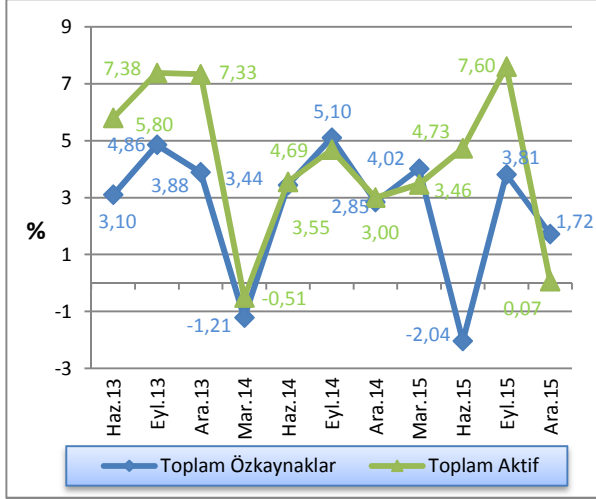

Not: Özkaynaklar, Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 3. maddesine göre hesaplanmıştır.

Kaynak: KKTCCMB

Toplam özkaynaklar ve aktiflerin bir önceki çeyrek döneme göre yüzdelerle değişimlerini gösteren Grafik 6.3'te de görüldüğü üzere, Aralık 2015 sonu itibarıyla toplam aktifler binde 7, toplam özkaynaklar yüzde 1,72 oranlarında artış göstermiştir. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 16,67 ve yüzde 7,6 oranlarında artmıştır.

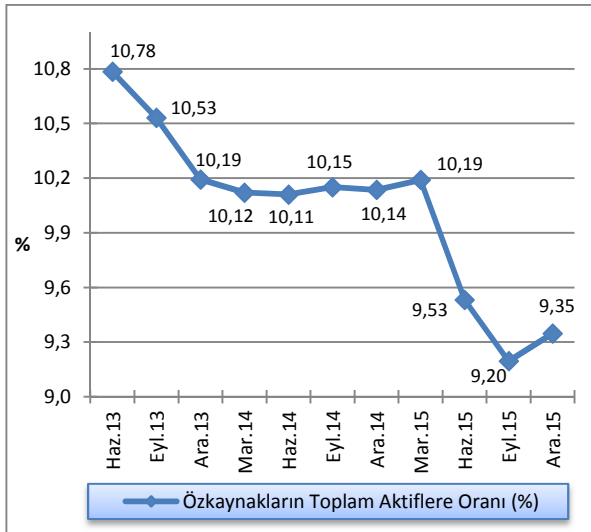
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktifler

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, Aralık 2014'de yüzde 10,14 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2015 yılının ilk çeyreğinde yüzde 10,19 seviyesinde olan özkaynakların aktiflere oranı, ikinci çeyrekte yüzde 9,53'e, üçüncü çeyrekte 9,2'ye gerilemiş, 2015 yılsonu itibarıyla da yüzde 9,35 seviyesinde gerçekleşmiştir. (Grafik 6.4).

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

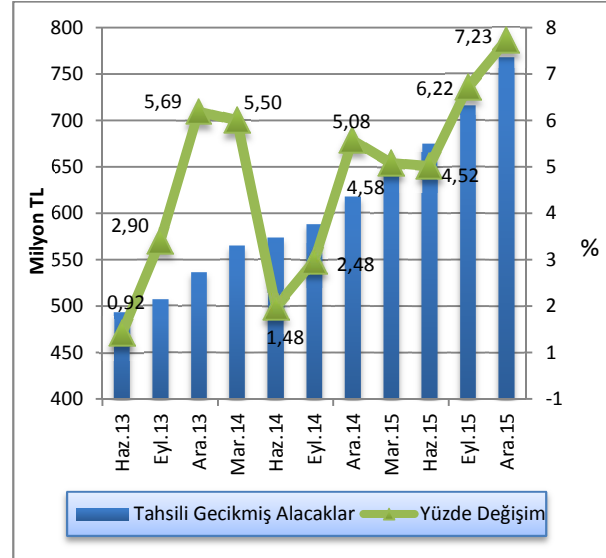

Kaynak: KKTCMB

6.2 TAHSİLİ GECİKMiŞ ALACAKLAR

Tahsili gecikmiş alacakların çeyrek dönemler bazında gelişimi Grafik 6.5'de gösterilmektedir. Eylül 2015 sonu itibarıyla 716,9 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları Aralık 2015 sonunda yüzde 7,23 oranında artarak 768,7 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bir önceki yılın aynı dönemine göre 151,2 milyon TL artmıştır.

Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

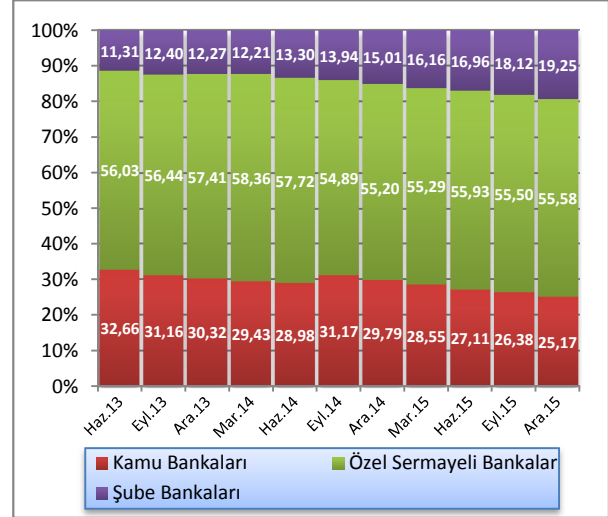

Kaynak: KKTCMB

TGA'nın banka gruplarına göre dağılımının verildiği Grafik 6.6'ya bakıldığında; 2015 yılı dördüncü çeyrek sonu itibarıyla özel bankalar ile şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre artış, kamu bankalarının payında azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, Eylül 2015 - Aralık 2015 döneminde özel bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,5'den yüzde 55,58'e, şube bankalarının payı yüzde 18,12'den yüzde 19,25'e yükselirken, kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 26,38'den yüzde 25,17'ye gerilemiştir. Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 29,79'dan yüzde 25,17'ye gerilemiş, özel sermayeli bankaların payı yüzde 55,29'dan yüzde 55,58'e ve şube bankaların payı yüzde 15,01'den yüzde 19,25'e yükselmiştir.

Tablo 6.2'den de görülebileceği üzere, 2015 yılı dördüncü çeyreğinde, toplam aktifler 17.310 milyon TL, toplam brüt krediler 11.168 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, tahsili gecikmiş alacaklar 769 milyon TL, özel karşılıklar 475 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, Aralık 2015 itibarıyla kamu bankalarında toplam aktifler 4.805 milyon TL, toplam brüt krediler 3.122 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 194 milyon TL, özel karşılıklar ise 124 milyon TL

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTTCMB

seviyesindedir. Özel sermayeli bankalarda toplam aktifler 7.334 milyon TL, toplam brüt krediler 4.673 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 427 milyon TL, özel karşılıklar 226 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 5.171 milyon TL, toplam brüt krediler 3.373 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 148 milyon TL, özel karşılıklar 125 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)

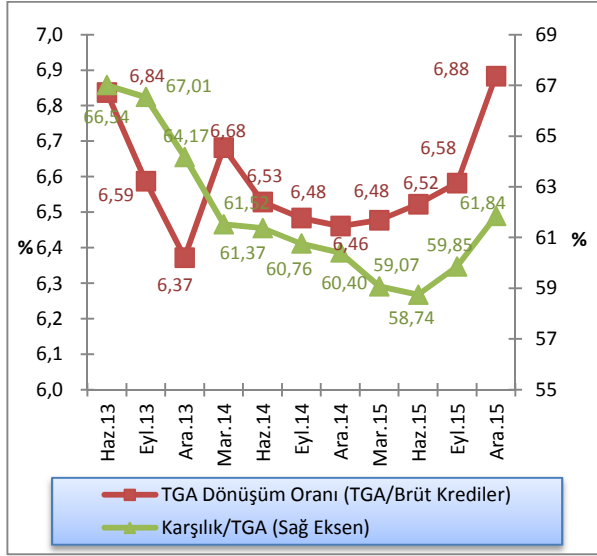
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15
Kamu Bankaları	4.552,9	4.794,7	4.804,9	2.860,8	2.897,4	3.121,9	183,0	189,1	193,5	103,5	117,8	123,6
Özel Sermayeli Bankalar	6.658,6	7.260,4	7.333,6	4.187,3	4.567,4	4.673,0	377,5	397,9	427,2	196,4	203,3	226,4
Şube Bankaları	4.864,4	5.242,8	5.171,1	3.300,9	3.426,7	3.373,2	114,5	129,9	148,0	96,6	108,0	125,4
Toplam	16.075,9	17.297,9	17.309,6	10.349,0	10.891,5	11.168,1	675,0	716,9	768,7	396,5	429,1	475,4

Kaynak: KKTTCMB

Eylül 2015’de yüzde 6,58 olan TGA dönüşüm oranı, Aralık 2015 sonunda yüzde 6,88 seviyesine yükselmiştir.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA’ya oranı, Eylül 2015 itibarıyla yüzde 59,85 iken, Aralık 2015’de 1,99 puan artmış ve yüzde 61,84’e yükselmiştir. Aralık 2014 - Aralık 2015 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA’ya oranı 1,44 puan artmıştır.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Karşılık/TGA

Kaynak: KKTÇMB

2015 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 1,43 olan sektör aktif kârlılığı, dördüncü çeyrekte yüzde 1,24’e, yüzde 14,43 olan özkaynak kârlılığı yüzde 12,81’e, yüzde 3,29 olan net faiz marjı yüzde 3,28’e gerilemiştir.

Tablo 6.3 : Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2014				2015
	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.
Aktif Kârlılığı ¹	1,55	1,62	1,51	1,43	1,24
Özkaynak Kârlılığı ²	15,14	15,84	14,92	14,43	12,81
Net Faiz Marjı ³	3,47	3,37	3,33	3,29	3,28

1 Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

2 Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

3 (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTÇMB

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete’de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Cumhurbaşkanlığı'nca Onaylanacak Yasalar				
Tüzükler				

EK B. İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo B.1: KKTOMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Eyl. 2011	1.907.242.898	130.795.555	1.720.340	2.039.758.793	239.855.500	974.059.560	652.645.993	173.197.740	2.039.758.793
31 Ara. 2011	2.048.219.876	105.307.355	34.359.045	2.187.886.276	234.385.757	1.104.172.084	656.680.143	192.648.292	2.187.886.276
31 Mar. 2012	1.910.176.349	107.106.497	1.559.683	2.018.842.529	189.239.560	939.798.281	662.028.513	227.776.175	2.018.842.529
30 Haz. 2012	1.922.297.719	133.825.379	1.645.791	2.057.768.889	190.100.113	930.807.533	671.272.129	265.589.114	2.057.768.889
30 Eyl. 2012	2.024.266.363	153.308.695	1.725.758	2.179.300.816	191.283.228	982.830.467	691.217.788	313.969.333	2.179.300.816
31 Ara. 2012	2.454.557.334	91.651.874	40.831.510	2.587.040.718	260.911.511	1.357.819.974	700.000.506	268.308.727	2.587.040.718
31 Mar. 2013	2.529.386.602	99.080.149	2.320.907	2.630.787.658	217.047.397	1.366.592.597	746.030.636	301.117.028	2.630.787.658
30 Haz. 2013	2.622.682.346	105.015.585	1.830.484	2.729.528.415	217.783.359	1.352.697.549	805.019.967	354.027.540	2.729.528.415
30 Eyl. 2013	3.052.496.431	139.133.835	1.799.949	3.193.430.215	218.683.984	1.724.387.219	828.836.908	421.522.104	3.193.430.215
31 Ara. 2013	3.213.649.639	78.854.104	63.070.913	3.355.574.656	291.100.579	1.818.251.291	870.763.371	436.559.672	3.355.574.656
31 Mar. 2014	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31 Ara. 2015	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dahildir.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.2: KKTCCMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Eyl. 2011	64.835.489	1.842.719	1.044.627.429	771.463.393	24.473.868	-	1.907.242.898
31 Ara. 2011	52.452.796	2.510.610	1.104.161.634	802.876.430	62.943.406	23.275.000	2.048.219.876
31 Mar. 2012	51.628.782	2.510.610	931.735.115	845.174.892	46.371.650	32.755.300	1.910.176.349
30 Haz. 2012	32.888.691	2.510.610	897.704.643	915.582.330	27.756.201	45.855.244	1.922.297.719
30 Eyl. 2012	37.746.858	2.510.610	937.959.685	991.822.178	17.852.088	36.374.944	2.024.266.363
31 Ara. 2012	41.824.170	2.506.876	1.224.645.577	1.016.589.138	126.405.173	42.586.400	2.454.557.334
31 Mar. 2013	48.582.643	2.506.876	1.248.835.118	1.153.243.815	23.927.150	52.291.000	2.529.386.602
30 Haz. 2013	61.108.724	2.506.876	1.274.274.978	1.206.215.874	36.180.430	42.395.464	2.622.682.346
30 Eyl. 2013	88.890.514	2.506.876	1.359.032.554	1.456.467.434	26.347.485	119.251.568	3.052.496.431
31 Ara. 2013	62.270.427	2.146.362	1.403.280.967	1.522.482.954	78.923.761	144.545.168	3.213.649.639
31 Mar. 2014	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31 Ara. 2015	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.3: KKTCCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
30 Eyl. 2011		693.532	2.908.030				4.720.429	8.321.991
31 Ara. 2011			1.944.518					1.944.518
31 Mar. 2012		649.673	1.294.691				4.461.879	6.406.243
30 Haz. 2012		630.574	1.262.944				4.591.479	6.484.997
30 Eyl. 2012			1.629.494				4.581.056	6.210.550
31 Ara. 2012			453.024					453.024
31 Mar. 2013			464.117				2.369.863	2.833.980
30 Haz. 2013							2.546.937	2.546.937
30 Eyl. 2013							2.718.359	2.718.359
31 Ara. 2013								-
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384
31 Ara. 2015								-

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.4: KKTOMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
30 Eyl. 2011	58.693.790	11.223.063	413.007.975	489.658.420	403.547.033	249.098.960	353.745	1.122.567	1.626.705.553
31 Ara. 2011	27.731.396	10.675.726	536.918.341	527.722.327	402.779.176	253.900.967	630.168	494.126	1.760.852.227
31 Mar. 2012	31.379.984	20.450.950	346.170.321	540.025.452	411.506.192	250.522.321	422.942	1.348.632	1.601.826.794
30 Haz. 2012	30.289.431	7.340.149	316.499.424	555.341.233	417.689.731	253.582.398	444.930	20.892.366	1.602.079.662
30 Eyl. 2012	14.402.529	6.604.084	346.198.534	580.702.034	417.571.483	273.646.305	448.719	34.474.567	1.674.048.255
31 Ara. 2012	29.068.032	12.594.336	569.036.541	705.950.851	427.106.666	272.893.840	6.803.900	34.366.314	2.057.820.480
31 Mar. 2013	48.816.728	11.822.337	613.253.255	654.092.851	453.851.811	292.178.825	6.076.543	32.530.883	2.112.623.233
30 Haz. 2013	55.172.326	12.858.690	491.417.120	772.260.838	486.606.486	318.413.481	396.500	20.592.075	1.157.717.516
30 Eyl. 2013	86.265.299	18.449.179	620.407.179	975.835.456	482.994.224	345.842.684	426.258	23.003.848	2.553.224.127
31 Ara. 2013	18.846.398	20.578.975	735.826.294	1.013.142.338	487.900.228	382.863.143	609.831	29.247.455	2.689.014.662
31 Mar. 2014	38.950.361	43.565.188	472.182.955	1.094.180.494	491.575.544	385.373.076	438.945	25.785.039	2.552.051.602
30 Haz. 2014	53.919.830	11.982.605	466.591.523	1.122.184.360	499.327.153	390.829.198	17.474.716	120.619.751	2.682.929.136
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31 Ara. 2015	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.5: KKTOMB D6vız Kurları

Yıllar	Aylar	USD		EURO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2010		1,5460	1,5535	2,0491	2,0590	2,3886	2,4011
2011		1,8889	1,8980	2,4438	2,4556	2,9170	2,9322
2012		1,7826	1,7912	2,3517	2,3630	2,8708	2,8858
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015	1	2,4176	2,4219	2,7397	2,7446	3,6374	3,6564
	2	2,5077	2,5123	2,8148	2,8198	3,8596	3,8797
	3	2,6102	2,6149	2,8309	2,8360	3,8611	3,8812
	4	2,6644	2,6692	2,9302	2,9355	4,0895	4,1108
	5	2,6587	2,6635	2,9146	2,9199	4,0562	4,0773
	6	2,6863	2,6911	2,9822	2,9875	4,2104	4,2324
	7	2,7745	2,7795	3,0423	3,0478	4,3252	4,3478
	8	2,9146	2,9199	3,2876	3,2936	4,4802	4,5036
	9	3,0433	3,4212	3,4212	3,4273	4,6109	4,6350
	10	2,9149	2,9202	3,2068	3,2125	4,4639	4,4871
	11	2,9195	2,9248	3,0938	3,0994	4,3898	4,4127
	12	2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2010		1,5456	1,3254
2011		1,5449	1,2938
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015	1	1,5072	1,1332
	2	1,5417	1,1224
	3	1,4817	1,0846
	4	1,4821	1,0822
	5	1,5282	1,0963
	6	1,5701	1,1102
	7	1,5616	1,0965
	8	1,5398	1,1280
	9	1,5177	1,1242
	10	1,5340	1,1001
	11	1,5062	1,0597
	12	1,4817	1,0929

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.7: KKTCCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					₺				€			£				
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2010			3.329
2011			3.244
2012			3.842
2013			2.910
2014	1	208	208
	2	216	424
	3	257	681
	4	249	930
	5	225	1.155
	6	254	1.409
	7	260	1.669
	8	287	1.956
	9	309	2.265
	10	318	2.583
	11	385	2.968
	12	398	3.366
2015	1	454	454
	2	275	729
	3	325	1.054
	4	346	1.400
	5	225	1.625
	6	258	1.883
	7	260	2.143
	8	337	2.480
	9	318	2.798
	10	335	3.133
	11	288	3.421
	12	278	3.699

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
30 Eyl. 2012	2.507,5	723,4	691,5	6.168,8	-301,7	589,9	10.379,4	8.696,2	508,1	1.175,1	10.379,4
31 Ara. 2012	2.957,3	560,1	700,0	6.778,1	-332,5	362,5	11.025,5	9.284,1	538,2	1.203,2	11.025,5
31 Mar. 2013	2.823,5	528,9	744,8	6.716,9	-331,7	469,9	10.952,3	9.201,6	538,6	1.212,1	10.952,3
30 Haz. 2013	2.830,6	423,5	802,7	7.203,6	-330,0	657,3	11.587,7	9.821,1	516,9	1.249,7	11.587,7
30 Eyl. 2013	3.130,5	381,8	826,8	7.693,6	-337,2	747,3	12.442,8	10.517,1	615,3	1.310,4	12.442,8
31 Ara. 2013	3.463,2	416,6	869,3	8.405,8	-343,6	544,0	13.355,3	11.323,6	670,4	1.361,3	13.355,3
31 Mar. 2014	3.126,5	525,7	868,5	8.456,2	-347,5	657,9	13.287,3	10.708,9	1.233,6	1.344,8	13.287,3
30 Haz. 2014	3.285,9	424,9	888,4	8.782,3	-352,2	730,2	13.759,5	11.037,3	1.331,1	1.391,1	13.759,5
30 Eyl. 2014	3.537,4	411,9	935,7	9.063,1	-357,0	813,2	14.404,3	11.510,8	1.431,4	1.462,1	14.404,3
31 Ara. 2014	3.310,5	890,9	958,4	9.557,8	-373,0	491,5	14.836,1	11.773,8	1.558,7	1.503,6	14.836,1
31 Mar. 2015	3.380,1	768,2	1.002,9	9.969,9	-381,5	610,2	15.349,8	12.258,1	1.527,7	1.564,0	15.349,8
30 Haz. 2015	3.364,5	1.039,2	1.059,3	9.674,0	-396,4	1.335,3	16.075,9	13.000,0	1.543,7	1.532,2	16.075,9
30 Eyl. 2015	3.879,7	1.033,9	1.151,8	10.891,5	-429,1	770,1	17.297,9	14.007,8	1.699,5	1.590,6	17.297,9
31 Ara. 2015	3.953,2	1.031,3	1.141,5	11.168,1	-475,4	490,9	17.309,6	13.950,5	1.741,1	1.618,0	17.309,6

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Eyl. 2012	70,9	13,8	16,9	0,0	31,2	2.945,5	7,8	11,0	1.998,8	188,2	0,3	4,9	1,2	412,6	5.703,1
31 Ara. 2012	71,2	9,9	18,2	0,0	40,6	3.465,3	13,6	10,5	2.020,7	199,8	0,3	0,4	0,0	437,3	6.287,8
31 Mar. 2013	68,6	9,3	16,9	0,0	48,3	3.229,6	18,1	10,1	2.085,7	184,3	0,5	2,8	0,0	554,7	6.228,9
30 Haz. 2013	70,1	9,8	43,5	0,0	55,2	3.290,8	11,7	10,5	2.254,8	208,1	1,8	2,5	0,0	752,3	6.711,1
30 Eyl. 2013	81,4	8,6	32,4	0,0	61,2	3.501,6	8,0	10,8	2.436,4	210,2	2,9	2,6	0,0	830,8	7.186,9
31 Ara. 2013	90,4	8,2	15,0	0,0	77,2	3.964,7	16,7	11,2	2.563,3	217,1	4,0	0,0	0,0	902,4	7.870,2
31 Mar. 2014	99,6	6,8	6,6	0,0	65,4	4.192,7	20,2	12,2	2.601,0	208,3	2,1	2,4	0,0	673,9	7.891,2
30 Haz. 2014	110,3	2,6	16,0	0,0	59,8	4.317,3	18,5	13,1	2.686,1	219,1	0,6	2,3	0,0	763,2	8.208,9
30 Eyl. 2014	102,8	12,8	3,3	0,0	64,0	4.425,5	11,5	13,5	2.780,3	225,8	2,3	2,5	0,0	831,1	8.475,4
31 Ara. 2014	95,9	9,3	3,2	0,0	77,0	4.802,6	27,0	13,7	2.869,0	229,1	0,1	0,0	0,0	813,5	8.940,4
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Eyl. 2012	55,5	0,5	0,5	0	26,8	2.045,9	7,8	3,6	1.293,9	185,7	0,3	0	0	255,7	3.877,2
31 Ara. 2012	54,7	0,0	0,5	0	31,6	2.288,1	13,6	3,5	1.309,7	198,2	0,3	0	0	253,3	4.153,5
31 Mar. 2013	52,9	0,3	0,7	0	40,0	2.246,0	18,1	3,0	1.414,4	183,6	0,4	0	0	339,2	4.298,6
30 Haz. 2013	50,2	0,5	26,6	0	51,1	2.242,0	11,7	3,2	1.544,4	207,3	1,8	0	0	400,4	4.539,2
30 Eyl. 2013	61,5	0,3	18,8	0	58,1	2.276,1	8,0	3,4	1.670,8	209,3	2,9	0	0	444,1	4.753,3
31 Ara. 2013	69,1	0,3	0,4	0	58,0	2.550,4	16,7	3,6	1.762,5	216,3	3,9	0	0	482,0	5.163,2
31 Mar. 2014	74,6	0,2	0,1	0	55,9	2.537,7	20,2	4,6	1.823,3	207,6	2,1	0	0	456,9	5.183,2
30 Haz. 2014	82,9	0,2	9,7	0	52,6	2.616,4	18,5	5,6	1.883,5	218,1	0,6	0	0	516,3	5.404,4
30 Eyl. 2014	75,4	0	0,1	0	56,8	2.679,4	11,5	5,4	1.958,4	224,7	2,3	0	0	564,2	5.578,2
31 Ara. 2014	66,3	0	0,1	0	60,9	2.898,0	27,0	5,8	2.038,4	228,2	0,1	0	0	566,7	5.891,5
31 Mar. 2015	72,0	0	0,1	0	63,7	2.898,1	30,5	5,8	2.036,9	250,6	0,1	0	0	592,5	5.950,3
30 Haz. 2015	90,2	0	0,1	0	68,0	2.897,1	15,0	5,4	2.084,3	257,0	0,1	0	0	613,4	6.030,6
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7
31 Ara. 2015	107,3	0	0,1	0	64,9	3.161,8	16,0	5,4	2.139,0	264,3	0,1	0	0	695,5	6.454,4

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Eyl. 2012	15,4	13,3	16,4	0	4,4	898,6	0	7,4	705,0	2,5	0	4,9	1,1	156,9	1.825,9
31 Ara. 2012	16,5	9,9	17,7	0	9,0	1.177,2	0	7,0	711,0	1,6	0	0,4	0	184,0	2.134,3
31 Mar. 2013	15,7	9,0	16,2	0	8,3	983,5	0	7,1	671,3	0,8	0	2,8	0	215,6	1.930,3
30 Haz. 2013	19,9	9,3	16,8	0	4,0	1.048,8	0	7,3	710,4	0,8	0	2,5	0	352,1	2.171,9
30 Eyl. 2013	19,8	8,2	13,6	0	3,0	1.225,6	0	7,5	765,7	0,9	0	2,6	0	386,7	2.433,6
31 Ara. 2013	21,3	7,9	14,7	0	19,2	1.414,4	0	7,6	800,8	0,8	0	0	0	420,3	2.707,0
31 Mar. 2014	24,9	6,6	6,5	0	9,5	1.655,1	0	7,6	777,7	0,7	0	2,4	0	217,0	2.708,0
30 Haz. 2014	27,5	2,4	6,3	0	7,2	1.700,9	0	7,6	802,4	1,0	0	2,4	0	246,9	2.804,6
30 Eyl. 2014	27,4	12,7	3,2	0	7,1	1.746,2	0	8,1	821,9	1,1	0	2,5	0	267,0	2.897,2
31 Ara. 2014	29,6	9,3	3,1	0	16,0	1.904,6	0	7,8	830,6	1,0	0	0	0	246,9	3.048,9
31 Mar. 2015	26,6	7,5	3,1	0	19,4	2.092,3	0	9,0	899,5	0,1	0	4,5	0	311,8	3.373,8
30 Haz. 2015	26,9	10,1	3,4	0	24,2	2.298,8	0	9,0	949,4	0,7	0	4,5	0	316,4	3.643,4
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9
31 Ara. 2015	31,2	11,0	3,2	0	31,5	2.579,1	0	9,4	934,4	1,0	0	0	0	344,2	3.945,0

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Eyl. 2012	2.823,1	-0,35	2.880,0	7,04	5.703,1	3,26
31 Ara. 2012	3.255,7	15,32	3.032,1	5,28	6.287,8	10,25
31 Mar. 2013	3.027,2	-7,02	3.201,7	5,59	6.228,9	-0,94
30 Haz. 2013	3.150,7	4,08	3.560,4	11,20	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	3.309,4	5,04	3.877,4	8,90	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	3.709,6	12,10	4.160,6	7,31	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	3.624,4	-2,30	4.266,8	2,56	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	3.726,4	2,81	4.482,5	5,01	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	3.795,6	1,86	4.679,8	4,40	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	4.076,9	7,41	4.863,5	3,92	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	4.163,4	2,12	5.160,7	6,11	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	4.240,8	1,86	5.433,2	5,28	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	4.384,3	3,38	5.790,3	6,6	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	4.602,5	4,98	5.796,8	0,11	10.399,4	2,21

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Yüzde Değişim	Özel Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Eyl. 2012	1.721,7	3,57	3.981,4	3,13	5.703,1	3,26
31 Ara. 2012	2.003,1	16,34	4.284,7	7,61	6.287,8	10,25
31 Mar. 2013	1.811,1	-9,58	4.417,8	3,11	6.228,9	-9,94
30 Haz. 2013	1.855,2	2,43	4.855,9	9,92	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	1.898,5	2,33	5.288,4	8,91	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	2.115,0	11,41	5.755,3	8,83	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	2.093,7	-1,01	5.797,5	0,74	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	2.177,8	4,02	6.031,1	4,03	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	2.174,9	-0,13	6.300,5	4,47	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	2.416,9	11,13	6.523,5	3,54	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	2.442,9	1,07	6.881,2	5,48	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	2.411,2	-1,29	7.262,8	5,55	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	2.692,1	8,38	7.707,3	0,22	10.399,4	2,21

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
30 Eyl. 2012	3.834,6	524,9	852,3	333,4	157,9	5.703,1
31 Ara. 2012	4.340,4	587,7	865,7	332,7	161,3	6.287,8
31 Mar. 2013	4.197,4	636,3	872,5	365,9	156,8	6.228,9
30 Haz. 2013	4.737,3	713,5	891,0	348,3	21,0	6.711,1
30 Eyl. 2013	5.136,7	712,9	943,3	352,6	41,4	7.186,9
31 Ara. 2013	5.801,7	712,8	960,8	358,1	36,8	7.870,2
31 Mar. 2014	5.771,9	707,7	984,9	396,9	29,8	7.891,2
30 Haz. 2014	6.063,1	729,1	988,8	399,1	28,8	8.208,9
30 Eyl. 2014	6.278,3	759,4	991,4	419,3	27,0	8.475,4
31 Ara. 2014	6.706,8	784,8	1.008,3	424,9	15,6	8.940,4
31 Mar. 2015	7.074,3	787,4	1.017,0	429,6	15,8	9.324,1
30 Haz. 2015	7.428,9	768,4	1.023,5	437,4	15,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6
31 Ara. 2015	8.154,1	780,1	1.017,5	432,5	15,2	10.399,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
30 Eyl. 2012	680,5	168,5	3,5	6,4	148,6	167,6	1.175,1
31 Ara. 2012	683,0	166,8	3,5	6,3	178,0	165,6	1.203,2
31 Mar. 2013	684,4	180,8	3,5	10,5	55,6	277,3	1.212,1
30 Haz. 2013	731,4	210,2	3,5	9,6	108,2	186,9	1.249,7
30 Eyl. 2013	735,0	210,2	3,5	9,6	167,6	184,5	1.310,4
31 Ara. 2013	738,1	210,8	3,6	9,6	215,3	183,9	1.361,3
31 Mar. 2014	741,1	222,5	1,4	11,8	63,1	304,9	1.344,8
30 Haz. 2014	785,1	260,0	1,4	13,5	117,8	213,3	1.391,1
30 Eyl. 2014	796,6	260,4	1,4	13,5	177,4	212,8	1.462,1
31 Ara. 2014	800,8	261,6	1,4	13,5	214,7	211,6	1.503,6
31 Mar. 2015	802,4	307,6	1,6	13,5	79,9	359,1	1.564,1
30 Haz. 2015	771,9	353,8	1,4	14,7	128,4	262,0	1.532,2
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6
31 Ara. 2015	791,4	367,3	0,2	12,6	201,8	244,7	1.618,0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Bankaları	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
30 Eyl. 2012	23,76	15,98	26,35	21,11	10,00
31 Ara. 2012	23,02	15,26	26,29	20,61	10,00
31 Mar. 2013	24,76	15,41	24,26	20,28	10,00
30 Haz. 2013	25,07	14,82	21,94	19,25	10,00
30 Eyl. 2013	26,11	14,53	22,28	19,42	10,00
31 Ara. 2013	24,02	13,81	21,07	18,28	10,00
31 Mar. 2014	24,39	14,09	18,04	17,38	10,00
30 Haz. 2014	24,49	14,36	18,00	17,47	10,00
30 Eyl. 2014	25,15	14,77	17,87	17,66	10,00
31 Ara. 2014	25,35	14,90	17,43	17,53	10,00
31 Mar. 2015	26,08	14,51	18,23	17,75	10,00
30 Haz. 2014	25,74	14,61	17,24	17,36	10,00
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,34	10,00
31 Ara. 2015	23,95	14,53	17,35	17,06	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
30 Eyl. 2012	761,0	274,8	145,3	242,9	148,6
31 Ara. 2012	1.027,0	347,6	187,7	327,6	178,0
31 Mar. 2013	253,2	94,7	54,4	89,296	55,6
30 Haz. 2013	504,4	187,1	106,3	178,4	108,2
30 Eyl. 2013	771,1	285,9	163,8	275,8	167,6
31 Ara. 2013	1.054,2	382,4	227,7	390,5	215,3
31 Mar. 2014	300,8	114,0	60,0	106,6	63,0
30 Haz. 2014	603,5	214,2	125,2	210,1	117,8
30 Eyl. 2014	914,7	315,9	184,8	320,0	177,4
31 Ara. 2014	1.230,1	409,3	246,6	438,5	214,7
31 Mar. 2015	330,9	109,3	68,5	110,6	79,9
30 Haz. 2015	672,2	215,3	132,6	228,3	128,4
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4
31 Ara. 2015	1.391,1	378,4	272,9	485,6	201,8

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Eyl. 2012	1.297,6	5.236,5	1.194,9	266,3	700,9	8.696,2
31 Ara. 2012	1.466,7	5.599,1	1.187,8	304,3	726,2	9.284,1
31 Mar. 2013	1.438,0	5.495,9	1.204,2	287,7	775,8	9.201,6
30 Haz. 2013	1.572,0	5.605,9	1.370,2	263,2	1.009,8	9.821,1
30 Eyl. 2013	1.704,1	5.793,6	1.589,9	317,4	1.112,0	10.517,0
31 Ara. 2013	1.996,7	6.136,3	1.629,7	360,6	1.200,3	11.323,6
31 Mar. 2014	1.901,6	6.162,5	1.701,8	391,4	1.156,3	11.313,6
30 Haz. 2014	1.386,0	6.392,3	1.719,3	386,0	1.153,7	11.037,3
30 Eyl. 2014	1.440,2	6.573,9	1.847,5	463,2	1.186,0	11.510,8
31 Ara. 2014	1.469,5	6.744,4	1.910,0	493,0	1.156,9	11.773,8
31 Mar. 2015	1.480,3	7.034,4	2.043,0	466,5	1.233,8	12.258,0
30 Haz. 2015	1.651,8	7.323,3	2.202,8	526,6	1.295,5	13.000,0
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8
31 Ara. 2015	1.859,2	7.689,2	2.516,1	566,5	1.319,5	13.950,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Eyl. 2012	668,4	3.563,4	777,9	134,4	163,1	5.307,2
31 Ara. 2012	774,2	3.667,8	752,7	151,9	175,9	5.522,5
31 Mar. 2012	747,5	3.778,6	764,5	139,9	225,4	5.656,0
30 Haz. 2013	783,6	3.826,2	870,2	142,6	335,2	5.957,8
30 Eyl. 2013	808,1	3.822,4	952,8	159,8	344,6	6.087,7
31 Ara. 2013	1.008,5	3.901,3	927,3	174,2	348,1	6.359,4
31 Mar. 2014	955,5	3.811,3	938,5	169,6	316,3	6.191,2
30 Haz. 2014	749,7	3.968,1	968,8	178,9	296,7	6.162,2
30 Eyl. 2014	749,1	4.052,1	1.005,7	221,2	311,0	6.339,1
31 Ara. 2014	798,0	4.122,7	1.013,8	234,3	299,1	6.467,9
31 Mar. 2015	769,5	4.328,5	1.068,6	213,9	285,6	6.666,1
30 Haz. 2015	821,1	4.403,3	1.137,2	207,8	285,3	6.854,7
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2
31 Ara. 2015	865,0	4.452,8	1.259,1	201,5	283,0	7.061,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Eyl. 2012	629,2	1.673,1	416,9	131,9	537,9	3.389,0
31 Ara. 2012	692,5	1.931,4	435,1	152,3	550,3	3.761,6
31 Mar. 2013	690,4	1.717,3	439,7	147,7	550,5	3.545,6
30 Haz. 2013	788,4	1.779,7	500,0	120,6	674,6	3.863,3
30 Eyl. 2013	896,0	1.971,2	637,1	157,5	767,5	4.429,3
31 Ara. 2013	988,1	2.235,1	702,4	186,4	852,2	4.964,2
31 Mar. 2014	600,0	2.351,2	763,3	221,8	840,0	4.776,4
30 Haz. 2014	636,2	2.424,3	750,5	207,1	857,0	4.875,1
30 Eyl. 2014	691,0	2.521,8	841,8	242,1	875,0	5.171,7
31 Ara. 2014	671,5	2.621,7	896,3	258,7	857,7	5.305,9
31 Mar. 2015	710,8	2.705,9	974,5	252,5	948,2	5.591,9
30 Haz. 2015	830,8	2.919,9	1.065,5	318,8	1.010,3	6.145,3
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6
31 Ara. 2015	994,3	3.236,4	1.256,9	365,0	1.036,5	6.889,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Eyl. 2012	600,8	905,0	6.652,3	292,3	245,8	8.696,2
31 Ara. 2012	782,9	976,8	6.952,3	261,8	310,3	9.284,1
31 Mar. 2013	590,2	1.015,7	7.022,6	274,8	298,3	9.201,6
30 Haz. 2013	602,0	1.258,1	7.304,9	271,5	384,6	9.821,1
30 Eyl. 2013	688,0	1.358,6	7.633,3	387,1	450,1	10.517,1
31 Ara. 2013	749,1	1.457,6	8.056,6	421,7	638,5	11.323,6
31 Mar. 2014	750,0	1.399,4	8.225,9	333,7	604,6	11.313,6
30 Haz. 2014	760,6	1.461,2	8.544,2	271,3	596,5	11.633,8
30 Eyl. 2014	767,0	1.610,1	8.850,1	283,6	705,2	12.216,0
31 Ara. 2014	760,4	1.696,1	9.016,1	301,2	799,4	12.573,2
31 Mar. 2015	746,3	1.854,6	9.366,2	291,0	750,8	13.008,9
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2
31 Ara. 2015	822,7	2.350,4	10.537,9	239,5	961,3	14.911,8

Kaynak: KKTOMB

*Bankalara borçlar kalemi dahil edilmiştir.

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Eyl. 2012	520,0	522,3	3.976,3	203,7	84,9	5.307,2
31 Ara. 2012	455,7	609,6	4.215,1	174,8	67,3	5.522,5
31 Mar. 2013	500,8	615,8	4.262,7	189,3	87,4	5.656,0
30 Haz. 2013	502,5	769,7	4.407,5	174,8	103,3	5.957,8
30 Eyl. 2013	524,1	815,8	4.450,5	172,2	125,1	6.087,7
31 Ara. 2013	559,5	862,2	4.567,2	163,7	206,7	6.359,4
31 Mar. 2014	569,2	785,9	4.471,4	106,1	258,6	6.191,2
30 Haz. 2014	612,0	791,2	4.632,2	126,8	266,6	6.428,8
30 Eyl. 2014	594,3	868,7	4.737,8	138,3	357,8	6.696,9
31 Ara. 2014	577,2	879,8	4.875,8	135,1	399,0	6.866,9
31 Mar. 2015	552,5	965,0	5.006,1	142,5	331,0	6.997,1
30 Haz. 2015	588,9	1.015,5	5.120,9	129,4	276,2	7.130,9
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9
31 Ara. 2015	614,6	1.110,6	5.193,0	143,2	254,6	7.316,0

Kaynak: KKTOMB

*Bankalara borçlar kalemi dahil edilmiştir.

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Eyl. 2012	80,8	382,7	2.676,0	88,6	160,9	3.389,0
31 Ara. 2012	327,2	367,1	2.737,2	87,0	243,1	3.761,6
31 Mar. 2013	89,4	399,9	2.759,9	85,5	210,9	3.545,6
30 Haz. 2013	99,5	488,5	2.897,4	96,7	281,2	3.863,3
30 Eyl. 2013	163,8	542,8	3.182,8	214,9	325,1	4.429,4
31 Ara. 2013	189,7	595,4	3.489,4	257,9	431,8	4.964,2
31 Mar. 2014	180,8	613,4	3.754,6	227,6	346,0	5.122,4
30 Haz. 2014	148,5	670,0	3.912,1	144,5	329,8	5.204,9
30 Eyl. 2014	172,6	741,5	4.112,3	145,3	347,4	5.519,1
31 Ara. 2014	183,2	816,3	4.140,3	166,1	400,4	5.706,3
31 Mar. 2015	193,8	889,5	4.360,2	148,5	419,8	6.011,8
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3
31 Ara. 2015	208,1	1.239,8	5.345,0	96,3	706,6	7.595,8

Kaynak: KKTOMB

*Bankalara borçlar kalemi dahil edilmiştir.

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2008		898,4		5.294,0		5.901,7	
2009		1.152,2	28,25	6.193,4	16,99	6.842,3	15,94
2010		1.174,0	1,89	6.592,6	6,45	7.292,8	6,58
2011		1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012	I	1.445,9	-7,35	7.967,1	-0,68	8.587,4	-0,42
	II	1.490,4	3,07	8.133,7	2,09	8.769,5	2,12
	III	1.535,6	3,03	8.402,6	3,31	9.024,4	2,91
	IV	1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	4,86	9.994,6	5,12	10.787,2	5,99
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,22	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,5	8,08	15.106,7	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,9	-0,45	15.109,8	0,02

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T. HALK BANKASI A.Ş.
19	T. İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ING BANK A.Ş.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon ₺)	2.520,8	3.143,7	4.101,4	4.671,3	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	9.238,9 ^(T)
GSMH (Milyon ABD doları)	1.765,2	2.327,8	2.845,2	3.598,8	3.995,6	3.502,5	3.750,6	3.908,5	3.840,8	3.969,5	4.031,9	3.598,8 ^(T)
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	11.560	14.271	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	25.850	27.077	29.217	33.128 ^(T)	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	15.404	15.038	15.302	15.109	n.a
Enflasyon Oranı (%)	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	7,8
Bütçe Açığı (Milyon ABD doları) (1)	104,2	185,3	287,3	221,2	369,6	491,0	375,8	299,1	128,2	285,0	195,0	n.a
Mevduatlar (Milyon ABD doları) (2)	2.372,1	2.659,3	3.294,9	4.166,1	3.645,7	4.277,0	4.426,1	4.281,8	5.034,1	5.006,4	5.077,3	4.797,9
Döviz Rezervi (Milyon ABD doları)	1.544,6	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	2.069,1	2.116,4	1.775,6	1.555,7	1.379,0	n.a
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	61,5	66,6	64,9	79,0	74,5	71,1	96,4	152,9	122,4	120,7	133,9	1.41,5 ^(T)
İthalat (Milyon ABD)	853,1	1.186,3	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.705,3	1.699,4	1.784,3	1.861,0 ^(T)
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-791,6	-1.119,7	-1.311,3	-1.460,2	-1.606,2	-1.255,1	-1.507,8	-1.547,0	-1.582,9	-1.578,7	-1.650,4	1.719,5 ^(T)
İhracat / İthalat (%)	7,2	5,6	4,7	5,1	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5	7,6 ^(T)
Gelen Turist Sayısı	599.012	652.779	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	1.366.007	n.a
a) Türkiye	434.744	488.023	572.633	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	1.020.577	n.a
b) Diğer	164.268	164.756	143.116	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	345.430	n.a
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	288,3	328,8	303,2	381,0	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	746,7 ^(T)
İstihdam	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.868	103.149	101.936 ^(T)
İşsiz Sayısı	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	9.320	n.a
İşsizlik Oranı (%)	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3	8,2 ^(T)
Nüfus (4)	218.066	220.289	257.513	268.011	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	313.626	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,1	1,0	16,9	4,1	2,4	3,4	1,1	1,7	1,5	1,5	1,4	n.a
Nüfus Yoğunluğu	67,3	68,0	79,4	82,7	84,7	87,5	85,7	87,4	90,1	93,1	96,7	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	3,0	2,0	3,4	3,9	3,5	3,5	3,4	3,1	3,1	3,2	3,1	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	6,0	6,0	7,2	8,6	7,6	7,4	7,3	7,2	7,3	7,4	7,6	n.a
Yıllık Ortalama 1 ABD=₺	1.428.058	1.3505	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1.5063	1.6782	1.8006	1.9094	2.1926	2.5672 ^(T)

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Türk Lirası mevduatlar ile döviz mevduatları içermektedir.

3) Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat dâhil değildir.

4) De-jure

(T) Tahmin

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)

Sektörler	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Tarım	222.993.161	214.199.034	249.446.249	288.151.830	259.154.101	300.616.431	330.292.725	366.385.942	386.521.999	404.964.639	489.292.258
2. Sanayi	231.046.611	281.023.837	377.504.439	430.808.660	542.766.477	516.727.436	552.836.167	558.480.244	587.060.603	636.625.616	779.705.019
3. İnşaat	106.808.649	164.910.648	314.785.286	364.429.418	362.216.035	346.383.112	312.118.707	408.495.971	335.779.569	370.660.075	370.162.027
4. Ticaret - Turizm	391.227.279	541.407.692	617.508.618	630.286.930	721.709.047	766.293.098	900.033.652	1.216.786.131	1.385.288.667	1.527.899.266	1.829.097.335
5. Ulaştırma - Haberleşme	257.580.209	328.773.502	437.242.766	533.409.559	614.527.377	597.262.859	525.213.182	553.109.189	642.862.533	711.369.494	787.953.318
6. Mali Müesseseler	187.245.582	195.523.141	259.316.016	309.354.672	357.835.273	388.421.732	404.370.969	472.603.396	506.016.654	579.666.453	637.360.140
7. Konut Gelirleri	61.591.937	70.261.205	117.722.526	144.191.223	175.938.465	202.491.464	220.581.154	274.371.577	305.768.610	358.244.276	398.926.982
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	225.376.845	307.873.501	441.919.623	493.519.363	525.208.661	609.293.196	652.317.269	727.498.986	801.773.079	891.643.479	1.026.098.609
9. Kamu Hizmetleri	510.392.550	628.119.922	808.000.153	1.003.489.893	1.103.967.143	1.201.228.086	1.180.064.552	1.294.282.252	1.294.895.633	1.349.944.886	1.603.620.782
10. İthalat Vergileri	262.481.261	338.288.483	364.654.029	406.650.517	416.585.101	447.601.464	536.308.506	636.982.662	709.117.363	775.880.451	936.370.117
11. GSYH (Milyon TL)	2.456,7	3.070,4	3.988,1	4.604,3	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.858,6
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri (Milyon TL)	64,1	73,3	113,3	66,9	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-18,2
GSMH (Milyon TL)	2.520,8	3.143,7	4.101,4	4.671,2	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4

Kaynak: DPÖ

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Tarım	7,0	6,3	6,3	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	8,2
2. Sanayi	9,2	9,5	9,4	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	9,3
2.1. Taş Ocakçılığı	0,6	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	0,8	0,6	0,7	0,3
2.2. İmalat Sanayi	4,8	4,6	4,4	4,0	3,1	2,3	2,5	2,8	2,9	7,0
2.3. Elektrik - Su	3,8	3,9	3,9	5,9	5,8	6,9	5,3	5,0	4,8	2,0
3. İnşaat	5,4	7,9	7,9	7,1	6,4	5,6	6,3	4,8	4,9	8,9
4. Ticaret - Turizm	17,6	15,5	13,7	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	21,0
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	12,1	11,4	9,5	9,7	9,1	10,7	11,1	11,4	11,2	16,7
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	5,6	4,1	4,2	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	4,3
5. Ulaştırma - Haberleşme	10,7	11,0	11,6	12,1	11,1	9,4	8,5	9,2	9,4	7,5
6. Mali Müesseseler	6,4	6,5	6,7	7,1	7,2	7,2	7,3	7,3	7,6	4,1
7. Konut Sahipliği	2,3	3,0	3,1	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	5,2
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,0	11,1	10,7	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,5
9. Kamu Hizmetleri	20,5	20,3	21,8	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	12,0
10. İthalat Vergisi	11,0	9,1	8,8	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	12,3
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(*)
1. Toplam Kaynaklar	3.516.842.761	4.394.876.590	4.996.275.085	5.629.284.184	5.516.650.698	6.064.972.476	6.849.670.949	7.141.086.689	7.664.753.456	8.866.041.428
2. Toplam Yatırımlar	686.011.306	1.018.044.241	1.089.189.810	1.049.142.187	946.606.139	1.049.584.498	1.266.526.161	1.175.511.687	147.835.548	1.276.701.842
3. Toplam Tüketim	2.830.831.454	3.376.832.349	3.907.085.275	4.580.141.996	4.570.044.559	5.015.387.977	5.583.108.788	5.965.575.003	6.516.917.908	7.589.339.585
4. Kamu Harcanabilir Geliri	561.687.554	755.998.286	904.709.892	1.041.495.990	751.938.260	962.203.917	1.059.244.716	1.491.823.326	1.341.301.972	1.688.931.583
5. Özel Harcanabilir Gelir	2.582.012.057	3.345.388.904	3.766.545.993	4.086.838.144	4.663.342.438	4.687.331.019	5.449.926.813	5.424.008.303	6.238.101.305	7.151.456.425
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	19,4	28,6	29,0	21,4	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0	23,3
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	312.868.157	724.554.841	764.170.611	548.192.138	845.236.139	634.146.958	976.065.741	950.256.627	1.062.485.368	1.251.048.422

(*) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Tarım	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6	4,8
2. Sanayi	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7	8,5
3. İnşaat	18,9	68,1	4,2	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3	-4,5
4. Ticaret-Turizm	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4	8,5
5. Ulaştırma-Haberleşme	14,2	-0,7	-3,6	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0	3,2
6. Mali Müesseseler	4,2	8,9	6,3	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5	0,8
7. Konut Gelirleri	3,4	20,1	4,6	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2	2,6
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	19,1	12,5	6,6	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3	8,8
9. Kamu Hizmetleri	6,8	2,4	8,2	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4	-0,1
10. İthalat Vergileri	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1	7,9
11. GSYH	13,8	12,7	2,8	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1	4,8
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3	40,5
GSMH	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3	4,9

Kaynak: DPÖ

Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(*)
1. Tarım	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9	27.058.393,7	49.136.362,5	51.058.138,0	50.860.352,7	71.537.594,6	80.677.502,9
2. Sanayi	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8	103.835.938,2	142.669.112,1	196.282.358,0	184.657.349,6	134.113.143,5	176.634.576,1
3. İnşaat	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2	14.168.717,1	18.049.456,8	23.777.795,6	20.184.643,4	18.218.607,7	20.150.461,1
4. Ticaret-Turizm	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7	55.600.413,0	71.044.040,8	204.894.425,1	103.2010.893,6	97.417.516,7	71.348.563,4
5. Ulaştırma - Haberleşme	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4	92.568.156,3	143.832.803,7	94.706.890,3	124.053.748,8	124.633.379,9	135.985.389,6
6. Mali Müesseseler	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4	24.946.590,4	12.573.295,1	10.385.135,1	14.068.264,1	12.817.823,9	11.376.122,8
7. Konut Sahipliği	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8	427.358.059,0	403.403.564,2	506.363.162,1	448.836.041,1	543.245.804,8	512.905.263,9
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8	122.716.573,1	143.639.163,1	68.177.274,4	71.148.838,9	57.283.971,0	84.963.240,3
9. Kamu Hizmetleri	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3	62.094.630,6	32.150.546,4	54.257.302,8	68.124.150,4	88.418.427,5	71.785.372,6
Toplam	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4	1.016.498.344,7	1.209.955.946,4	1.094.397.325,7	1.147.686.269,5	1.165.826.492,7

(*)Gerçekleşme Tahmini
Kaynak: DPÖ

Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(*)
1. Kamu Gelirleri	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	1.986.206.692,7	1.862.053.831,4	2.089.052.564,2	2.303.325.976,6	2.773.761.861,1	2.796.812.940,2	3.303.034.133,3
2. Transferler	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6	1.126.848.647,3	1.244.081.261,1	1.281.938.535,1	1.455.510.968,5	1.614.102.550,8
3. Kamu Harcanabilir Geliri	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.041.495.990,3	751.938.260,8	962.203.916,8	1.059.244.715,5	1.491.823.326,0	1.341.301.971,7	1.688.931.582,5
4. Kamu Cari Giderleri	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8	1.547.895.080,9	1.621.100.773,5	1.667.829.509,0	1.836.123.617,8	2.101.198.831,6
5. Kamu Tasarrufu	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-324.960.142,5	-735.651.525,0	-585.691.164,1	-561.856.058,0	-176.006.183,0	-494.821.646,1	-412.267.249,1
6. Kamu Yatırımı	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3	181.161.264,3	196.745.696,8	237.422.206,9	183.704.785,6	242.524.709,3
7. Kamu Finansman Gereği	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	605.985.477,9	920.764.194,3	766.852.428,4	758.601.754,8	413.428.389,9	678.526.431,7	654.791.958,4

(*)Gerçekleşme Tahmini
Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(*)
1. Özel Harcanabilir Gelir	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.086.838.144,1	4.663.342.438,0	4.687.331.019,2	5.499.929.813,2	5.424.008.303,3	6.238.101.304,5	7.151.456.425,1
2. Özel Tüketim	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9	3.467.492.896,7	3.962.008.014,7	4.297.745.493,7	4.680.794.290,1	5.488.140.753,7
3. Özel Tasarruf	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	873.152.280,4	1.580.887.664,1	1.219.838.122,5	1.537.921.798,5	1.126.262.809,6	1.557.307.014,4	1.663.315.671,4
4. Özel Yatırım	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8	868.423.234,0	1.069.816.463,7	938.089.479,7	964.130.762,7	1.034.177.133,0
5. Kamu Kesimine İkras	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	105.035.427,9	819.394.194,3	351.414.888,5	468.105.334,8	188.173.329,9	593.176.251,7	629.138.538,4

(*) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I. Bütçe Gelirleri	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4	2.094.884.139,9	2.342.746.054,0	2.733.508.126,6	2.717.380.643,9	3.207.881.150,7
1. Yerel Gelirler	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6	1.791.246.833,6	1.952.147.952,7	2.338.729.397,3	2.286.524.201,5	2.708.664.636,5
2. Dış Yardımlar	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9	303.637.306,3	390.598.101,3	394.778.729,3	430.856.442,4	499.216.514,2
II. Bütçe Giderleri	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3	2.660.956.990,0	2.844.717.192,2	2.964.278.216,8	3.261.442.097,7	3.635.438.526,6
1. Cari Giderler	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9	1.140.049.984,5	1.159.028.230,4	1.199.857.540,4	1.295.770.450,0	1.465.520.571,6
2. Transferler	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4	1.169.441.199,0	1.254.351.944,3	1.319.785.540,6	1.458.418.886,8	1.580.378.034,8
3. Savunma	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2	163.327.202,5	199.979.873,2	194.687.299,6	201.795.988,0	227.517.948,2
4. Yatırımlar	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8	188.138.604,0	231.357.144,3	249.947.836,2	305.456.773,0	362.021.972,0
III. Finansman Dengesi	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2	-566.072.850,1	-501.971.138,2	-230.770.090,2	-544.061.453,9	-427.557.376,0
GSMH	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8	5.649.534.936,0	6.559.174.528,7	6.915.831.629,3	7.579.403.276,2	8.840.388.007,6

Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I. Bütçe Gelirleri	44,7	39,8	36,8	40,9	37,6	34,2	37,1	35,7	39,5	35,9	36,3
1. Yerel Gelirleri	37,7	33,2	29,6	34,9	31,9	29,1	31,7	29,8	33,8	30,2	30,6
2. Dış Yardımlar ve Krediler	7,1	6,6	7,2	6,1	5,7	5,0	5,4	6,0	5,7	5,7	5,6
II. Bütçe Giderleri	50,7	47,7	46,9	45,5	46,1	47,6	47,1	43,4	42,9	43,0	41,1
1. Cari Giderler	17,5	18,2	18,1	20,0	20,0	20,4	20,2	17,7	17,3	17,1	16,6
2. Transferler	24,8	22,3	19,1	18,1	19,0	21,3	20,7	19,1	19,1	19,2	17,9
3. Savunma	3,1	2,5	2,9	2,6	2,9	3,1	2,9	3,0	2,8	2,7	2,6
4. Yatırımlar	5,2	4,7	6,8	4,9	4,3	2,8	3,3	3,5	3,6	4,0	4,1
III. Bütçe Dengesi	-6,0	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4	-10,0	-7,7	-3,3	-7,2	-4,8

Kaynak: DPÖ

Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Cari İşlemler Dengesi	-14,1	-276,3	-203,6	-250,4	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7	-11,7
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	254,7	283,2	390,9	335,0	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7	186,9
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	-322	-53	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9	-176,7
4. Net Hata ve Noksan	81,4	46,1	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9	1,5

Kaynak: DPÖ

Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları

Aylar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ocak	4,6	4,9	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88
Şubat	13,1	9,5	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14
Mart	19,0	15,5	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41
Nisan	24,4	18,9	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09
Mayıs	29,2	21,0	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73
Haziran	32,8	23,8	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18
Temmuz	36,7	26,3	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90
Ağustos	43,9	34,1	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72
Eylül	53,0	42,9	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78
Ekim	56,1	47,5	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39
Kasım	61,1	50,2	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	6,38
Aralık	66,5	55,3	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	7,78

Kaynak: DPÖ

Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	6,49	8,17
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5	2015	7,78	8,81
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8			
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4			
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3			
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7			
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)

Ana Gruplar	Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
	2015											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,35	0,22	0,49	0,33	-0,35	-0,33	-1,07	0,52	0,93	0,85	0,31	0,72
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,00	0,03	0,17	-0,01	0,00	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01	0,01	0,00
3. Giyim ve Ayakkabı	-0,17	-0,47	0,18	0,57	0,30	0,17	-0,14	-0,53	-0,11	0,55	0,04	0,30
4. Konut, Su, Elek., Gaz ve Diğer Yakıtlar	-0,09	-1,03	0,12	0,05	0,14	0,05	-0,07	0,15	0,19	0,13	-0,09	0,01
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,01	0,06	0,08	0,02	0,13	0,11	0,05	0,08	0,07	0,06	0,05	0,01
6. Sağlık	0,04	0,04	0,00	0,00	0,01	0,00	0,02	0,04	0,04	0,05	0,02	0,00
7. Ulaştırma	-0,88	-0,28	0,56	0,36	1,23	0,31	-0,01	0,23	1,24	-0,13	-1,02	0,06
8. Haberleşme	0,00	0,00	0,01	0,02	0,00	0,00	0,00	0,02	0,04	0,01	-0,01	0,00
9. Eğlence ve Kültür	-0,09	0,04	0,04	0,03	0,02	0,04	0,00	0,05	0,08	-0,02	-0,02	0,13
10. Eğitim	-0,06	0,05	0,04	0,02	0,11	0,04	-0,04	0,14	0,29	-0,03	-0,13	0,02
11. Lokanta ve Oteller	-0,05	0,01	0,02	0,09	0,03	0,03	0,03	0,02	0,09	0,01	-0,05	0,01
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	0,06	0,05	0,06	0,03	0,00	0,01	-0,02	0,06	0,10	0,03	-0,05	0,05
Genel	-0,88	-1,28	1,77	1,51	1,62	0,44	-1,24	0,80	2,98	1,52	-0,94	1,31

Kaynak: DPÖ

Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi
1982	22.000	10.06.1982
1983	24.270	08.07.1983
1984	30.300	21.02.1984
1985	46.000	01.01.1985
1986	75.000	01.01.1986
1987	90.000	01.01.1987
1988	121.000	01.01.1988
1989	205.001	01.01.1989
1990	340.500	01.01.1990
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1995	5.000.000	01.08.1994
	9.420.000	01.01.1995
1996	11.590.000	01.09.1995
	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1998	33.800.000	01.09.1997
	50.250.000	01.01.1998
1999	67.000.000	01.09.1998
	85.000.000	01.01.1999
2000	103.000.000	01.01.1999
	137.000.000	01.01.2000
2001	160.000.000	01.07.2000
	200.000.000	01.01.2001
2002	240.000.000	01.08.2001
	320.000.000	01.01.2002
2003	380.000.000	01.10.2002
	440.000.000	01.01.2003
2004	500.000.000	01.08.2003
	550.000.000	01.03.2004
2005	627.000.000	01.07.2004
	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
2007	860 (YTL)	01.08.2006
	950 (YTL)	01.02.2007
2008	1.060 (YTL)	01.01.2008
2009	1.190 (YTL)	01.09.2008
	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015

Kaynak: DPÖ

Tablo B.45: Akaryakıt Satışı (Ton)

Ürünler	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Benzin (Süper + Kurşunsuz)	42.122	43.490	44.499	49.338	51.742	51.995	48.492	45.385	44.214	46.537	51.187	55.714	59.877	67.049	71.538	75.920	107.542	106.348
2. Gazyağı	1.541	1.372	1.153	1.166	1.162	1.136	1.600	778	789	861	946	814	1.025	1.717	1.093	882	909	1.096
3. Motorin (Euro dizel dâhil)	50.792	54.737	55.642	62.392	75.868	92.478	81.460	78.536	84.247	94.032	118.224	155.573	148.023	130.225	125.921	119.426	233.912	148.704
4. Jet A -1	12.131	13.658	15.749	12.995	7.958	13.445	16.788	13.266	11.598	11.291	12.371	15.196	21.409	23.923	22.656	22.172	27.863	30.235
5. LPG	8.913	10.553	11.293	13.060	13.618	14.405	15.196	12.989	12.843	13.716	16.475	16.541	17.784	19.064	18.607	20.219	19.606	23.267
6. Madeni Yağ	440	204	271	324	488	476	286	370	562	693	916	1.068	1.269	895	599	466	-	-
Toplam	119.004	126.668	130.607	140.668	152.638	174.001	163.822	151.324	154.253	167.130	200.119	244.906	249.387	242.873	240.414	239.085	389.832	309.650

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.46: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
31.01.2013	3,10	3,22	3,22	2,97	2,97
14.02.2013	3,16	3,28	3,26	3,01	3,01
28.02.2013	3,20	3,32	3,27	3,01	3,01
14.03.2013	3,15	3,27	3,24	2,98	2,98
27.04.2013	3,11	3,23	3,19	2,93	2,93
14.05.2013	3,13	3,25	3,22	2,96	2,96
26.06.2013	3,15	3,27	3,27	3,00	3,00
10.07.2013	3,17	3,29	3,32	3,07	3,07
24.07.2013	3,29	3,45	3,44	3,07	3,07
07.08.2013	3,26	3,43	3,43	3,06	3,06
05.09.2013	3,42	3,59	3,58	3,21	3,21
19.09.2013	3,39	3,56	3,58	3,21	3,21
03.10.2013	3,34	3,51	3,51	3,15	3,15
22.10.2013	3,35	3,52	3,52	3,16	3,16
05.11.2013	3,31	3,48	3,50	3,14	3,14
17.12.2013	3,41	3,58	3,59	3,22	3,22
10.01.2014	3,50	3,67	3,66	3,29	3,29
31.01.2014	3,58	3,75	3,73	3,36	3,36
21.02.2014	3,62	3,79	3,73	3,36	3,36
14.03.2014	3,67	3,85	3,77	3,37	3,37
04.04.2014	3,67	3,85	3,72	3,32	3,32
29.04.2014	3,67	3,85	3,68	3,28	3,28
21.05.2014	3,63	3,81	3,66	3,26	3,26
12.06.2014	3,63	3,81	3,64	3,25	3,25
03.07.2014	3,76	3,94	3,75	3,35	3,35
24.07.2014	3,74	3,92	3,71	3,31	3,31
14.08.2014	3,70	3,89	3,71	3,31	3,31
26.09.2014	3,69	3,88	3,70	3,29	3,29
17.10.2014	3,64	3,83	3,65	3,24	3,24
07.11.2014	3,49	3,68	3,53	3,12	3,12
28.11.2014	3,42	3,61	3,48	3,07	3,07
19.12.2014	3,18	3,37	3,26	2,86	2,86
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92
02.12.2015	3,23	3,42	3,16	2,86	2,86
23.12.2015	3,21	3,40	3,07	2,83	2,86

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.47: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)

Sektörler	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	4.681	5,5	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8	5.300	5,7	3.377	3,61	3.892	4,03	4.901	5,01
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	144	0,2	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1	73	0,1	39	0,04	179	0,19	157	0,16
3. İmalat Sanayi	8.440	9,9	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0	8.393	9,0	6.636	7,1	6.632	6,87	5.961	6,09
4. Elektrik, Gaz, Su	641	0,7	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0	1.051	1,1	1.286	1,38	1.356	1,4	1.421	1,45
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	8.375	9,8	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1	7.746	8,3	6.496	6,95	7.224	7,48	7.139	7,29
6. Toptan ve Perakende Ticaret	14.563	17,0	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0	16.547	17,7	17.256	18,46	16.141	16,72	16.689	17,05
7. Lokanta ve Oteller	4.942	5,8	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0	7.470	8,0	7.553	8,08	9.518	9,86	8.007	8,18
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.378	6,3	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3	5.026	5,4	5.282	5,65	5.156	5,34	6.133	6,27
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.044	3,5	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1	3.498	3,7	3.560	3,81	3.312	4,43	3.404	3,48
10. Gayrimenkul Kiralama	4.261	5,0	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6	4.686	5,0	5.481	5,86	6.714	6,95	5.931	6,06
11. Kamu Yönetimi	14.346	16,8	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8	15.669	16,8	17.428	18,65	15.775	16,34	18.559	18,96
12. Eğitim Hizmetleri	9.120	10,6	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1	9.149	9,8	9.967	10,66	10.028	10,39	10.040	10,26
13. Sağlık İşleri	2.470	2,9	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8	2.481	2,7	3.020	3,23	3.487	3,61	2.838	2,9
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	5.178	6,0	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2	6.408	6,9	6.086	6,51	7.125	7,38	6.688	6,83
Toplam	85.583	100	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100	93.498	100	93.470	100	96.539	100	97.868	100

Kaynak: DPÖ

Tablo B.48: Hane halkı İşgücü Anketi Temel Göstergeleri

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15 ve Daha Yukarı Yaştaki Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus	178.117	185.455	190.423	197.660	201.796	209.310	213.795	215.721	214.981	221.646	178.117
İşgücü	96.592	93.248	101.366	99.149	101.104	104.490	106.117	107.514	105.713	106.796	96.592
İstihdam	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	97.103	96.539	97.867	86.914
İşsiz	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	10.411	9174	8.929	9.678
İşgücüne Katılma Oranı (%)	54,2	50,3	53,2	50,2	50,1	49,9	49,6	49,8	49,2	48,2	54,2
İstihdam Oranı (%)	48,8	46,1	48,2	45,4	45,2	43,7	43,7	45,0	44,9	44,2	48,8
İşsizlik Oranı (%)	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,7	8,7	8,4	10,0
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (%)⁽¹⁾	22,3	20,3	23,8	22,8	24,7	31,4	24,8	23,1	24,0	23,0	22,3

Not: (1) 15-24 yaş grubunda olanlar.

Kaynak: DPÖ

Tablo B.49: 2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı, De-Facto Nüfus Sonuçlarının 2006 Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları İle Karşılaştırılması

İlçeler	1996 Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları		2006 Nüfus ve Konut Sayımı Kesin Sonuçları		2011 Nüfus ve Konut Sayımı İlk Kesin Sonuçları		2006-2011 Yüzde Değişim
	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	
Lefkoşa	62.295	31,1	85.579	32,3	97.293	33,1	13,69
Gazimağusa	52.875	26,4	64.269	24,2	69.838	23,7	8,7
Girne	38.715	19,3	62.158	23,5	73.577	25,0	18,4
Güzelyurt	27.523	13,7	31.116	11,7	30.590	10,4	-1,7
İskele	19.179	9,6	21.978	8,3	23.098	7,8	5,1
KKTC Toplam	200.587	100,0	265.100	100,0	294.396	100,0	11,1

Kaynak: DPÖ

Tablo B.50: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2005	34.144.209	17.126.856	6.917.539	6.852.957	1.574.261	66.615.822
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015 (Ocak – Haziran)	44.605.383	1.631.163	3.621.981	22.210.990	2.035.958	74.105.475

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.51: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2005	817.348.068	264.336.128	85.160.122	23.586.046	50.148.935	14.900.227	1.255.479.526
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	1.185.695.340	270.241.575	137.593.091	72.493.794	82.212.590	36.031.853	1.784.268.243
2015	1.005.896.687	265.483.572	111.652.482	44.050.311	68.096.525	12.911.409	1.508.090.986

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.52: KKTC'nin Önemli İhraç Malları (\$)

Sıra No	Mal Adı	2011	2012	2013	2014	2013 – 2014 Değişim
1	Süt Ürünleri	26.915.239	29.723.244	40.895.163	49.695.473	21,52%
2	Narenciye	31.422.038	26.291.067	23.944.775	15.337.865	-35,94%
3	Rakı	10.404.480	10.564.444	13.320.769	12.822.572	-3,74%
4	Hurdalar	14.303.827	9.599.719	6.858.919	9.056.653	32,04%
5	Narenciye Kons.	2.906.639	4.438.135	4.334.761	6.795.409	56,77%
6	Piliç Eti	5.019.970	5.961.989	6.306.817	6.181.610	-1,99%
7	Patates	3.238.776	1.983.851	1.266.030	5.154.262	307,12%
8	Alçı Taşı	2.803.425	2.993.207	2.965.467	3.505.422	18,21%
9	Konfeksiyon	3.724.569	3.234.043	3.590.022	3.409.529	-5,03%
10	Deriler	1.022.688	1.173.687	1.092.319	1.364.382	24,91%
	Mal Ara Toplamı	101.761.651	95.963.386	104.575.042	113.323.177	8,37%
11	Diğerleri	13.375.029	15.399.968	11.913.677	22.386.027	87,90%
12	Güney Kıbrıs'a Yapılan İhracat	4.759.406	4.903.774	4.192.520	3.377.275	-19,45%
	Toplam İhracat	119.896.086	116.267.128	120.681.239	133.985.090	11,02%

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.53: KKTC'nin Önemli İthal Malları (\$)

	Mal Adı	2011	2012	2013	2014	2015	2014 - 2015 Değişim
1	Yakıt	190.017.965	192.702.470	182.670.783	177.421.179	113.471.472	-36,04%
2	Taşıt Araçları	100.290.457	107.170.485	106.844.350	111.499.803	104.116.009	-6,62%
3	Arpa	9.754.086	6.987.910	23.307.865	56.823.882	2.785.793	-95,10%
4	Konfeksiyon	40.279.751	40.398.103	43.440.191	45.039.835	37.504.814	-16,73%
5	Hayvan Yemleri	28.554.864	30.212.372	33.384.975	39.780.269	30.423.042	-23,52%
6	Boru ve Aks	11.225.554	9.466.776	29.187.992	38.851.577	13.714.444	-64,70%
7	İnşaat Demiri	34.758.721	29.702.345	32.004.102	35.678.741	30.559.995	-14,35%
8	İlaçlar	30.447.919	32.251.121	33.344.313	31.476.119	26.305.376	-16,43%
9	Alkollü İçkiler	21.580.201	20.314.403	25.054.220	27.953.891	27.238.830	-2,56%
10	Sanayi Makineleri	28.151.083	22.396.377	18.682.109	26.957.839	23.762.762	-11,85%
11	Mobilya ve Aks	29.569.763	23.010.755	28.380.336	25.356.854	26.553.258	4,72%
12	LPG Gazı	23.643.394	25.927.134	22.927.872	22.521.278	13.807.334	-38,69%
13	Süt Ürünleri	19.057.792	18.964.250	20.887.808	20.356.682	18.233.922	-10,43%
14	Mısır	14.996.377	18.718.969	18.039.764	20.179.706	14.497.881	-28,16%
15	Oto Aksamları	21.182.494	18.983.920	19.895.504	19.458.859	17.591.299	-9,60%
16	Sigaralar	19.792.213	17.119.512	17.206.942	19.434.037	18.601.986	-4,28%
17	Bilgi İşl. Mak. ve Aks.	21.643.203	18.213.214	18.968.209	17.962.304	15.595.408	-13,18%
18	Plastik Mamülleri	16.137.540	15.078.784	16.764.101	16.702.108	14.263.999	-14,60%
19	Meşrubat+Meyve Suyu	16.159.621	16.735.085	17.726.544	16.104.413	13.250.000	-17,72%
20	Elektrik Malzemeleri	21.237.367	16.209.467	16.315.208	14.054.154	15.245.213	8,47%
21	Temizlik Müsthz	13.711.144	12.154.392	13.294.591	13.330.168	10.668.257	-19,97%
22	Kozmetik Ürünleri	11.864.391	11.667.310	13.441.090	12.853.039	11.351.100	-11,69%
23	Aleminyum Profil	13.764.595	10.880.544	11.897.829	12.666.795	11.847.159	-6,47%
24	Buğday	10.750.626	11.422.010	9.875.758	11.472.316	9.195.927	-19,84%
25	Elektrikli Ev Eşyaları	10.621.002	9.951.656	10.513.273	10.651.361	10.641.940	-0,09%
	Mal Ara Toplamı	759.192.123	736.639.364	784.055.729	844.587.209	631.227.220	-25,26%
26	Diğerleri	940.735.840	968.621.100	915.370.702	939.681.034	876.863.766	-6,68%
	Toplam İthalat	1.699.927.963	1.705.260.464	1.699.426.431	1.784.268.243	1.508.090.986	-15,48%

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.54: Turizmin KKTC Ekonomisindeki Yeri

Yıllar	Net Turizm Geliri (Milyon \$)	Dış Ticaret Açığı (Milyon \$)	Dış Ticaret Açığını Karşılama Oranı (%)
2001	93,7	-237,4	39,47
2002	114,1	-264,2	43,19
2003	178,8	-427,0	41,87
2004	288,3	-791,6	36,42
2005	328,8	-1.119,7	29,37
2006	303,2	-1.311,3	23,12
2007	381,0	-1.460,1	26,09
2008	383,7	-1.606,2	23,89
2009	390,7	-1.261,6	30,97
2010	405,8	-1.513,5	26,81
2011	459,4	-1.481,5	31,01
2012	571,9	-1.454,5	39,32
2013	616,1	-1.578,7	39,03
2014	691,6	-1.650,3	41,91

Kaynak: DPÖ

Tablo B.55: KKTC'ye Hava ve Deniz Limanlarından Gelen Yolcuların Ulaşım Tercihlerine Göre Dağılımı

Yıllar	T.C. Vatandaşı			Yabancı			KKTC Vatandaşı			Toplam		
	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam
2003	195.009	145.074	340.083	122.505	7.279	129.784	92.628	27.054	119.682	410.142	179.407	589.549
2004	242.778	191.966	434.744	157.097	7.171	164.268	109.626	25.260	134.886	509.501	224.397	733.898
2005	295.632	192.391	488.023	158.411	6.345	164.756	131.604	21.200	152.804	585.647	219.936	805.583
2006	414.247	158.386	572.633	137.497	5.619	143.116	161.392	16.843	178.235	713.136	180.848	893.984
2007	508.598	125.982	634.580	149.733	6.723	156.456	182.931	13.886	196.717	841.162	146.591	987.753
2008	543.370	107.035	650.405	149.265	9.012	158.277	186.862	13.212	200.074	879.497	129.259	1.008.756
2009	558.046	80.654	638.700	153.290	8.386	161.676	193.481	11.738	205.219	904.817	100.778	1.005.595
2010	664.257	77.668	741.925	152.290	8.175	160.465	203.835	13.015	216.850	1.020.382	98.858	1.119.240
2011	739.337	61.989	801.326	212.590	8.173	220.763	219.272	10.903	230.175	1.171.199	81.065	1.252.264
2012	848.622	55.883	904.505	254.696	6.985	261.681	237.052	9.783	246.835	1.340.370	72.651	1.413.021
2013	865.896	15.412	923.308	303.946	5.499	309.445	247.741	10.160	257.901	1.417.583	73.071	1.490.654
2014	966.749	53.828	1.020.577	339.387	6.113	345.500	271.211	8.925	280.136	1.577.347	68.866	1.646.213

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.56: Turistik Konaklama Tesis Sayısı ve Yatak Kapasitesinin Yıllara ve Sınıflara Göre Dağılımı

Yıllar	Otel																II. Sınıf Tatil Köyü	Turistik Bangalov	Yöresel Ev	Turistik Pansiyon	Sınıf Belirlenmeyen/ Kapalı		Toplam					
	5 Yıldızlı		4 Yıldızlı		3 Yıldızlı		2 Yıldızlı		1 Yıldızlı		Özel Belgeli		Butik		Apart						Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
2004	5	2.212	9	2.272	28	3.782	32	2.084	42	1.576	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	11.926
2005	7	3.644	7	1.850	28	3.162	31	1.986	44	1.747	1	34	-	-	1	162	1	198	1	56	-	-	-	-	-	-	121	12.839
2006	7	3.644	6	1.584	18	2.227	10	538	24	866	1	34	1	42	9	548	6	1.005	33	1.868	1	24	-	-	11	1.073	127	13.453
2007	11	6.274	6	1.536	17	2.183	15	979	23	785	1	34	1	42	7	416	6	1.005	31	1.706	1	24	-	-	11	848	130	15.832
2008	12	6.530	6	1.536	17	2.225	17	1.183	19	573	1	34	1	42	6	396	6	1.005	33	1.892	1	24	-	-	-	-	119	15.440
2009	12	6.712	6	1.644	16	2.045	19	1.361	19	581	1	34	1	42	6	396	6	1.005	32	1.851	1	34	-	-	-	-	119	15.705
2010	13	7.712	6	1.644	15	1.959	20	1.435	19	581	1	34	2	138	6	396	6	1.045	32	1.885	1	34	6	84	-	-	127	16.947
2011	14	9.302	6	1.704	15	2.211	22	1.588	19	583	1	34	2	214	7	456	6	1.045	32	1.881	1	34	9	110	-	-	134	19.162
2012	15	9.580	6	1.704	15	2.211	22	1.588	22	718	1	34	3	418	7	456	6	1.045	32	1.891	1	34	15	188	-	-	145	19.867
2013	15	9.580	4	1.346	10	1.893	14	992	16	636	1	34	4	450	1	60	5	928	26	1.461	3	96	16	196	2	168	130	18.766
2014	17	10.318	4	1.346	10	1.798	18	1.368	18	663	1	34	5	486	2	96	5	862	30	1.661	3	96	17	218	2	228	133	19.276
2015	18	11.218	4	1.346	13	2.260	18	1.368	18	719	1	34	5	486	3	116	4	598	30	1.747	3	96	21	303	2	108	140	20.393

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.57: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Yabancı	114.218	108.343	156.381	183.651	209.379	224.881	235.661
KKTC	55.440	52.653	45.243	45.175	40.125	49.598	52.335
Türkiye	304.942	336.240	393.238	459.529	464.397	529.908	588.045
Genel Toplam	474.600	497.236	594.862	688.355	713.901	804.387	876.041

Kaynak: DPÖ

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten'de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüştürme, ilgili yabancı para birimine ait 'Döviz Alış Kuru' kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

